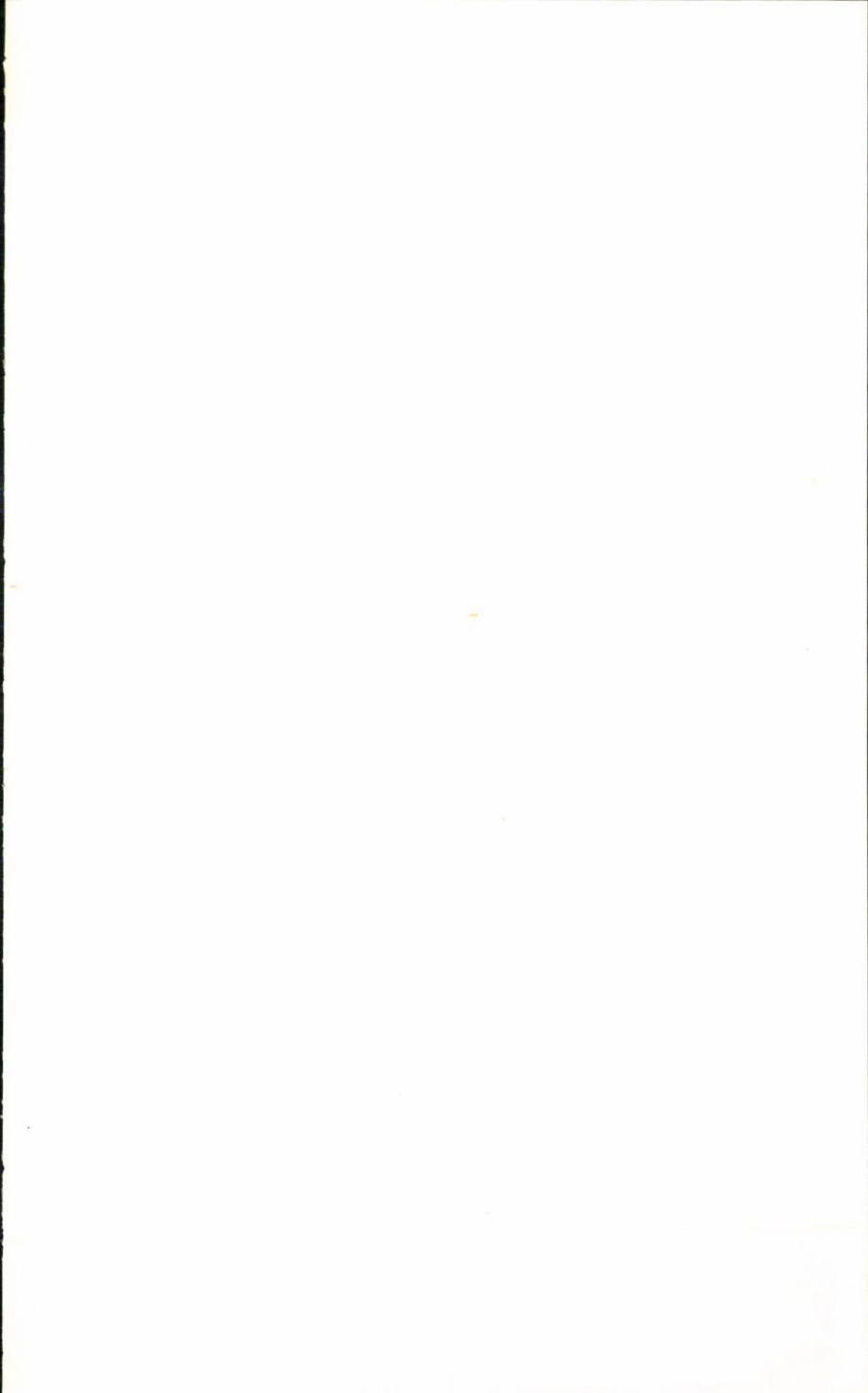

LUCIAN BLAGA

OPERE

1

Supracoperta: *Petre Vulcănescu*

LUCIAN BLAGA

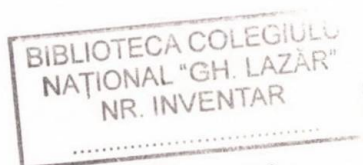
OPERE

1

POEZII

Cuvînt înainte de
ȘERBAN CIOCULESCU

Ediție îngrijită de
DORLI BLAGA

EDITURA MINERVA
BUCUREȘTI, 1974

THE HISTORY OF

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

CUVÎNT ÎNAINTE

Un fel de adagiu ne avertizează că poezia nu poate fi rezumată. Este un adevăr, cu excepția însă atât a poeziei epice cât și a celei dramatice, în măsura în care ele rămân fidele vechilor canoane și se structurează pe o acțiune cu întâmplări și conflicte narabile. Această largă excepție, de toată evidența, se extinde și asupra poeziei de început a lui Lucian Blaga (*Poemele luminii*, Sibiu, 1919), deoarece mai fiecare poem ne propune dezlegarea unui mit. Ce este lumina sufletească, ce-i năvălește poetului în piept când își vede iubita ?

„e poate că ultimul strop
dîn lumina creată în ziua dintîi.“

(*Lumina*)

Înainte de a încheia în acest mod elucidator, autorul repovestește, în felul său, mitul primordial al genezei luminii, după legenda biblică :

„Nimicul zăcea-n agonie
Cînd singur plutea-n întuneric și dat-a
un semn Nepătrunsul :
«Să fie lumină !»“

O a doua întrebare se ivește :

„Dar unde-a pierit orbitoarea
lumină de-atunci — cine știe ?“.

Răspunsul ni l-a dat întîiul citat,

Iată cum poezia lui Blaga, de la început prin caracterul ei expozitiv, ca acela al întîiului act dintr-o piesă de teatru, ne pune în temă, ba chiar ne dă, în cazul acestei poezii, de la început, dezlegarea „misterului“ ;

„Lumina ce-o simt
năvălindu-mi în piept când te văd,
oare nu e un strop din lumina
creată în ziua dintii,
din lumina aceea-nsetată adînc de viață ?“

Nu am de gînd să confrunt acest „adevăr“ poetic, de esență pur subiectiv-imaginativă, cu cel obiectiv-științific, deși s-ar putea ca și biologiceste să se străvadă echivalentul, nu prea îndepărtat de acela al textului liric. Pînă și metafizica iubirii, în sensul schopenhauerian, explică atracția dintre sexe ca o formă a „voinței oarbe“, a setei adînci de viață, și în ultimă analiză, a perpetuării speței. Să nu uităm că însuși pesimismul în aparență iremediabil al poetului, din ciclul *În marea trecere* (1924) și mai ales din *Lauda somnului* (1929), nu este străin de ideea post-romantică, a „poetului blestemat“, cultivată de Verlaine și de decadenți și înprospătată de expresioniști, idee care se reduce la Blaga, în ultimă instanță, la sentimentul propriei carențe biologice, în acord, dealtfel, cu declinul general al vieții, pe planeta noastră :

„pretutindeni e o tristețe. E o negare. E un sfîrșit.“

Pașii poetului lasă urme „coapte“, peste care

„moartea își pune sărutul galben“.

iar finalul acestei poeme ne oferă cea mai ilustrativă legendă de ordin confesional :

„Pe căile vremii se duc și vin
cu pas adînc ca de soartă
albe fecioare și negre fecioare :
îndemnuri cerești
să fim încă o dată,
să fim încă de-o mie de ori,
să fim, să fim !
Dar eu, umblu lingă ape cîntătoare
și cu fața-ngropată în palme — mă apăr :
eu nu ! Amin.“

(Tăgăduiri)

O explozie de bucurie, cu toată surdina discreției, pune capăt acestei crize morale a poetului, în *Naștere*, poem de salut al ivirii prunciei sale pe lume, tilcuită însă mistagoric :

„Făptură de nicăiri coborîtă-n
imperiul mumei,
auriu, tînăr, proaspăt ulcior
rupt din coastele humei.“

Un dublu angajament, patern și matern, urmează însă lămurind evenimentul de familie, îndelung așteptat :

„Griji, biruinți și uimiri încercînd
în preajma ta sta-vom ades“.

Și iată și recoborîrea luminii peste cugetul pacificat al poetului :

„Dura-vei în noi o lumină, mare ca-ncrederea
cu care tu ne-ai ales“.

Iar viabilitatea noii făpturi e asigurată folcloric, printr-un rit magic, de străveche origine populară :

„Sus stelele cele mai treze
aprend cărbuni de diochi“.

Nu vreau să afirm, în mod simplificator, că cele două poeme mai sus citate, *Tăgăduiri* din *Lauda somnului* și *Naștere* din *La cumpăna apelor*, ne-ar da cheia pendulării poetului între pesimism și optimism. În structura morală a oricărui om, oricît ar fi el de simplu, factori mulți se conjugă ca să-l configureze și să-i fixeze tonusul vital. Cum talentul este acela care își spune cuvîntul în creația artistică, poezia lui Lucian Blaga, eruptivă de la întîiul volum, ca și lumina căreia-i era dedicată, a exercitat o permanentă influență asupra tineretului, antumă și postumă, neclintindu-se pînă astăzi, indiferent dacă exprima valori de viață pozitive sau negative. Am numit această poezie eruptivă, pentru că ea s-a revărsat, ca o lavă fierbinte, peste ogorul nostru literar (ierște-mi-se metafora, neiertat „pășunistă“), de-a lungul unei cariere lirice de peste 40 de ani (fără să mai numărăm pe aceia ai debuturilor, în care se resimte ecoul versurilor lui Octavian Goga, în acel moment marele poet al Ardealului, laureat și răsfățat în „țară“). Lucian Blaga nu și-a încetinit producția nici în anii triști din jurul dictatului de la Viena, cînd mesajul său de protest a fost cel mai expresiv din cîte le-a înălțat lirica noastră, nici după vîrsta de 50 de ani, cînd, dimpotrivă, s-a declanșat pentru el nouă vară, mai fierbinte decît patima tinereții.

Am plecat de la ideia de nerezumabilitate a poemei, adevăr lapalisian sau axiomatic în genere, dezmințit însă de începuturile lirice ale lui Lucian Blaga și nu numai de acestea. Într-adevăr, aș extinde problema, afirmînd că poezia nu se supune ușor explicației, cînd autorul ei, cel dinții, șovăie între impresii poetice de instabilitatea mercurului. Cînd însă poemul este expresia organizată a unui moment sufletesc autentic, cititorului avizat, care nu trebuie numaidécît să fie criticul, nu-i mai

scapă tematica în care s-a situat, cu sau fără știința sa, poetul. Mi-ar părea rău să dezamăgesc pe ciracii de astăzi ai poeziei lui Blaga, prin afirmația că fiecare dintre poemele lui, când nu pleacă de la o idee poetică, obirșește (alt termen „pășunist“) dintr-o stare sufletească, dintr-un moment de simțire, tradus metaforic și comunicabil printr-un fluid vital dintre cele mai impresionante, chiar când expresia se dorește eterată, spirituală, ezoterică. Lirica lui Blaga, așadar, nu este niciodată dintre acele mesaje ale căror semnificații se sustrag tematicii generale a poeziei, refuzându-se analizei, explicației, comentariului, nici dintre acelea în elucidarea cărora criticul se vede nevoit să taie firul de păr în patru, să-și pună la grea încercare subtilitatea și să-l îndemne a rivaliza în obscuritate cu textul. Dealtfel ermetismul lui Lucian Blaga este mai mult de ordinea aparenței decît de aceea a esenței. Iată un exemplu, credem, dintre cele mai ilustrative, cu cele patru distihuri intitulate, după versul prim, *Stă în codru fără slavă*. Le reproducem integral:

„Stă în codru fără slavă
mare pasăre bolnavă.

Naltă stă sub cerul mic
și n-o vindecă nimic,

numai rouă dac-ar bea
cu cenușă, scrum de stea.

Se tot uită-n sus bolnavă
la cea stea peste dumbravă.“

(din ciclul *La cumpăna apelor*)

Cine știe că Lucian Blaga e un mare născocitor de metafore și de simboluri, înțelege ușor că aci nu e vorba de o adevărată pasăre, de un adevărat codru, de un adevărat cer, etc., adică de o ambianță naturală. Totul se așează pe planuri spirituale paralele. Ne aflăm din nou într-un climat moral al expresionismului, în care civilizația modernă întreagă străbate o criză, iar individului, omului de pe stradă ca și celui superior, i se clatină pămîntul sub picioare, într-un moment de seism universal, în care se surpă și stau să se prăbușească toate valorile: sociale, politice, economice și cu ele și cele spirituale. „Codru fără slavă“ ar fi, în această ambianță sumbră, tot universul nostru, „mare pasăre bolnavă“, tot omul, iar leacul propus e iarăși de ordine magică, întoarcerea noastră, dealtfel imposibilă, la condiția naturală dinaintea oricărei civilizații, la starea de natură, în care operează salutar vrăjile.

Dar nu, pasărea simbolică a lui Lucian Blaga nu va fi mîntuită, pentru că, în loc de a căta în jos și a căuta medicamentația descîn-

tecului, se abținează a fixa cu privirea „cea stea“ de „peste dumbravă“, poate propriul ei destin de „dramă“. O bună parte din poezia lui Blaga tlmăcește noua boală a veacului ca o pierzanie a omului modern, citadinizat sau oricum, rupt de realitățile spirituale htonice, la care nu se mai poate întoarce, pentru că, întocmai ca primii oameni, dar pe alte căi, a părăsit raiul primordial, cînd se realizase acordul vital dintre macro-și microcosm, dintre natură și om.

O altă poezie, compusă din terține, în același ciclu al damnării universale, e cît se poate de limpede tlmăcită în însăși titulatura ei : *Vrăjă și blestem*.

În satul părăsit,

„moara seacă,
macină lumină-n gol“.

Războaiele ȧes singure, suveicile rotindu-se, desigur, fără fire. Fîntînile ridică și coboară găleți dintr-un fund, probabil, secat. În copaci, cuiburile se aprind „ca de-o mînă“ și ouăle pocnesc. „Duhul răului“ paște „iarba morților de bine“ (adică aceea care crește peste mormintele unor oameni de ispravă). Totul e vraiste, ușile se închid și se deschid singure. Finalul atestă prezența materială a poetului :

„Umbra mea cade pe zid“.

Satul nelocuit al lui Lucian Blaga e o viziune expresionistă de apocalips modern, de la care nu se poate sustrage nici „matca stilistică“ a neamurilor care au început a fi alcătuite din păstori și plugari, viețuind în ritm cu natura și în înțelegere chiar cu puterile oarbe și cu zeii, ușor îmblînziți prin vrăji și descîntece.

Orașele cufundate noaptea în somn, sînt luminate de „licuricii cu lămpașe“, care semnalizează

„un tren care-a veni,
nimeni nu-l va auzi“.

Este, cum ne divulgă titlul, *Trenul morților*. După cum se vede, Blaga nu e un poet ezoteric, dintre acei ermetici care s-ar socoti dezonorați dacă s-ar face înțeleși. Dimpotrivă, ne dă din capul locului cheia, ca să intrăm confortabil în universul său. Nicolae Iorga, nedepins cu ambianța expresionistă, a dat cîndva ca nedescifrabil poemul *Paradis în destrămare*, deși titlul avertiza limpede că duhul morții nu ocolea nici locurile sfinte, arzînd aripile arhanghelilor și secîndu-le și lor fîntînile. Unui exeget mai avizat nu i-ar fi scăpat sensul integrării raiului în catastrofa cosmică fără cruțare de nici un fel.

O notă nouă intervine în viziunea expresionistă a lui Lucian Blaga, într-o poezie rămasă neculeasă în volum : protestul împotriva exploatării omului de către om. Vorbesc „tovarăși fără popas“, muncitori trudind

„în fîntînile negre de păcură
și-n morile albe ce macină pietre“

adică la sonde și în fabricile de ciment. Glasul lor se ridică, stigmatizînd promisiunile demagogice ale politicianismului burghez :

„făgăduitu-ni-s-au fabrici lîngă rîuri sfinte,
rugăciuni de clopote să ni se pară
fapta mîinilor lîngă motoare.
Făgăduitu-ni-s-au pentru ierburile țării
de șapte ori șaptezeci de mii de turme sunătoare.

Făgăduitu-mi-s-a patrie în care
de bucurie să se scuture mieii,
Făgăduitu-ni-s-au prunduri de ape
cu pești asemănători prin tăcere cu zeii.“

Niciuna din promisiuni nu s-a realizat. Pulberea cimentului poluează natura și vlăguiește pe muncitori, înnăbușindu-le revolta :

„Pe-aici vrăbiile și șerpîi sînt albi de ciment,
cum albi sîntem și noi
de făina stihilor de piatră.
Trupuri fără răzvrătiri și fără țipet
suferim cu crini în gură
silnicie din Egipt.“

Noua muncă faraonică vestejește natura, iar furnalele cu flăcările lor izgonesc toate făpturile :

„numai cîni rămîn în urmă, speriați le latră“.

(*Făgăduinți din flăcări*, în *Gîndirea*, martie 1925)

Această vină lirică nouă, comentariu expresionist al condițiilor de muncă sub regimul capitalist, a rămas neexploată. Se vede că orientarea poetului nu putea conveni unui periodic subvenționat. Poetul se folosește însă de un simbol biblic, cu două luni mai tîrziu. Sub pretextul înfierării păcatelor Sodomei și ale Gomorei, eroul titular al poemei dă în vileag viciile lumii moderne și cu accente profetice vestește catastrofa generală, divulgînd tot ce a văzut :

„oameni sărutînd lebede argintate...
dansatoare săltîndu-și zăpezile
pentru voievozi cu unghiile mari...“

...preoți în inuri îmbătându-și cerșitorii
cu vinul cu care-au fost spălați morții.“

Noul profet a mai văzut

„femei arzîndu-și sămînța în flăcări
rostul lor asvîrlit între două eternități ca o batjocură,
sîinii lor fructe coapte fără lapte,
răsuflarea lor omorînd albine și ierburi.

Am văzut oaspeți străvezii pe țărnul singelui :
copii care vor să se nască și nu sînt primiți
(dacă ți-astupi urechile
auzi prin sfere amara lor sete,
murmurul surd la ferestrele lumii
și cîntecul lor de ușurare
cînd găsesc intrare
în pomi, în cîini, în paseri).“

După această viziune apocaliptică sînt muștrați cetățenii, categorii
blestemată prin ruperea de natură și prin firea ei problematică :

„Ah, fii ai cetăților, voi credeți
că nimenea, niciodată, n-a văzut soarele
și că lumina curată e numai poveste.
Întrebările voastre tulbură adîncimile,
cu pietre răniți ochii fără răspuns ai fîntînilor
și din tăcerile lor nu ghiciți sfîrșitul fără de veste.“

În varianta biblică a lui Lucian Blaga, nici vestitorul vindictei nu
î se poate sustrage, el își vede avutul întreg îghîiț în catastrofa gene-
rală și prevede sfîrșitul tragic al soției sale :

„Șapte zile nu vor trece, șapte zile nu vor trece.
Vai mie că trebuie s-aștept
Mi s-or scufunda în mare
turmele de oi și cărbunii de vatră.
Mi-aud cîinii din fundul de mare cum latră.
Vai mie, Doamne, că trebuie să tac
cînd mă despoi.
Femeia mea se va face stîlp de sare
privind înapoi.“

(*Lot*, în *Gîndirea*, mai 1925)

Desigur, anatema noului *Lot* se rotește ca un bici de foc în jurul
capetelor lumii moderne, care s-a făcut vinovată de a se fi împotrivit
legilor naturii, lumii contraceptive, vîinînd numai plăcerile și răstăl-
măcînd adevărurile simple.

Gîndirea poetică a lui Lucian Blaga a trecut așadar, ca și aceea a
lui Tudor Arghezi (cel din 1911), pe lîngă poezia socială, cu nepre-

țuitele de el însuși *Făgăduinți din flăcări*, iar cu *Lot*, pe lingă marea poezie profetică. Noul nu și-a istovit însă glasul, mulțumindu-se să-și distileze anatele, sugrumându-i numai volumul și mărturisindu-și nu fără amărăciune limitele structurii sale morale :

„Fără de număr sînteți fii ai faptei
pretutindeni pe drumuri, subt cer și prin case
Numai eu stau aici fără folos, nemernic,
bun doar de-nnecat în ape.“

(*Fiu al faptei nu sunt, din ciclul În mare trecere*)

Itinerant el însuși, în acei ani, prin cariera sa diplomatică, poetul se numea *nemernic* în sensul original al cuvîntului, care însemna în vechime *om fără căpătîi* (fără domiciliu fix, în limbaj modern).

Din tinerețe însă, intitulîndu-și a doua culegere de poezii *Pașii profetului* (1921) Lucian Blaga a înțeles în felul său misiunea poetului, dar a oscilat între năzuința gigantismului sublim (*Dați-mi un trup voi munților*) și aceea a grațiosului (*Versuri scrise pe frunze uscate de vie*). De aceea, începînd cu primul volum în care și-a regăsit „glasul“, cum spune critica modernă, cu *În marea trecere*, poetul ne dezorientează cu apelul *Către cititori*, prin care își cere îngăduința să se exprime fără cuvinte :

„Amare foarte sînt toate cuvintele,
de-aceea — lăsați-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închiși“.

Poetul-mut, poetul-lebedă, este de fapt metafora stilului sugestiv, a subtextului, ca în regia teatrală a lui Stanislavski. Poezia lui Lucian Blaga pendulează neîncetat între cei doi poli : acela al expresiei directe, discursive, nu fără hieratism, și acela al vorbirii în *sotto-voce*, cu glas de taină, prin simboluri inițiatice. Și într-o ipostază ca și în cealaltă, poetul se face însă înțeles, fie că ar chema, la un alt registru al patosului decît Eminescu, extincția (*Un om se-apleacă peste margine*, în același ciclu), fie că afirmă viața, jubilant, alăturîndu-se creației omului :

„Lucrătorule, cu șorțul de piele albastră,
tu știi că frumoase sunt
numai lucrurile ieșite din puteri omenești [...]
Nu te cunosc, nu mă cunoști,
dar o lumină alunecă
de pe fața ta pe fața mea,
fără să vreau m-alătur bunei tale vestiri
și-o strig în sfintele vînturi.“

(*Lucrătorul, ibid.*)

Există aşadar şi o „bună vestire“ a muncii, a lucrului ivit din munca omului, a lucrătorului pentru care

„...maşinile cîntă
mai frumos decît toate privighetorile“.

O cotitură dintre cele mai pilduitoare a fost stîrnită în cariera poetică a lui Lucian Blaga de către acel eveniment tragic din istoria patriei : dezmembrarea ei, prin dictatul de la Viena. Ea a dat acest admirabil ciclu, intitulat *Vîrsta de fier*, a poeziilor scrise între anii 1940 şi 1944. Cîteva cuvînte exprimă luminos geneza lor :

„Inima mea — e-o carte care arde,
un bocet
în mijlocul Patriei“.

(*Inima mea în anul 1940*)

Universitatea din Cluj se mută la Sibiu iar poetul, titular al catedrei de filozofie a culturii, o urmează în exod. Frumosul oraş i se pare, în aceste împrejurări, pustiu :

„Ce gol în toamnă mi-e Sibiul !“

(*Cetatea moartă*)

În noua lui „nenorocire“, pribeagul se simte înstrăinat :

„În străinătate-mi, pămîntean în lacrimi,
stau de veghe lîngă vatra mea de patimi“.

(*Lîngă vatra*)

Această „vatră de patimi“ se traduce în proză prin Patria care se chinuieşte. *Pasărea U*, a nenorocului, cobea, stăpîneşte aerian văzduhul.

Războiul al doilea mondial, mai vîrtos decît cel dintîi, călcînd toate legile ce-şi prescrisese în veacurile trecute, se vesteşte ca „vîrsta de fier“, un nemaipomenit regres în civilizaţia mondială. Într-o poezie cu titlu wagnerian, *Götterdämmerung*, autorul vede scufundîndu-se toate tărîmurile de vis ale marilor poeţi, Thule al lui Goethe şi Orplid al lui Möricke. Solstiţiul de iarnă se întinde ca un gheţar peste ţara mutilată (*21 decembrie*).

„În iarnă stă ţara...“

Într-un memorabil poem, *Cîntec despre regele Ion*, se dă glas solidarităţii naţionale înaintea dezmembrării :

„Avem acelaşi nume, tu şi eu,
că-i iarnă sau că-i primăvară —
ne cheamă azi pe toţi la fel :
Ion fără de ţară“.

Sentimentul acestei solidarități se adâncește în varianta *Nu sunt singur* :

„Focuri sunt și e credință.
Acest gând cît mai palpită
schimbă moartea-n biruință :
nu sunt singur, nu sunt singur.“

Ideea de patrie, transpusă pe registrul absenței, e tradusă printr-o serie admirabilă de metafore :

„Timp fără patrie : rîu fără ape,
secetă-n albie, și subț pleoape.
Timp fără patrie : inimi învinse,
vîrste nerodnice, cugete stinse.
Timp fără patrie : sură poveste,
vuet de cetină neagră pe creste.
Timp fără patrie : țărini nentoarse,
zboruri defuncte și suflete arse.
Timp fără patrie : stingere-a torței,
boltă neprietenă, clopot al morții.
Timp fără patrie : dragoste-amară,
roiuri tinzînd după raiuri și ceață.“
(*Timp fără patrie*)

În *Balada mierlei*, pasărea inimii lui Blaga s-a haiducit :

„Ce te miri că-n Cluj, prin soc și nuc,
mierla fluieră ca un haiduc ?
Pune mierla-n glas și cînt ce știe.
Fost-a Clujul scaun de domnie.“

Semnele biruinței se adună însă de pretutindeni : din adierea vîntului, din chiotul gonacilor la vînătoare, din miracolul primăverii :

„În copaci, prin vechi coroane,
Seve urcă în artere :
S-ar părea că-n țevi de orgă
Suiе slavă de-nviere“.

(*Inviere*)

Ciclul următor aceluia care ne-a dezvăluit în Lucian Blaga pe marele poet cetățean și patriot, indisolubil legat de inima sîngerîndă a Ardealului, se deschide surprinzător, cu acel prea puțin cunoscut *Prolog*, în care e interplat tineretul care-a uitat cîntecul de iubire,

„...cîntecul ce-l cere firea“.

Acest *Prolog* se mai impune atenției biografului și criticului, prin bilanțul ce și-l ridică poetul, definindu-și activitatea la modul lirei hugoliene, pe cel mai larg registru al sensibilității, propunându-se ca exemplu generațiilor tinere, cu îndreptățitul orgoliu al marilor genii :

„S-a întâmplat să port cândva făclia
din vale-n deal, din noapte-n zi,
pe drumuri ce mereu vor fi,
călăuzindu-vă pînă la pragul
unde-n azur domnește măreția.
S-a întâmplat să cînt prin vreme pămîntească
tot ce-i înalt, tot ce-i frumos,
tot ce ieși ca din tiparniță cerească :
porunci și pravili, noime, legi,
visuri ce ți se dau și nu le-alegi
căi de ursită, minte, ce se-adulmecă de-abia
la vîrste, cum se face-a mea,
zbor de-împlinire, ultime-nălțări,
prin cari pămîntului îi scapi subț zări.“

De acum înainte, o vară a Sfîntului Martin aprinde inima poetului, care se revelase încă din ciclul *Nebănuitele trepte*, versuri nouă, (Sibiu, 1943), ca un mare cîntăreț al iubirii, pe toate coardele lirii, la toate modurile, de la catrenul epigramatic sau madrigalesc, la meditația sau la imnul de neobosită slăvire a frumuseții întrupate feminin. Nu e însă femeia împlinită, ci ființa adolescentină, fata, aceea care își flutură părul de aur în vînt, simbolizînd învierea firii și vestind împlinirea ei, este „făptura clară“, în care s-a încorporat lumina, marele atribut al universului nostru, cea de a doua polaritate a cosmosului blagian, în care a fost remarcată mai ales taina, iar poetul își asumase rolul potențării ei. Regăsindu-și adolescența, poetul își plimbă iubita în afară de perimetrul citadin, prin vastele orizonturi ale cîmpiei sau pe potecile tănuite ale pădurii, îi educă simțul misterului, dar se și redescoperă în multiple ipostaze, de la aceea a tînărului sfios, căruia iubirea îi comandă respectul, pînă la fandarea eroică a cavalerului medieval :

„Cu tinerețea ta albastră alături
aș putea și spada să mi-o-ncerc
cu un mistreț — în țară abătut, cotropitor,
cu colți crescuți din neguri către viitor —
să-l strîng, silindu-l tot mai mic în cerc“.

(În jocul vîrștelor)

Iubirea exaltă imaginația, nu însă fără ca nemilosul apel al vîrștei să proiecteze asupra-i o umbră de tristețe :

„Ce n-aş putea cu tinereţea ta arzînd alături !
 Dar cum, cînd jocul început mi-o cere,
 cum voi învinge timpul pus —
 vai, ca un scut de aur între noi —
 tu răsărit şi eu apus ?“

(*ibid.*)

Poet prin esenţă modern, adică sfîşiat de tot felul de contradicţii interioare, Lucian Blaga a redescoperit iubirea la netimp, dar a transpus-o, ca un mare compozitor, dublat de un tot atît de abil virtuos, pe toate registrele sensibilităţii, făcîndu-şi din ea religia ce-i lipsea, sau dacă aceasta a fost nu ştiu ce variantă întinerită a panteismului, încununarea crepusculară a naturismului său, de esenţă păgînă. Erotica lui Lucian Blaga, mai complexă decît a tuturor înaintaşilor săi din literatura noastră, investită cu maturitatea meşteşugului poetic, dar şi insufletită de o dogoară neaşteptată, va propune exegeţilor săi viitori ca ultima şi nu cea mai puţin interesantă faţă a poetului, care şi-a intensificat producţia lirică în ultimul deceniu al vieţii, paralel cu neîntreruptele lui largiri de orizont al cunoaşterii filozofice.

Onorîndu-mă cu prietenia sa, îmi scria de la Cluj la 14 mai 1954, împărtăşindu-mi proiectele sale şi ţinîndu-mă în curent cu prodigioasa-i activitate :

„De multe ori am simţit focul de a-Ţi mai citi cîte ceva din ale mele, îndeosebi din cele vreo 120 poezii inedite, din aceşti ani atît de prielnici unei lirici adînci. Faust cu cele 12.500 versuri este de asemenea gata, încă din toamnă. Şi alte vreo 10 volume de proză literară, şi mai ales filosofică. Am completat şi tălmăcirile din poezia universală, cu lucruri minunate, printre cari şi «Balada doamnelor de altădată» şi «Marienbader Elegie» şi «Caprifoliul» (Palamas), şi «Annabel Lee» şi «Die Beiden» (Hoffmannsthal), şi altele, şi altele

Un volum de aforisme ; le-am scris în special pentru Tine, căci îmi aduceam aminte că Discobolul Ţi-a făcut o bucurie.“

În preajma vîrstei de 60 de ani, marele poet român, „Bibliothekarius“ ca şi Hölderlin, dar în deplinătatea forţelor lui spirituale, gîndea şi elabora în toate domeniile, cu o ritmicitate sporită, sigur pe sine, satisfăcut de roadele muncii sale intelectuale, nestrăbătut de îndoielile cărora le da curs exclusiv pe registrul liric, ca unui izvor de poezie, iar nicidecum ca unei căi de intime mărturii. Om al penumbrei şi al umbrei, al tăcerii sau al zvonurilor confuze, al tainei, al întoarcerii la vatra arhaică a riturilor magice — în poezia sa, Lucian Blaga trecea pentru mulţi a fi un mistic, cînd în realitate gîndirea sa

respingea soluțiile intuiției bergsoniene sau mai în genere ale filozofilor subconștientului și inconștientului, deoarece urmărea înaintea de orice elucidarea problemelor prin răspicate disocieri, înlăturînd confuziile și erorile ispititoare.

Recitindu-i cu acest prilej și studiile filozofice, m-a izbit o afirmație, pentru că mi s-a părut că îl definește și pe dînsul. Iată ce spunea despre Goethe, în capitolul *Religiozitatea-fior* din *Religie și spirit* (Sibiu, 1942): „Goethe era desigur un suveran al simțurilor; natura, sub toate laturile, îl încînta pînă la exaltare“. S-ar spune că Lucian Blaga s-a gîndit puțin și la sine însuși, trăgîndu-l pe Goethe către el, ca pe un frate mai mare, de aceeași structură morală. Văzul și auzul, dar și mirosul și pipăitul, concură la Blaga ca să dea poeziei sale în aparență de pură spiritualitate și de înaltă speculație metafizică, o consistență ca aceea a materiei, pe care a divinizat-o, mărturisindu-și o singură dată secreta religie :

„Materia ce sfîntă —
Dar numai sunet în ureche.“

(*Răsărit magic*)

Aceste versuri i-ar fi plăcut și lui Rilke, alt fals spiritualist, alt părelnic poet eterat, ale cărui simțuri vibrau însă, ca și acelea ale lui Lucian Blaga, întocmai ca și corzile lirei.

Cu prestigioasa cunună verbală de „poet național“, smulsă de pe fruntea lui Vasile Alecsandri, l-a investit G. Călinescu pe Mihai Eminescu, numindu-l pe cel dintîi, nu avantajos, desigur, „poetul oficial“. Autorul monumentalei istorii a literaturii noastre uita însă că „bardul de la Mircești“ fusese pînă la Unire un luptător, că înfruntase surghiunul, că își impusese idealurile, care erau și acelea ale strălucitei sale generații, punîndu-se de-a curmezișul structurilor feudale, cărora le aparținea prin ascensiunea tatălui său și că înainte de a ajunge invitatul de la Peleş, cîntase în *Ostașii noștri* vitejia dorobanților, izbutind să le convertească „porecla în renume“ și să lase urmașilor, chemați să înfăptuiască, nu prea tîrziu, marea unire din 1918, mitul legendarilor „curcani“. „Poetul oficial“, însuși, în faza peleșistă, ca să spunem așa, la inaugurarea castelului, făcuse urarea de vizionar a strămutării hotarelor, cu viziunea exactă a marilor năruiri de imperii care au făcut posibile actele istorice succesive din dramaticul an mai sus numit.

Prin ironia surîzătoare a soartei, a care nu puțin a contribuit G. Călinescu însuși, n-a devenit oare, Eminescu, chiar în zilele noastre, poetul oficial, ca o dublură firească totuși a celui național ?

Cînd glasul autorizat al unui poet, altădată blestemat, iar astăzi academician, — l-am numit pe Geo Bogza, — invită pe numeroșii cititori ai capetelor sale de coloană dreaptă de la *Contemporanul* să depună flori, mereu proaspete, la monumentul lui Eminescu din fața Ateneului, cînd data de naștere ca și aceea a morții Luceafărului de pe firmamentul nostru liric au ajuns zile de pelerinaj spontan, dar și organizat, mai putem privi fața evenimentului fără a-i recunoaște și dublura?

Prin statornicia influenței sale asupra generațiilor succesive, din momentul cînd neentuziasmul său prețuitor E. Lovinescu l-a fixat, și pînă astăzi, în interval de aproape cincizeci de ani, Lucian Blaga este și el, în felul său, un poet național. Datorită prestigiului său liric, sînt repetate adeseori, fără a fi totdeauna bine înțelese vocabulele singulare ale filozofiei culturii, ca „transcendentul care coboară“, „spațiul mioritic“, „matricea stilistică“, „sofianicul“ și altele. Încă din timpul vieții lui, un critic raționalist, cum a fost Pompiliu Constantinescu, i-a împrumutat uneltele cugetării ca să-l interpreteze pe Tudor Arghezi, care nu se așezase încă pe scaunele confortabile de poet național și oficial, rezervate zilelor noastre. Multitudinea studiilor monografice care au fost consacrate în anii din urmă atît gîndirii filozofice, cît și poeziei lui Lucian Blaga, sînt semne prevestitoare, asupra cărora cu greu ar mai putea pluti dubiul.

Generațiile tinere care au totdeauna ultimul cuvînt, acreditează uneori necritic gîndirea filozofului, cîndva condamnată de un nomofilax al bisericii dominante, gîndire deservită de o nomenclatură prețioasă, pe cît de rebarbativă pentru partizanii terminologiei clasice, pe atît de seducătoare pentru neocultismul strecurat în cetate.

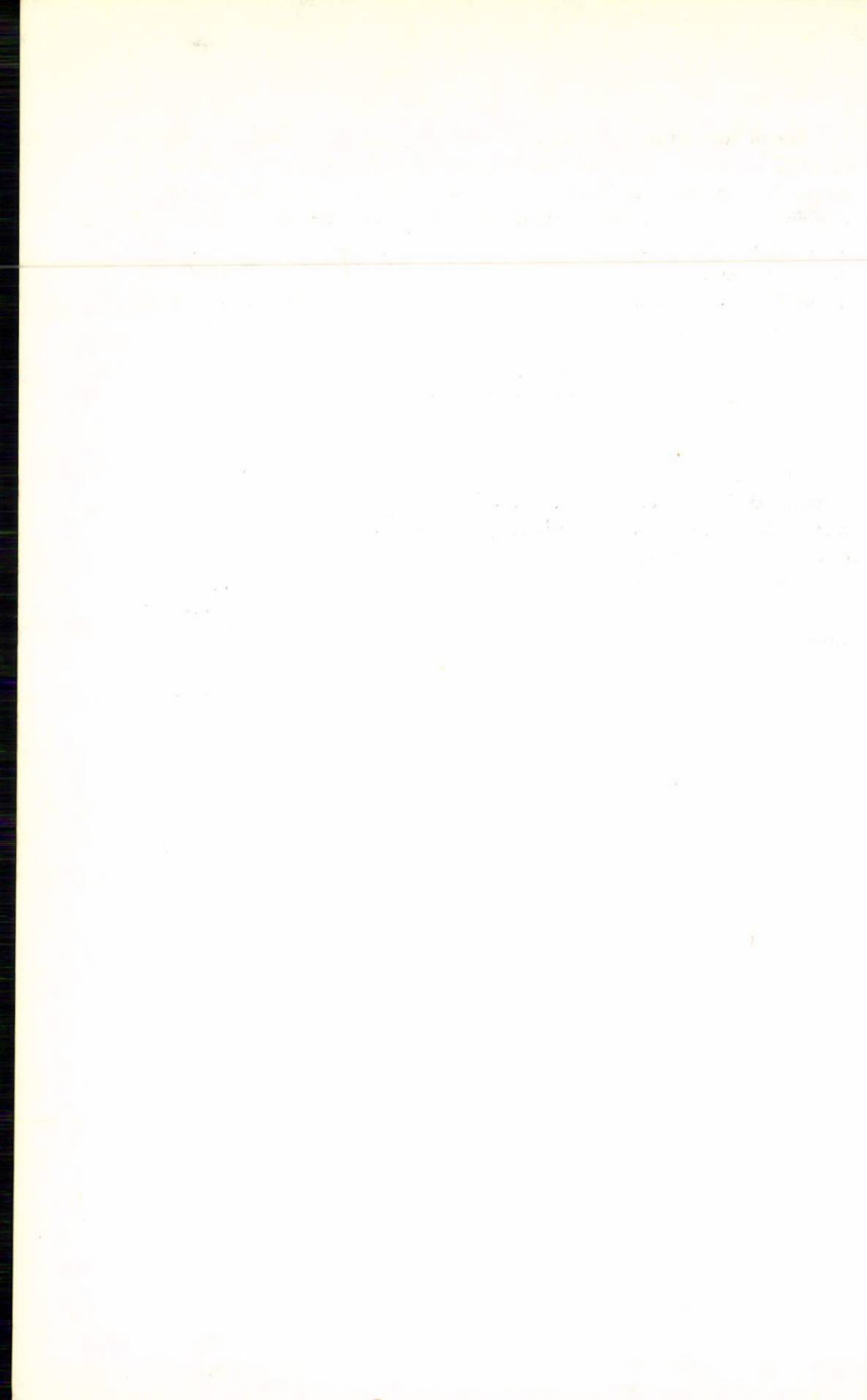
Poetul cetății lui, al Clujului, al rîului său, Mureșului, care-i străbate poezia ca Oltul pe aceea a lui Goga, al plaiurilor eliberate de coșmarul pasării U, într-un cuvînt al Patriei, admonestat de Ion Barbu pentru localizări istorico-geografice care scoteau lirica lui din contingent ca s-o coboare pe solul ferm, nu al contingenței, ci al permanențelor noastre, este și el, privit în totalitatea mesajului său, un poet național. Suferințele neamului din anii 1940—1944, mai reale decît acel „Weltschmerz“ de răsunset expresionist care i-a obsadat mai de mult inspirația, i-au adîncit sentimentul patriotic, smulgîndu-l din spațiul natal al Lancrămului și proiectîndu-l în largul hotarelor sfîșiate. ca pe un vestitor al victoriei, în ziua căreia, la 9 mai, văzuse lumina zilei cu cincizeci de ani înainte. Cînd îl firitiseam, cu acel prilej, după Eliberare, îmi amintea cu mîndrie de fericita coincidență.

Poetul denunțării „Vîrstei de fier“, poetul jubilării, în ceasul dreptății istorice restaurate, poftul dragostei de țară și al iubirii de viață, în anii verii fierbinți de care vorbeam, și-a clasicizat expresia, regăsind cîntecul simplu în aparență, prin limpezime, dar elaborat cu un profund simț muzical și reîmprospătat la izvoarele poeziei populare, ale cărei cadențe i-au urcat mesajul spre ultimele culmi. O strofă curioasă din *Suprema ardere*, ne relevă cită putere credea Lucian Blaga că rezidă în lumină și în cîntec :

„Dacă lumina ar cînta
vărsîndu-și puzderia,
noi am vedea cum cîntecul
consumă materia“.

Lumina și cîntecul, cele două polarități finale ale mesajului său, germinează în universul poetic al lui Lucian Blaga bucuria de a trăi, plenitudinea vieții, care se primenește mereu, fără a se consuma vreodată. Acestei plenitudini, pe plan spiritual, aparține lirica marelui poet, în prima ediție completă, — cea de față, — îngrijită prin pietatea fiicei sale, a cărei venire pe lume a fost acel *primum movens* al tuturor bucuriilor vieții.

ȘERBAN CIOCULESCU

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Cu volumele *Opere* I și II, Editura Minerva inaugurează publicarea unei „ediții definitive“ a operei lui Lucian Blaga.

Întemeiată pe un „testament editorial“ din 25 august 1959, semnat de Lucian Blaga, care conține indicații cu privire la textele ce trebuie folosite ca bază pentru editare, precum și o listă a lucrărilor elaborate de autor în ultimii 20 de ani ai vieții sale și inedite în momentul întocmirii testamentului, ediția de opere va cuprinde: poezii, traduceri din literatura universală (poezie, teatru, proză), poezie populară (antologie), proză autobiografică, teatru, conferințe, eseuri, publicistică, cursuri, lucrări filozofice (organizate în patru trilogii conform aceluiași testament), corespondență ș.a.m.d. Ediția se va încheia cu o *bio-bibliografie* Lucian Blaga, întocmită de noi pe baza documentelor aflate în arhiva familiei.

Nu am considerat necesar ca în *Opere* vol. I și II să dăm bibliografia lucrărilor referitoare la opera lui Lucian Blaga. O bibliografie exhaustivă (întocmită pe baza celor peste 4.000 lucrări colecționate de Cornelia Blaga pentru perioada 1910—1968), ar fi fost prea mare. Ea va apărea în cadrul bio-bibliografiei cu care se va încheia ediția de față. O bibliografie selectivă, întocmită pe baza lucrărilor puse la dispoziția lui G. Ivașcu de familie, a apărut în edițiile din 1966 și 1967.

Ediția de față nu este o ediție critică ci o *ediție definitivă*. De aceea informațiile bibliografice ce vor însoți fiecare volum în parte vor constitui numai un ghid pentru orientarea specialiștilor.

O bună parte din lucrările ce urmează să figureze în ediția de opere complete au fost publicate în ultimii 12 ani, după moartea autorului, ca ediții izolate, altele sînt în curs de apariție la diferite edituri. Unele dintre ele au apărut și în traducere germană, maghiară, italiană, spaniolă, finlandeză, etc.

Îngrijind această ediție a operei lui Lucian Blaga, dorința noastră a fost în primul rînd să respectăm pe cît posibil dorințele autorului privind editarea lucrărilor sale. În testamentul editorial menționat se spune: „Dacă s-ar întîmpla să nu mai ajung în situația de a-mi publica opera [...], doresc ca *urmașii mei* să se îngrijească de acest lucru [...]. Baza editării trebuie s-o formeze trilogiile și volumele tipărite, litografiate sau manuscrise, ce se găsesc în biblioteca mea. Să se țină exact seama de «corecturile» ce le-am făcut *eu personal* în aceste cărți.” Toate aceste materiale la care se referă autorul și care trebuie să constituie baza editării, s-au păstrat în arhiva familiei.

*

Opere, vol. I, reproduce, conform indicației autorului, „ediția definitivă” de poezii, publicată de „Fundatia pentru literatură și artă” în 1942, precum și volumul *Nebănuitele trepte*, tipărit la editura „Dacia Traiană” din Sibiu, în 1943. Ambele volume au fost, la timpul respectiv, revăzute de autor, a cărui dorință a fost ca poeziile să fie republicate după aceste ediții. Acesta este motivul pentru care poeziile publicate de el în tinerețe, în periodice sau în primele ediții, precum și acelea publicate după moartea autorului de rude sau prieteni, necuprinse în ediția definitivă, au fost reproduse în ediția de față numai pentru informarea specialiștilor în capitolul *Addenda*.

Datarea, cu precizie, a lucrărilor lui Lucian Blaga și în special a poeziilor prezintă oarecare dificultate, deoarece în arhiva familiei nu există informații suficiente în această privință. De exemplu, numai foarte puține dintre manuscrisele poeziilor sînt dateate.

Ceea ce putem afirma cu certitudine pentru *Opere*, vol. I., este că succesiunea ciclurilor, începînd cu *Poemele luminii* (1919) și pînă la *Nebănuitele trepte* (1943) este cronologică. În cadrul fiecărui ciclu poeziile nu mai sînt date în ordine cronologică, orînduirea aparținînd autorului.

În capitolul *Addenda* poeziile au fost ordonate de noi cronologic, în ordinea primei apariții, în periodic, volum sau conform datării aproximative a manuscrisului.

Data publicării poeziilor în periodice nu contribuie decît cu aproximație la stabilirea datei cînd ele au fost scrise. Astfel întregul volum

Poeemele luminii a fost trimis de Cornelia Brediceanu lui Sextil Pușcariu în toamna anului 1918.* Acesta le-a publicat apoi în *Glasul Bucovinei*, în 1919, dar nu într-o ordine cronologică. O sursă destul de sigură privind data elaborării diferitelor poezii o constituie corespondența dintre Lucian Blaga și Cornelia Brediceanu pentru perioada *Poemelor luminii*. În notele de la sfârșitul acestui volum, pentru fiecare titlu de poezie menționat în această corespondență, am indicat data la care a fost scrisă scrisoarea. Informații similare ar putea fi obținute în viitor și din alte scrisori ale lui Lucian Blaga în măsura în care acestea vor deveni accesibile publicului și specialiștilor.

După cum am arătat în diferite note explicative, cu prilejul publicării unor lucrări ale lui Lucian Blaga în presă, el nu obișnuia să păstreze variante ale poeziilor sale. Dimpotrivă, în arhiva sa s-au păstrat în general numai textele definitive, și în mod cu totul întâmplător variante. Un număr mic de variante, din tinerețe, s-au păstrat la rude sau prieteni. Acestea au fost în parte publicate în presă, unele ca inedite, după moartea autorului.

În ediția de față fiecare poezie este reprodusă în forma definitivă. În capitolul *Addenda* s-a reprodus ultima formă tipărită sau manuscrisul. În notele de la sfârșitul volumului am indicat în afară de locul și data primei apariții reluarea în periodice sau volume și eventualele variante din periodice (notat cu A) sau din prima ediție (notat cu B), fără a le reproduce însă. Urmărind notele se poate constata că exigența poetului față de propriile sale creații a devenit din ce în ce mai mare, astfel încât în ultimele cicluri nu mai apar diferențe între textele din periodice și ediții.

Întocmirea bibliografiei, pe care parțial am făcut-o pentru edițiile din 1966 și 1967, îngrijite de G. Ivașcu, a fost dificilă, deoarece autorul nu a lăsat în arhivă nici o indicație privind lucrările sale publicate în periodice. Ea a fost completată și corectată pentru ediția de față. Indicații prețioase am primit în această privință de la G. Gană, D. Micu, G. Hangiu, pentru care le mulțumesc.

În transcrierea textelor s-a utilizat ortografia în vigoare.

S-a păstrat cu strictețe punctuația utilizată de L. Blaga în ediția definitivă din 1942.

Pe cât a permis economia volumului, am păstrat paginația indicată de autor, fiecare poezie fiind împărțită pe două pagini, astfel

* A se vedea fragmentele din scrisorile lui L. B. publicate de noi în revista *Amfiteatru*, 1969—1970.

încît cititorul, la lectură, să aibă în faţă întreaga poezie. Pentru justificarea acestei paginării citez dintr-o scrisoare a lui Lucian Blaga adresată în 1942 profesorului Vasile Nicolau : „Urmează acu ca poeziile să fie puse «în pagină». Am retrimis şi manuscrisele (în parte volumele vechi) în cari am indicat la fiecare poezie cum doresc să fie paginată [...]. În principiu, o poezie începe cu o pagină şi sfîrşeşte pe cealaltă [...]. În manuscrise e indicat la fiecare poezie, cît vine pe o pagină şi cît pe cealaltă. Să se țină strict de aceste indicaţiuni. [...]. În manuscrise am numerotat cu roşu paginile, aşa încît poeziile să urmeze în majoritatea cazurilor în forma dorită de mine. Adică : în general (cu unele excepţii) poezia începe jos pe pagina din *stînga* şi sfîrşeşte sus pe pagina din *dreapta*.”

Mulţumesc pe această cale tuturor aceloră care m-au ajutat la realizarea ediţiei de faţă : academicianului Şerban Cioculescu pentru frumoasele cuvinte de prezentare ; doamnei Lia Nicolau-Blaga pentru colaborarea la corectura textelor ; colectivului de redacţie al editurii pentru sugestiile preţioase date la întocmirea ediţiei ; doamnelor Clara Moraru şi Julieta Constantinescu pentru dactilografierea ireproşabilă a textelor şi, în sfîrşit, colectivelor de tehnoredacţie şi tipografie, pentru grija cu care a fost executată lucrarea.

D. B.

POEMELE LUMINII

1919

Corneliei

EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI
A LUMII

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntîlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
în adîncimi de întuneric,
dar eu,

eu cu lumina mea sporesc a lumii taină —
și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
mărește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi fiori de sfânt mister
și tot ce-i nențeles
se schimbă-n nențelesuri și mai mari
sub ochii mei —
căci eu iubesc
și flori și ochi și buze și morminte.

LUMINA

Lumina ce-o simt
năvălindu-mi în piept cînd te văd,
oare nu e un strop din lumina
creată în ziua dintîi,
din lumina aceea-nsetată adînc de viață ?

Nimicul zăcea-n agonie,
cînd singur plutea-n întuneric și dat-a
un semn Nepătrunsul :
„Să fie lumină !“

O mare

și-un vifor nebun de lumină

făcutu-s-a-n clipă :

o sete era de păcate, de doruri, de-avînturi, de patimi,

o sete de lume și soare.

Dar unde-a pierit orbitoarea

lumină de-atunci — cine știe ?

Lumina, ce-o simt năvălindu-mi

în piept cînd te văd — minunato,

e poate că ultimul strop

din lumina creată în ziua dintîi.

VREAU SĂ JOC !

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat !
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniță — încătușat.
Pământule, dă-mi aripi :
săgeată vreau să fiu să spintec
nemărginirea,

să nu mai văd în preajmă decît cer,
deasupra cer,
și cer sub mine —
și-aprins în valuri de lumină
să joc
străfulgerat de-avînturi nemaipomenite
ca să răsuflă liber Dumnezeu în mine,
să nu cîrtească :
„Sunt rob în temniță !“

PĂMÎNTUL

Pe spate ne-am întins în iarbă : tu și eu.
Văzduh topit ca ceara-n arșița de soare
curgea de-a-lungul peste miriști ca un râu.
Tăcere-apăsătoare stăpînea pămîntul
și-o întrebare mi-a căzut în suflet pînă-n fund.

N-avea să-mi spună
nimic pământul ? Tot pământu-acesta
neîndurător de larg și-ucigător de mut,
nimic ?

Ca să-l aud mai bine mi-am lipit
de glee urechea — îndoienic și supus --
și pe sub glee ți-am auzit
a inimei bătaie zgomotoasă.

Pământul răspundea.

GORUNUL

În limpezi depărtări aud din pieptul unui turn
cum bate ca o inimă un clopot
și-n zvonuri dulci
îmi pare
că stropi de liniște îmi curg prin vine, nu de sânge.

Gorunule din margine de codru,
de ce mă-nvinge
cu aripi moi atîta pace,
cînd zac în umbra ta
și mă desmierzi cu frunza-ți jucăușă ?

O, cine știe ? — Poate că
din trunchiul tău îmi vor ciopli
nu peste mult sicriul,
și liniștea
ce voi gusta-o între scîndurile lui,
o simt pe semne de acum :
o simt cum frunza ta mi-o picură în suflet —
și mut
ascult cum crește-n trupul tău sicriul,
sicriul meu,
cu fiecare clipă care trece,
gorunule din margine de codru.

MUGURII

Un vînt de seară
aprîns sărută cerul la apus
și-i scoate ruji de sînge pe obraji.
Trîntit în iarbă rup cu dinții
gîndind aiurea — mugurii
unui vlăstar primăvăraric.

Imi zic: „Din muguri
amari înfloresc potire grele de nectar“
și cald din temelii tresar
de-amarul tinereilor mele patimi.

DIN PĂRUL TĂU

Înțelepciunea unui mag mi-a povestit odată
de-un vâl, prin care nu putem străbate cu privirea,
păinjeniş, ce-ascunde pretutindeni firea,
de nu vedem nimic din ce-i aievea.

Și-acum, când tu-mi îneci obrazii, ochii
în părul tău,
eu amețit de valurile-i negre și bogate,
visez
că vălul, ce preface în mister
tot largul lumii e urzit
din părul tău —
și strig,
și strig,
și-ntîia oară simt
întreaga vrajă, ce-a cuprins-o magul în povestea lui.

LA MARE

Vițe roșii,
vițe verzi sugrumă casele-n lăstari sălbatici
și vînjoși — asemenea unor polipi, ce-și
strîng în brațe prada.

[Soarele în răsărit — de sînge-și spală-n mare
lăncile, cu care a ucis în goană noaptea
ca pe-o fiară.

Eu

stau pe țărm și — sufletul mi-e dus de-acasă.
S-a pierdut pe-o cărăruie-n nesfîrșit și nu-și găsește
drumul înapoi.

NOI ȘI PĂMINTUL

Atâtea stele cad în noaptea asta.
Demonul nopții ține parcă-n mîni pămîntul
și suflă peste el scînteii ca peste-o iască
năpraznic să-l aprindă.
În noaptea asta-n care cad
atîtea stele, tînărul tău trup
de vrăjitoare-mi arde-n brațe
ca-n flăcările unui rug.

Nebun,
ca niște limbi de foc eu brațele-mi întind,
ca să-ți topesc zăpada umerilor goi,
și ca să-ți sorb, flămînd să-ți mistui
puterea, sîngele, mîndria, primăvara, totul.
În zori cînd ziua va aprinde noaptea,
cînd scrumul nopții o să piară dus
de-un vînt spre-apus,
în zori de zi aș vrea să fim și noi
cenușă,
noi și — pămîntul.

LINIȘTE

Atîta liniște-i în jur de-mi pare că aud
cum se izbesc de geamuri razele de lună.

În piept
mi s-a trezit un glas străin
și-un cîntec cîntă-n mine-un dor, ce nu-i al meu.

Se spune, că strămoși, cari au murit fără de vreme,
cu sânge tânăr încă-n vine,
cu patimi mari în sânge,
cu soare viu în patimi,
vin,
vin să-și trăiască mai departe
în noi
vieța netrăită.

Atîta liniște-i în jur de-mi pare că aud
cum se izbesc de geamuri razele de lună.

O, cine știe — suflete-n ce piept îți vei cînta
și tu odată peste veacuri
pe coarde dulci de liniște,
pe harfă de-ntuneric — dorul sugrumat
și frînta bucurie de vieță ? Cine știe ? Cine știe ?

FRUMOASE MÎNI

Presimt :

frumoase mîni, cum îmi cuprindeți astăzi cu
căldura voastră capul plin de visuri,
așa îmi veți ținea odată
și urna cu cenușa mea.

Visez :

frumoase mâni, cînd buze calde-mi vor sufla
în vînt cenuşa,
ce-o s-o Țineți în pămîi ca-ntr-un potir,
veți fi ca niște flori,
din care boarea-mprăstie — polenul.

Și plîng :

veți fi încă așa de tinere atunci, frumoase mîni.

LACRIMILE

Cînd izgonit din cuibul veşniciei
întîiul om
trecea uimit şi-ngîndurat prin codri ori pe cîmpuri,
îl chinuiau mustrîndu-l
lumina, zarea, norii — şi din orice floare
îl săgeta c-o amintire paradisul —
Şi omul cel dintîi, pribeagul, nu ştia să plîngă.

LACRIMILE

Cînd izgonit din cuibul veşniciei
întîiul om
trecea uimit şi-ngîndurat prin codri ori pe cîmpuri,
îl chinuiau mustrîndu-l
lumina, zarea, norii — şi din orice floare
îl săgeta c-o amintire paradisul —
Şi omul cel dintîi, pribeagul, nu ştia să plîngă.

Odată istovit de-albastrul prea senin
al primăverii,
cu suflet de copil întâiul om
căzu cu fața-n pulberea pământului :
„Stăpîne, ia-mi vederea,
ori dacă-ți stă-n puțință împăinjenește-mi ochii
c-un giulgiu,
să nu mai văd
nici flori, nici cer, nici zîmbetele Evei și nici nori,
căci vezi — lumina lor mă doare“.

Și-atuncea Milostivul într-o clipă de-ndurare
îi dete — lacrimile.

MI-AȘTEPT AMURGUL

În bolta înstelată-mi scald privirea —
și știu că și eu port
în suflet stele multe, multe
și căi lactee,
minunile-ntunericului.

Dar nu le văd,
am prea mult soare-n mine
de-aceea nu le văd.
Aștept să îmi apună ziua
și zarea mea pleoapa să-și închidă,
mi-aștept amurgul, noaptea și durerea,
să mi se-ntunece tot cerul
și să răsară-n mine stelele,
stelele mele,
pe care încă niciodată
nu le-am văzut.

DAR MUNȚII — UNDE-S ?

Din strașina curat' a veșniciei
cad clipele ca picurii de ploaie.
Ascult și sufletul își zice :

Eu am crescut hrănit de taina lumii
și drumul meu îl ține soarta-n palme,
nemărginirea sărutatu-m-a pe frunte
și-n pieptu-mi larg
credința mea o sorb puternică din soare.

Din strașina curat' a veșniciei
cad clipele ca picurii de ploaie.
Ascult și sufletul se-ntreabă :

Dar munții — unde-s ? Munții,
pe cari să-i mut din cale cu credința mea ?

Nu-i văd,
îi vreau, îi strig și — nu-s !

FIORUL

E moartea-atunci la căpătîiul meu ?
În miez de noapte,
cînd luna-și varsă peste mine aiurita ei privire,
cînd zbor de lilieci
pe fruntea-i de-ntuneric îmi sărută geamul,

simt cîteodată un fior
din creştet străbătîndu-mi trupul,
întocmai ca şi cum mîni reci
mi s-ar juca în păr cu degete de gheaţă.

E moartea-atunci la căpătîiul meu ?
Şi în lumina lunii
îmi numără ea oare firele cărunte ?

NU-MI PRESIMȚI ?

Nu-mi presimți tu nebunia cînd auzi
cum murmură vieța-n mine
ca un izvor
năvalnic într-o peșteră răsunătoare ?

Nu-mi presimți văpaia cînd în brațe
îmi tremuri ca un picur
de rouă-mbrățișat
de raze de lumină ?

Nu-mi presimți iubirea cînd privesc
cu patimă-n prăpastia din tine
și-ți zic :
O, niciodată n-am văzut pe Dumnezeu
mai mare !?

LUMINA RAIULUI

Spre soare rîd !
Eu nu-mi am inima în cap,
nici creeri n-am în inimă.
Sunt beat de lume și-s păgîn !

Dar oare ar rodi-n ogorul meu
atîta rîs făr' de căldura răului ?
Și-ar înflori pe buza ta atîta vrajă,
de n-ai fi frămîntată,
Sfînto,
de voluptatea-ascunsă a păcatului ?
Ca un eretic stau pe gînduri și mă-ntreb :
De unde-și are raiul —
lumina ? — Știu : îl luminează iadul
cu flacărele lui !

SCOICA

C-un zîmbet îndrăzneţ privesc în mine
şi inima
mi-o prind în mînă. Tremurînd
îmi strîng comoara la ureche şi ascult.

Îmi pare,
că țin în mâni o scoică,
în care
prelung și neînțeles
răsună zvonul unei mări necunoscute.

O, voi ajunge, voi ajunge
vreodat' pe malul
acelei mări, pe care azi
o simt,
dar nu o văd ?

✕ TREI FETE

Copilul râde :
„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul !“
Tînărul cîntă :
„Jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea !“
Bătrînul tace :
„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea !“

MARTIE

Din caier încâlcit de nouri
toarce vîntul
fire lungi de ploaie.
Flușturatici fulgi de nea
s-ar așeza-n noroi,
dar cum li-e silă —
se ridică iar
și zboară să-și găsească
cuib pe ramuri.
Vînt și-i frig —
iar mugurii
prea lacomi de lumină
își zgulesc acum
urechile în guler.

CRESC AMINTIRILE

Într-un amurg, sunt ani de-atunci, mi-am zgîriat
stăruitor
în scoarța unui arbor — numele —
cu slove mici, stîngace și subțiri.

Azi am văzut din întâmplare
cum slovele-au crescut din cale-afară — uriașe.
Așa îți tai și tu copilo numele
în inima-mi supusă
mărunt, mărunt, ca un ștregar.
Și după ani
și ani de zile-l vei găsi
cu slove-adânci și uriașe.

EVA

Cînd șarpele întinse Evei mărul, îi vorbi
c-un glas, ce răsuna
de printre frunze ca un clopoțel de-argint.
Dar s-a-ntîmplat că-i mai șopti apoi
și ceva în ureche
încet, nespus de-ncet,
ceva ce nu se spune în scripturi.

Nici Dumnezeu n-a auzit, ce i-a șoptit anume,
cu toate că a ascultat și el.
Și Eva n-a voit s-o spună nici lui
Adam.

De-atunci femeia-ascunde sub pleoape-o taină
și-și mișcă geana parc-ar zice
că ea știe ceva,
ce noi nu știm,
ce nimenea nu știe,
nici Dumnezeu chiar.

VISĂTORUL

Spînzurat de aer printre ramuri
se frămîntă în mătasa-i
un paianjen.
Raza lunii
l-a trezit din somn.

Ce se zbate ? A visat că
raza lunii-i fir de-al lui și
cearc' acumă să se urce
pînă-n ceruri, sus, pe-o rază.
Se tot zbate îndrăznețul
și s-azvîrle.
Și mi-e teamă
c-o să cadă — visătorul.

VEȘNICUL

Nedumirit îl cauți și dibuind în întuneric
i-adulmecă urma-n tine ori în slava lumii,
avîntul îl presimte-n zilele de mîne
și-n nopțile, ce-au fost, găsește-l resignarea.

Un vâl de nepătruns ascunde veşnicul în beznă.
Nu-l vede nimeni, nimeni —
şi totuşi află-l fiecare,
aşa cum eu îţi aflu buzele pe întuneric,
iubita mea, în miez de noapte, când şoptim
în taină vorbe mari despre-nţelesul vieţii.

IZVORUL NOPTII

Frumoaso,
ți-s ochii-așa de negri încît seara
cînd stau culcat cu capu-n poala ta
îmi pare,

că ochii tăi, adâncii, sunt izvorul
din care tainic curge noaptea peste văi
și peste munți și peste șesuri,
acoperind pământul
c-o mare de-ntuneric.
Așa-s de negri ochii tăi
lumina mea.

GHIMPII

Eram copil. Mi-aduc aminte, culegeam
odată trandafiri sălbatici.
Aveau atîția ghimpi,
dar n-am voit să-i rup.
Credeam că-s — muguri —
și-au să înflorească.

Te-am întâlnit apoi pe tine. O, câți ghimpi,
câți ghimpi aveai,
dar n-am voit să te despoi —
credeam, c-o să-nflorească.

Azi toate astea-mi trec
pe dinainte și zîmbesc. Zîmbesc
și hoinăresc prin văi
zburdalnic în bătaia vîntului. Eram copil.

INIMA

O, inima ! Mărturisiri afunde ard în ea.
Uimit eu mintea mi-o ascut
și-n înțeleșuri mari
zvîcnirea i-o destram.

O, inima :
nebună, cînd se zbate-n joc sălbatic,
atunci,
atunci îmi spune că din lutul ei
a fost făcut pe vremuri vasul,
în care Prometeu a coborît din cer
aprinsul jar, ce l-a furat din vatra zeilor,
în timp ce zorile se ridicau peste Olimp
și-și ascundeau în poală stelele
ca un zgîrcit comoara sa de aur.

O, inima : cînd para ea și-o năbușește
c-un giulgiu de liniște,
atunci îmi cîntă,
că lutul ei a fost odată un potir de lotus,
în care a căzut o lacrimă curată ca lumina
din ochii celui dintîi sfînt și mare visător,
care-a simțit îmbrățișarea veșniciei
și straniul fior
al înțelesului ce stăpînește deopotrivă
apusul, răsăritul, cerul, marea.

O, inima : amurguri, cînd se lasă grele peste ea,
aud, cum tainic îmi șoptește,
că ea e lutu-n care-odinioară pe Golgota
s-a scurs șiroaie sîngele din trupul lui Isus,
cînd ghimpții îl mușcau cu niște ochi de farisei.

O, inima : cînd pieptul ea mi-l sparge cu
bătăi de plumb,
atunci îmi strigă îndrăzneată
că peste veacuri lungi și goale și pustii,
cînd Dumnezeu se va-ndemna,
să fac-o altă lume
și-o omenire
din neamuri mari de zei,
Stăpînul bun va plămădi atunci din lutul ei
pe noul Adam.

STALACTITA

Tăcerea mi-este duhul —
și-ncremenit cum stau și pașnic
ca un ascet de piatră,
îmi pare
că sunt o stalactită într-o grotă uriașă,
în care cerul este bolta.

Lin,
lin,
lin — picuri de lumină
și stropi de pace — cad neconținut
din cer
și împietresc — în mine.

SUS

Pe-un pisc.

Sus. Numai noi doi.

Așa : cînd sunt cu tine
mă simt nespus de-aproape
de cer.

Aşa de-aproape
de-mi pare că de ți-aș striga
în zare — numele —
i-aș auzi ecoul
răsfrînt de bolta cerului.
Numai noi doi.
Sus.

NOAPTE

Pe lună, cînd ne scapără-n argintul nopții
pocalele de vin ca niște ochi de fiară,
cu un surîs amețitor tu-mi răscolești
tot furnicarul de porniri,
cari nu-și mai afl' apoi odihna.

Sub ocrotirea limpede a zării
biruitoare mă privești
și-n ochii mei te oglindești
strălucitoare, mândră și păgînă.
Iar eu încet, nespus de-ncet
pleoapele-mi închid,
îmbrățișînd cu ele tainic
icoana ta din ochii mei,
surîsul tău, iubirea și lumina ta —
pe lună, cînd ne scapără-n argintul nopții
pocalele de vin ca niște ochi de fiară.

LEGENDĂ

Strălucitoare-n poarta raiului
sta Eva.

Privea cum ranele amurgului se vindecau pe boltă
și visătoare
mușca din mărul,
ce i l-a-ntins ispita șarpelui.

Fără de veste

un sîmbure i-ajunse între dinți din fructul blestemat.

Pe gînduri dusă Eva îl suflă în vînt,

iar sîmburele se pierdu-n țărîină, unde încolți.

Un măr crescú acolo — și alții îl urma ră

prin lungul șir de veacuri.

Și trunchiul aspru și vînjos al unuia din ei

a fost acela,

din care fariseii meșteri

cioplră crucea lui Isus.

Oh sîmburele negru aruncat în vînt

de dinții albi ai Evei.

PRIMĂVARĂ

Visător cu degetele-i lungi pătrunde vîntul
printre ramuri și pe fire de paianjen
cîntă bietul ca pe-o harfă.

Albi pe fruntea ta-și deschid subțirile pleoape
trandafirii,
fragezi ca fiorii unor tănuite presimțiri,
tremurînd de neastîmpărul ce-ți joacă
viu și cald în vine.

Lacomii și flămînzi îmi strigă ochii,
veșnic nesătui ei strigă
după ochii tăi — scăpărătorii —
cari de luminoși, ce-ți sunt copilo,
nu văd niciodată umbre.

DORUL

Setos îți beau mireasma și-ți cuprind obraji
cu palmele-amîndouă cum cuprinzi
în suflet o minune.

Ne arde-apropierea, ochi în ochi, cum stăm.

Și totuși tu-mi șoptești : „Mi-așa de dor de tine !“

Aşa de tainic tu mi-o spui şi dornic, parc-aş fi
pribeag pe-un alt pământ.

Femeie,
ce mare porţi în inimă şi cine eşti ?
Mai cîntă-mi înc-o dată dorul tău,
să te ascult
şi clipele să-mi pară nişte muguri plini,
din care înfloresc aievea — veşnicii.

VEI PLÎNGE MULT ORI VEI ZÎMBI ?

Eu
nu mă căiesc,
c-am adunat în suflet și noroi —
dar mă gîndesc la tine.

Cu gheare de lumină
o dimineată-ți va ucide-odată visul,
că sufletul mi-așa curat,
cum gândul tău îl vrea,
cum inima iubirii tale-l crede.
Vei plînge mult atunci ori vei ierta ?
Vei plînge mult ori vei zîmbi
de razele acelei dimineți,
în care eu ți-oi zice fără umbră de căință :
„Nu știi,
că numa-n lacuri cu noroi în fund cresc nuferi ?“

PAX MAGNA

De ce-n aprinse dimineți de vară
mă simt un picur de dumnezeire pe pământ
și-ngenunchez în fața mea ca-n fața unui idol ?
De ce-ntr-o mare de lumină mi se-nneacă eul
ca para unei facile în văpaia zilei ?

De ce în nopți adânci de iarnă,
cînd sori îndepărtați s-aprind pe cer
și ochi de lupi prădalnici pe pământ,
un glas îmi strigă ascuțit din întuneric,
că dracul nicăiri nu rîde mai acasă
ca-n pieptul meu ?

Pe semne — învrăjbiți
de-o veșnicie Dumnezeu și cu Satana
au înțeles că e mai mare fiecare
dacă-și întind de pace mîna. Și s-au împăcat
în mine : împreună picuratu-mi-au în suflet
credința și iubirea și-ndoiala și minciuna.

Lumina și păcatul
îmbrățișîndu-se s-au înfrățit în mine-ntîia oară
de la-nceputul lumii, de cînd îngerii
strivesc cu ură șarpele cu solzii de ispită,
de cînd cu ochii de otravă șarpele pîndește
călcîiul adevărului să-l muște-nveninîndu-l.

MELANCOLIE

Un vînt răzleț își șterge lacrimile reci
pe geamuri. Plouă.

Tristeți nedeslușite-mi vin, dar toată
durerea,
ce-o simt, n-o simt în mine,
în inimă,
în piept,
ci-n picurii de ploaie care curg.
Și altoită pe ființa mea imensa lume
cu toamna și cu seara ei
mă doare ca o rană.
Spre munți trec nori cu ugerele pline.
Și plouă.

O TOAMNĂ VA VENI

O toamnă va veni cîndva tîrziu,
Cînd tu iubito-mi vei cuprinde gîtul tremurînd
și strîns vei atîrna de mine cum atîrnă o cunună
de flori uscate
de stîlpul alb de marmoră al unei cripte.

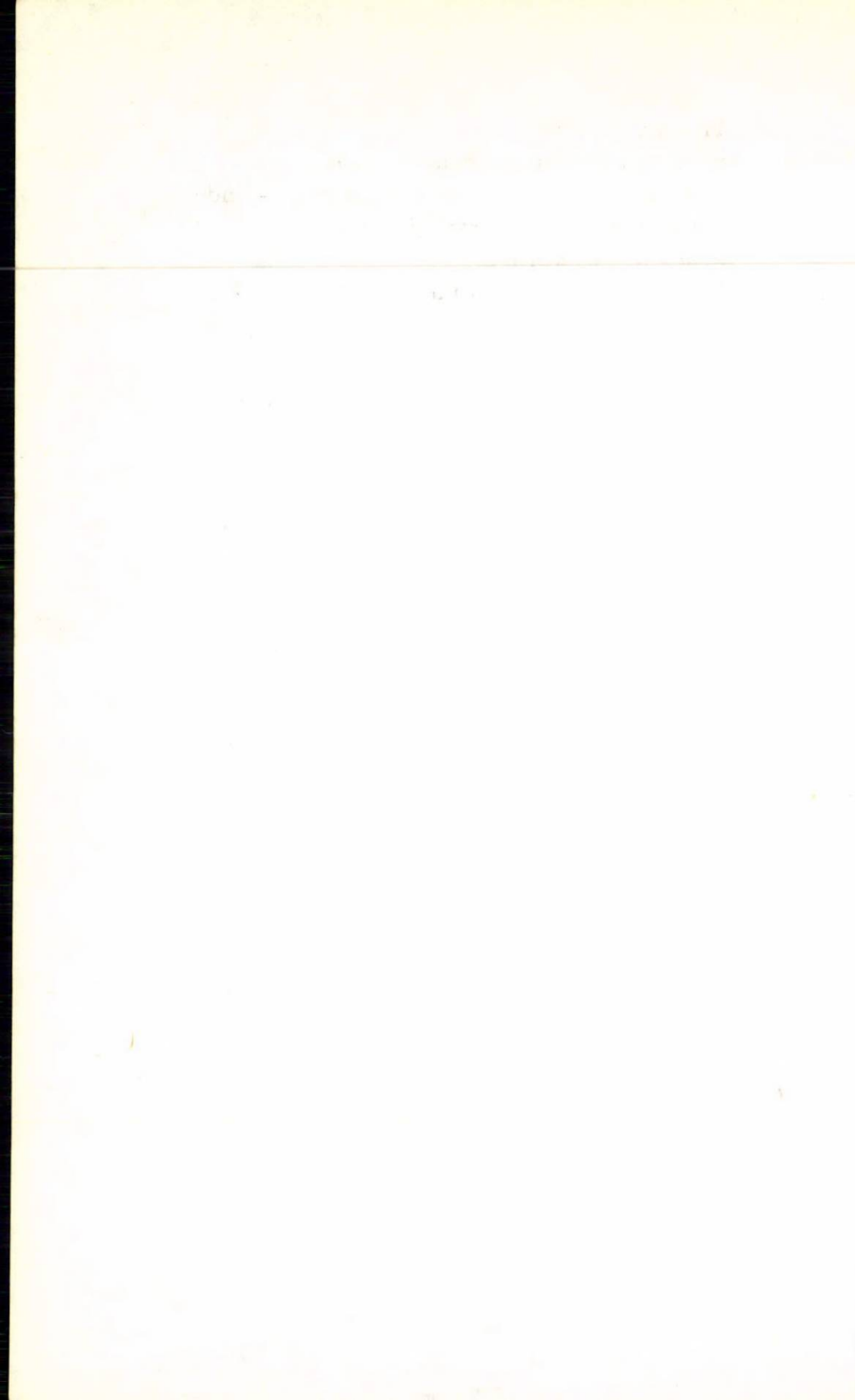
O toamnă va veni și-o să-ți despoaie
de primăvară trupul, fruntea, nopțile și dorul
și-ți va răpi petalele și zorile
lăsându-ți doar amurgurile grele și pustii.

O toamnă va veni și mașteră
din toate florile ce le-ai avut vreodată
numai pe-acelea n-o să ți le ia,
ce-o să le-așterni peste mormânturi tuturor,
acelora, care se duc pe veci
cu primăvara ta.

STELELOR

C-o mare de îndemnuri și de oarbe năzuinți
în mine
mă-nchin luminii voastre stelelor,
și flacări de-adorare
îmi ard în ochi, ca-n niște candelă de jertfă.
Fiori, ce vin din țara voastră, îmi sărută
cu buze reci de gheață trupul
și-nmărmurit vă-ntreb :
spre care lumi vă duceți și spre ce abisuri ?

Pribeag, cum sunt,
mă simt azi cel mai singuratic suflet
și străbătut de-avînt alerg, dar nu știu — unde.
Un singur gînd mi-e rază și putere :
o stelelor nici voi n-aveți
în drumul vostru nicio țintă,
dar poate tocmai de aceea cuceriți nemărginirea !

PAȘII PROFETULUI

1921

249/2

PAN

Acoperit de frunze veștede pe-o stîncă zace **Pan**.
E orb și e bătrîn.
Pleoapele-i sunt cremene,
Zadarnic cearc-a mai clipi,
căci ochii-i s-au închis — ca melcii — peste iarnă.

Stropi calzi de rouă-i cad pe buze :
unu,
doi,
trei.
Natura își adapă zeul.

Ah, Pan !
Îl văd, cum își întinde mîna, prinde-un ram
și-i pipăie
cu mîngîieri ușoare mugurii.

Un miel s-apropie printre tufișuri.
Orbul îl aude și zîmbește,
căci n-are Pan mai mare bucurie,
decît de-a prinde-n palme-ncetișor căpșorul mieilor
și de-a le căuta cornițele sub năstureii moi de lînă.

Tăcere.

În juru-i peșterile cască somnoroase
și i se mută-acum și lui căscatul.
Se-ntinde și își zice :
„Picurii de rouă-s mari și calzi,
cornițele mijesc,
iar mugurii sunt plini.

Să fie primăvară ?“

INFRIGURARE

Livada s-a încins în somn. Din genele-i de stufuri
strâng lacrimi de văpaie :
licurici.

Pe coastă-n vreji de nouri
crește luna.

Mîni tomnatice întinde noaptea mea spre tine
și din spuma de lumin-a licuricilor verzui
ți-adun în inimă surîsul.

Gura ta e strugure-nghețat.

Numai marginea subțire-a lunii
ar mai fi așa de rece
— de-aș putea să i-o sărut —
ca buza ta.

Îmi ești aproape.

Prin noapte simt o pîlpîire de pleoape.

AMURG DE TOAMNĂ

Din vîrf de munți amurgul suflă
cu buze roșii
în spuza unor nori
și-ațîță
jeraticul ascuns
sub vălul lor subțire de cenușă.

O rază
ce vine goană din apus
și-adună aripile și se lasă tremurînd
pe-o frunză :
dar prea e grea povara —
și' frunza cade.

O, sufletul !
Să mi-l ascund mai bine-n piept
și mai adînc,
să nu-l ajungă nici o rază de lumină :
s-ar prăbuși.

E toamnă.

VENIȚI DUPĂ MINE TOVARĂȘI !

Prietenilor mei

Veniți lângă mine tovarăși ! E toamnă,
se coace
pelinul în boabe de struguri
și-n gușe de viperi veninul.

C-un chiot vreau astăzi să-nchin
în cinstea sălbaticiei mele minuni, care pleacă
lăsându-mă singur,
cu plînsul,
cu voi,
și cu toamna.

Veniți mai aproape ! — și cel care are
urechi de-auzit să audă :
durerile nu sunt adânci decît atuncea cînd rîd.
Să rîdă deci astăzi de mine
amarul
și-n hohote mari să-și arunce pocalul în nori !

Veniți lîngă mine, tovarăși, să bem !
Ha, ha ! Ce licărește-așa straniu pe cer ?
E cornul de lună ?
Nu, nu ! E un ciob dintr-o cupă de aur,
ce-am spart-o de boltă
cu brațul de fier.

Sunt beat și aș vrea să dărim tot ce-i vis,
ce e templu și-altar !

Veniți lîngă mine, tovarăși ! Ca mîne-o să mor,
dar vă las moștenire,
superbul meu craniu, din care să beți
pelin
cînd vi-e dor de viață,
și-otravă
cînd vreți să-mi urmați ! — Veniți după mine tovarăși !

VARĂ

La orizont — departe — fulgere fără de glas
zvîcnesc din cînd în cînd
ca niște lungi picioare de păianjen — smulse
din trupul care le purta.

Dogoare.

Pămîntu-ntreg e numai lan de grîu
și cîntec de lăcuste.

În soare spicele își țin la sîn grăunțele
ca niște prunci ce sug.
Iar timpul își întinde leneș clipele
și ațipește între flori de mac.
La ureche-i țîrîie un greer.

LEAGĂNUL

Doamnei Eugenia Brediceanu

Eram așa de obosit
și sufeream.
Eu cred că sufeream de prea mult suflet.

Pe dealuri zorile își deschideau pleoapele
și ochii înroșiți de neodihnă.

Pierdut — m-am întrebat :
Soare,
cum mai simți nebuna bucurie
de-a răsări ?

Și-n dimineața-aceea fără somn
cum colindam cu pași de plumb
într-un ungher ascuns am dat de-un leagăn.
Păianjenii-și țeseau în el măruntele lor lumi
iar carii-i măcinau tăcerea.

L-am privit cu gândul larg deschis.
Era leagănul,
în care-o mînă-mbătrînită azi de soarta mea
mi-a legănat
întîiul somn și poate-ntîiul vis.

Cu degetele amintirii
mi-am pipăit
încet,
încet,
trecutul ca un orb
și fără să-nțeleg de ce
m-am prăbușit
și-n hohote
am început să plîng deasupra leagănului meu.

Eram așa de obosit
de primăveri,
de trandafiri,
de tinerețe
și de rîs.
Aiurind mă căutam în leagănul bătrîn
cu mîinile pe mine însumi
— ca prunc.

GÎNDURILE UNUI MORT

De mînă-aş prinde timpul ca să-i pipăi
pulsul rar de clipe.
Ce-o fi acuma pe pămînt ?
Mai curg aceleaşi stele peste fruntea lui în stoluri
şi din stupii mei
mai zboară roiuri de albine spre păduri ?

Tu inimă eşti liniştită-acum !
Mult a trecut
de cînd îmi răsfrîngeai în pieptul scund
un soare nou în fiecare dimineaţă
şi-o suferinţă veche-n orişice amurg ?
O zi ?
sau poate veacuri ?

Un stînjén doar deasupra mea-i lumină.
Flori cu sîni de lapte îmi apasă lutul.
Să pot
eu mi-aş întinde mîna şi le-aş strînge-ntr-un mănunchi
să le cobor la mine,
dar
pămîntul poate nu mai are flori.

Gîndul meu şi veşnicia seamănă
ca nişte gemeni.
Ce lume se va zbate azi în valurile zilei ?

Ades un zgomot surd mă face să tresar.
Să fie paşii sprinteni ai iubitei mele,
sau e moartă şi ea
de sute şi de mii de ani ?
Să fie paşii mici şi guralivi ai ei,
sau poate pe pămînt e toamnă
şi nişte fructe coapte-mi cad mustoase, grele,
pe mormînt
desprinse dintr-un pom, care-a crescut din mine ?

IN LAN

De prea mult aur crapă boabele de grâu.
Ici-colo roșii stropi de mac
și-n lan
o fată
cu gene lungi ca spicele de orz.
Ea strînge cu privirea snopii de senin ai cerului
și cîntă.

Eu zac în umbra unor maci,
fără dorinți, fără muștrări, fără căinți
și fără-ndemnuri, numai trup
și numai lut.

Ea cîntă

și eu ascult

Pe buzele ei calde mi se naște sufletul.

DIN COPILĂRIA MEA

Pentru mica mea nepoțică Gigi cărei
nu-i plac decît versurile cu rimă

Pășteam cu alții gîștele-n ariniști.
Cu gîngurit de aur îmi venea cîte-un boboc
și îmi prindea cu prietenie-n cioc
sfîrcul urechii,
și plopii tremurau, străvechii.

Cînd toropit priveam prin gene
cum boii se mișcau prin flori de sînziene
pe sub sălcii,
mă miram că ei nu văd
cu vîrful coarnelor ca melcii,
și boii — boii-și rumegau căldura pe sub sălcii.

Cînd mă trînteam în pajiște pe spate
cu ochii către bolta în senin,
mă-nchipuiam întins cu foalele pe cer,
lin
răzimat pe coate.

Și-mi mai aduc aminte :
într-un lan de cînepă
o sperietoare pestriță de paseri
se sprijinea
în par ca vînturi s-o alinte.
Ciorchine de turbări avea cercei,
o vrabie-și făcuse cuib în pălăria ei.

Rîdeau copiii toți de ea,
dar mie mi-era milă
și-o iubeam.

Eram mic
și singur socoteam : ea mi-e aproapele
și o iubeam.
Și mă credeam un mucenic.

LA MÎNĂSTIRE

De trei zile luna crește ca un fagure
de miere într-un stup.

La mînăstire vine-o babă. Zice :
„Stareț purtător de bolți cerești,
să faci o rugăciune
de ieșirea sufletelului din trup.“

„Pentru cine ?“

„Pentru mine“.

Luna — s-a coborât pe-o biblie
și de pe file
privește înapoi la chipul ei spre cer.

Cu miròs de ger în lînă vine un bătrîn.
Îi sunt obrajii zdrențuiți
întocmai ca un prapur vechi :
„Părinte bun, ți-aduc o pîne și un strop
de vin, ca să se roage la altar blîndețea ta.“

„Pentru cine ?“

„Pentru turma de oițe“.

Într-un tîrziu o fată. Stele care cad
sau poate-un vînt de toamn-ar ști să spună
c-a fost frumoasă fata mai de mult.

Zice :

„Să ții o liturghie, stareț sfînt.“

„Pentru cine ?“

„Pentru — gîndul meu“.

Luna s-a-ngrădit c-un curcubeu.

DAȚI-MI UN TRUP VOI MUNȚILOR

Numai pe tine te am trecătorul meu trup
și totuși
flori albe și roșii, eu nu-ți pun pe frunte și-n plete,
căci lutul tău slab
mi-e prea strâmt pentru strașnicul suflet
ce-l port.

Dați-mi un trup
voi munților,
mărilor,
dați-mi alt trup să-mi descarc nebunia
în plin !
Pământule larg fii trunchiul meu,
fii pieptul acestei năprasnice inimi,
prefă-te-n lăcașul furtunilor, cari mă strivesc,
fii amfora eului meu îndărătnic !

Prin cosmos
auzi-s-ar atuncea măreții mei pași
și-aș apare năvalnic și liber
cum sînt,
pămîntule sfînt.

Cînd aș iubi,
mi-aș întinde spre cer toate mările
ca niște vînjoase, sălbatice brațe fierbinți,
spre cer
să-l cuprind,
mijlocul să-i frîng,
să-i sărut sclipitoarele stele.

Cînd aș urî,
aș zdrobi sub picioarele mele de stîncă
bieți sori
călători
și poate-aș zîmbi.

Dar numai pe tine te am trecătorul meu trup.

FLORI DE MAC

În frunză de cucută-amară
Îmi fluier bucuriile — și-o nențeleasă teamă
de moarte mă pătrunde,
cum vă privesc pe malul mării de secară
flori de mac.

Aș vrea să vă cuprind,
că nu știu cum, petalele ce le purtați,
îmi par urzite
din spuma roșie
a unui cald și-nflăcărat amurg de vară.

Aș vrea să vă culeg în brațe
feciorelnicul avînt,
dar vi-e atît de fragedă podoaba,
că nu-ndrăznesc
o, nici la pieptul gîndurilor mele să vă strîng.

Și-aș vrea să vă strivesc
că sunteți roșii, roșii
cum n-au putut să fie pe pămînt
decît aprinșii, marii stropi de sînge, ce-au căzut
pe stînci
și pe nisip în Ghetsemani de pe fruntea lui Isus,
cînd s-a-ngrozit de
moarte.

TĂMIIE ȘI FULGI

Lumini scăpate din cuptor se zbat între pereți.
Și trupul moale ca de in curat
și părul ți l-ai uns peste-o cădelniță-n tămîie,
fir de fir,
ca să miroși la fel c-un patrafir.

Prin sat trec sâni grele de tăceri.
[Cu genele ghicesc poteca sărutărilor de ieri.

Fulgi moi și grași îmi troienesc
în pace lumea ca de scrum,
și fulgi de-aramă azvîrliți din cer
par clopoței atârnați
de gîtul pașilor de cai pe drum.

Ciobani întîrziați pe uliți simt
că cei cari s-au culcat
au clipe de tămîie și de in
curat.

Curat.

STRIGĂT ÎN PUSTIE

Cu chiotele-ți de lumină
și cu-adâncul ochilor de mare,
cu urmele în lut, ce ți le lasă
nenumăratele fecioare
cutremurate-n clipa asta
de-un dor
pe minunatul tău pământ,
te chem :
vino, Lume,
vin'.

Adie-mi în ureche gînguritul de izvoare,
la cari în miez de noapte
nevăzuți de nimeni strugurii
desprinși din vițe ți s-adună
să-și umplă boabele de must,
și-apoi — cu dărnicia ta de moarte
vino

Lume,

vin'.

Și răcorește-mi
fruntea-nfierbîntată
ca nisipul dogorît
pe care calcă-ncet, încet
prin pustie un profet.

VERSURI SCRISE PE FRUNZE USCATE DE VIE

I

HAFIS

La început — se ştie — stelele aveau pe cer
cărările cu stîngăcie trase la-ntîmplare ;
din arcuirea zveltă a sprîncenei tale
a-nvăţat odată Luna
să-şi arcuiască drumul ei pe boltă
— peste mare.

II

PSALMISTUL

Cînd treci fără sandale pe sub tei,
porumbii adormiți pe streșini ciuruite
se trezesc, crezînd
că pașii tăi, mărunții, sunt semințe azvîrlite
de-o mînă bună pentru ei.

III

ANACREON

În vițe roșii strugurii par sînii goi
ai toamnei, care se dezbracă rînd pe rînd
de foi.

Smulge-i tu din trunchiul lor robust
și stoarce-i,
stoarce-i bulgărilor de pămînt
în gură — ca să-ți văd mînuțele
de dărnicie tremurînd
și degetele umede de must.

IV

MISTICUL

Trupul tău și sufletul înaltul, îți sunt ca doi frați gemeni : se-aseamănă așa de mult că nu știi când e unul, când e altul.

Eu nu-ți cunosc la chipu-i numai sufletul. De câte ori îți întâlnesc din întâmplare, trupul, nu-l bănuiesc, nedumerit mă-ntorc și cred că-i — sufletul.

MOARTEA LUI PAN

I

PAN CĂTRE NIMFA

Cu strai de broască-n păr răsai din papură,
o undă
vrea să te cuprindă și nisipuri prind să fiarbă,
Ca dintr-o nevăzută amforă rotundă
îți verși mlădie trupul gol în iarbă.

Și vîna de la tîmple îmi zvîcnește
ca gușa unei leneșe șopîrle
ce se prăjește-n soare,
mișcarea ta mi-adie murmur de izvoare.

Ca pînea caldă eu te-aș frînge,
mișcarea ta mi-azvîrle clipe dulci în sînge.

Nisipuri prind să fiarbă.

Vară,
soare,
iarbă !

II

ZEUL AȘTEAPTĂ

Prin miriște se joacă
șoareci și viței,
iar vițele de vie
țin în palme
brotăcei.
C-o păpădie
între buze
o aștept
să vie.

Nu vreau decît
să-mi port curate
degetele răsfirate
prin părul ei,
prin părul ei
şi-apoi prin nori
s-adun din ei
ca dintr-un caer
fulgerele-aşa cum toamna
strînge din aer
funigei.

III

UMBRA

Pan rupe faguri
în umbra unor nuci.

E trist :
se înmulțesc prin codri mînăstirile,
și-l supără sclipirea unei cruci.

Zboară-n jurul lui lăstunii
și foile de ulm
răstălmăcesc o toacă.
Subt clopot de vecerne Pan e trist.
Pe-o cărăruie trece umbra
de culoarea lunii
a lui Crist.

IV

PAN CÎNTĂ

Sunt singur și sunt plin de scai.
Am stăpînit cîndva un cer de stele
și lumilor
eu le cîntam din nai.

Nimicul își încoardă struna.
Azi nu străbate-n grota mea
nici un străin,
doar salamandrele pestrițe vin
și cîteodată :

Luna.

V

PĂIANJENUL

Gonit de crucile sădite pe cărări

Pan

s-ascunse într-o peșteră.

Razele fără de-astîmpăr se-mbulzeau

și se-mpingeau cu coatele s-ajungă pîn' la el.

Tovarăși nu avea,

doar un păianjen singurel.

Iscoditor micuțul își țesuse mreaja de mătase
în urechea lui

Și Pan din fire bun

prindea țințari celui din urmă prieten ce-i rămase.

Treceau în goană toamne cu căderi de stele.

Odată zeul își cioplea
un fluier din nuia de soc.
Piticul dobitoc
î se plimba pe mînă.
Și-n scăpărări de putregai
Pan descoperi mirat
că prietenul avea pe spate-o cruce.
Bătrînul zeu încremeni fără de grai.
în noaptea cu căderi de stele,
și tresări îndurerat,
păianjenul s-a-ncreștinat.

A treia zi și-a-nchis coșciugul ochilor de foc.
Era acoperit cu promoroacă
și-amurgul cobora din sunetul de toacă.
Neisprăvit rămase fluierul de soc.

PUSTNICUL

I

Muntele Golgota. Întuneric. Un soare mic se vede sîngeriu prin pîclă deasă. Pe-o stîncă şade Lucifer cu aripi de liliac, cu ochii luminoşi de fosfor. Priveşte neclintit parcă ar asculta ceva-n tăcere.

LUCIFER

Nu s-aude-n larg decît mişcarea
pămîntului prin lume.

Cu aripile sprijinite-n pietre-aştept
de-un veac aici.
Cînd am urcat cărarea
părea că duc în spate-o cruce grea
şi spini ce atîrnau în aer mă-nţepau pe frunte.

Dacă semnele nu mint,
călcăile îmi odihnesc
pe stîncile spînzurătorilor.

SPIRITUL PĂMÎNTULUI

o voce din adînc

Cu nouri grei de păcură m-am învălit
și c-un potop de fulgere topit-am asprele verigi,
în care ferecat păzeam adîncul lumii.

De-acum îmi sunt stăpîn
și pribegind prin cosmice vîltori
într-un avînt de flăcări voi înfrînge
stavila ce mă desparte de tărie.

Din veci mă arde-același gînd :
să fii pămînt — și totuși să lucești ca stea !
Mă bate-n piept al mării val,
s-apropie izbînda mea.

LUCIFER

Din cînd în cînd din scoica ta de lut
te-aud
Duh cîrtitor,
cum blestemi omenescul neastîmpăr făr' de spor.

SPIRITUL PĂMÎNTULUI

O clipă i-am crezut arhangheli
în spadă și-n privire crunți,
cu suflete
ca niște munți.
În al nădejzii zbor
le-am dat ogorul meu, ca să-l ridice-n cer,
și doar cu stîrvuri m-am ales
pe urma lor.

LUCIFER

Din adîncimea ta te plîngi
că-n bine ei au fost pitici,
din înălțimea mea regret
că-n rău au fost cam tot așa de mici.

SPIRITUL PĂMÎNTULUI

Aș vrea din mare să stîrnesc un vînt,
în lună să le spulber țintirimele
și urnele de scrum
adăpostite în pămînt.

LUCIFER

tace

un fulger luminează întreg orizontul

către cer :

De-un veac tot stau aici.
Stăpîne, poți începe :
morții ne așteaptă !
O vorbă de le zici,
spre Tine ei se-ndreaptă
răsărind din neguri,
răsărind din stepe.
Stăpîne, poți începe !

alt fulger

Întunericul crește, ochii lui Lucifer luminează ca două stele
gemene. După un răstimp apare Adam. Suie cărarea și ajuns
în vârful Golgotei suflă în bucium în cele patru părți ale lumii.
Un al treilea fulger.

Un cimitir de cruci de lemn. Întuneric de amurg. Vîntul
vîjje prin plopîi din fața unei clopotnițe și mișcă din cînd în
cînd clopotul. S-apropie spiritul — alburiu, străveziu, astral —
al Pustnicului. Trece printre cruci.

SPIRITUL PUSTNICULUI

Speriat de-nțelepciunea caldă, plină de ispite,
ce mi-o șoptea-n urechi
frumusețea lumilor — am căutat deșertul.
M-am ascuns în scorburi de leproși
ori vizuini înguste,
și numai faguri proaspeți mi-au fost hrana
și lăcuste.

Vînturi de nisip mi-au ars pleoapele-nroșite
și vulturi galbeni s-adunau cunună-n jurul meu
ca-n preajma unui stîrv.

De lungi mătăanii mi s-au îngroșat genunchii
la fel cu ai cămilelor,
ce zac pe așternut de piatră.
Și ani și ani — statornic — trupul mi l-am biciuit
cu rîsul și ocara tuturor
sălbaticelor mele gînduri aspre ca de foc.

S-aude dangănul ruginit al clopotului.

Nici vii,

nici morți.

Un vînt pustiu dă pîteni clopotului greu
ce-a mai rămas în turn.

Pe cine-ar mai putea să cheme ?

Au răsărit de prin morminte trupurile reci
ca primăvara mugurii din ramuri
și numai eu colind din cimitir în cimitir
și nicăieri nu-mi aflu oasele împrăștiate
ca florile de prun, curate, albe în noroi.

Le-am căutat prin peșteri și prin fund de ape,
prin umede progădii la răscruci
și pe sub lespezi vechi de mînăstiri,
dar nu mi le-am găsit.

S-apropie de-un mormînt, îi smulge cu putere crucea de lemn
și privește cercetător înăuntru. Rînd pe rînd scoate și celelalte
cruce. La unul dintre morminte cade în genunchi și scurmă cu
mîinile în iarbă.

Pămîntule, dă-mi trupul înapoi,
Pămîntule tîlhar, de ce mi l-ai furat,
de ce mi l-ai ascuns în sînul tău de sloi ?
De l-am hulit
a fost al meu :
dă-mi trupul, trupul înapoi !

III

În spațiul nespațial al cerului. Nouri. Lucifer stă tăcut în lumină, roșu ca de foc și ascultă.

VEȘNICUL

nevăzut

Eu sunt marea și izvorul și sunt bun,
Eu sunt marea și izvorul și sunt drept.

CORUL CELOR BUNI

ascunși în lumină

Mantaua bolții largi. Tu o purtai pe umeri,
noi ne țineam cu mâinile de cer
cum prunci neștiutori se țin
de haina mumelor pe drum.
Și ne rugam :
Stăpîne blînd nu ne uita !
Azi clipele de-ndemnuri bune ni le numeri
și surîzînd ne chemi la dreapta Ta.

OSINDIȚII

în întuneric

Parc-am păși pe capete de șerpi,
vîrtejuri de pucioasă — mazăricea iadului —
ne-ncolăcesc picioarele.

Prăpăstiile scui-pă-n calea noastră
șuier de năpîrci.
În hohot dracii de pe muchii ne-ntîmpină
cu flori de spînz
și mătrăgună,
stupi de viespi în plete ni s-adună.

Pe nouri vine spiritul rătăcitor al Pustnicului și privește-n-
trebător spre Lucifer. S-aude :

TEOLOGUL

nevăzut

Ca nentrecut inițiat în lucrurile sfinte
am fost numit de lume doctor invincibilis.
Azi intru-n turma celor drepti.
O singură-ndoială mă mai chinuie
în cleștele-i de fer,
sunt îngrijat de soarta ta, o, Lucifer !
Răspunde-mi, ți s-a dat sau nu și ție
putința mîntuirii ?
N-aș vrea să cad în erezie.

LUCIFER

O, mare-i cumînțenia cerească cea de veci,
ce bine a știut s-aleagă oile dintre berbeci.

către teolog

De teamă să nu cazi în erezie — fără ură
tu ceri și de la dracu-nvățătură.
În numele lui Dumnezeu, dar cu-ajutorul meu
în marile și neuitatele sinoade
din orice întrebări schiloade
ai stors un bob de-nțelepciune.
Dar vezi, acum mi-e greu
să-ți dau răspuns. Cînd eu-s în joc,
îmi place să păstrez misterul ;
de vrei însă dogmaticii să-i faci un epilog,
iată :
tocmai sosi la judecată
un biet întîrziat.
E duhul unui pustnic, vine fără trup,
cît a trăit și l-a urît așa de mult
că la-nviere nu l-a mai găsit.
Ce crezi — maiestre nentrecur ?

TEOLOGUL

Mă văd stîngaci.
Nici hotărîrile din Laudicea
n-au prevăzut această întîmplare.
Dar meșteșugul mi-l ascut :
Păcatul — e un rod de-al lutului, de aceea
cred că nimenea nu-l poate judeca
fără de haina lui de lut.

LUCIFER

Cînd e vorba de osînde
nu-ndrăznesc cu doctorii angelici să discut.

către Pustnic

Nenorocite duh, rămîne deci să te întorci
pe urgisitul bulgăr de pămînt,
să-ți cauți moaștele de sfînt
și toate oasele uitate.
De vrei poți încerca și-n altă parte :
Știu eu ? — pe alte stele — și prin alte zodii.
A racului — pe cît se poate.

spiritul Pustnicului pleacă

LUCIFER

singur

De cîte ori priveam această ordine divină
și lumea văduvă de cel din urmă strop
de minte,
aș fi voit în fața Celui Veșnic blînd să mă ridic
în arătarea mea de șarpe fără vină —
și îmbiindu-i mărul cunoștinței
umilit să-i zic :
Nu ți-ar strica Înalt-Prea-Sfinte
să guști din el și Tu un pic.

ÎN MAREA TRECERE

1924

*MOTTO : Oprește trecerea.
Știu că unde nu e moarte, nu
e nici iubire, — și totuși te
rog : oprește, Doamne, ceasor-
nicul cu care ne măsură des-
trămarea*

CĂTRE CITITORI

Aici e casa mea. Dincolo soarele și grădina cu stupi.
Voi treceți pe drum, vă uitați printre gratii de poartă
și așteptați să vorbesc. — De unde să-ncep ?

Credeți-mă, credeți-mă,
despre ori și ce poți să vorbești cît vrei :
despre soartă și despre șarpele binelui,
despre arhanghelii cari ară cu plugul
grădinile omului,
despre cerul spre care creștem,
despre ură și cădere, tristețe și răstigniri
și înainte de toate despre marea trecere.

Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit
aşa de mult să plîngă şi n-au putut.
Amare foarte sunt toate cuvintele,
de-aceea — lăsaţi-mă
să umblu mut printre voi,
să vă ies în cale cu ochii închişi.

PSALM

O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascun-
Dumnezeule, dar ce era să fac ?
Cînd eram copil mă jucam cu tine
și-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie.
Apoi sălbăticia mi-a crescut,
cîntările mi-au pierit,
și fără să-mi fi fost vreodată aproape
te-am pierdut pentru totdeauna
în țărîină, în foc, în văzduh și pe ape.

Între răsăritul de soare și-apusul de soare
sunt numai tină și rană.

În cer te-ai închis ca-ntr-un coșciug.
O, de n-ai fi mai înrudit cu moartea
decît cu vieța,
mi-ai vorbi. De-acolo unde ești,
din pămînt ori din poveste mi-ai vorbi.

În spinii de-aci arată-te Doamne,
să știu ce-aștepți de la mine.
Să prind din văzduh sulița veninoasă
din adînc azvîrlită de altul să te rănească subț aripi ?
Ori nu dorești nimic ?
Ești muta, neclintita identitate
(rotunjit în sine a este a)
nu ceri nimic. Nici măcar rugăciunea mea.

Iată stelele intră în lume
deodată cu întrebătoarele mele tristeți.
Iată, e noapte fără ferestre-nafară.
Dumnezeule, de-acum ce mă fac ?
În mijlocul tău mă dezbrac. Mă dezbrac de trup
ca de-o haină pe care-o lași în drum.

ÎN MAREA TRECERE

Soarele-n zenit ține cântarul zilei.
Cerul se dăruiește apelor de jos.
Cu ochi cuminți dobitoace în trecere
își privesc fără de spaimă umbra în albi.
Frunzare se boltesc adânci
peste o-ntreagă poveste.

Nimic nu vrea să fie altfel decît este.
Numai sîngele meu strigă prin păduri
după îndepărtata-i copilărie,
ca un cerb bătrîn
după ciuta lui pierdută în moarte.

Poate a pierit subt stînci.
Poate s-a cufundat în pămînt.
În zadar i-aştept veştile,
Numai peşteri răsună,
pîraie se cer în adînc.

Sînge fără răspuns,
o, de-ar fi linişte, cît de bine s-ar auzi
ciuta călcînd prin moarte.

Tot mai departe şovăi pe drum, —
şi ca un ucigaş ce-astupă cu năframa
o gură învinsă,
î închid cu pumnul toate izvoarele,
pentru totdeauna să tacă,
să tacă.

PLUGURI

Prietene crescut la oraș
fără milă, ca florile în fereastră,
prietene care încă niciodată n-ai văzut
câmp și soare jucînd subț peri înfloriți,
vreau să te iau de mînă,

vino, să-ți arăt brazdele veacului.
Pe dealuri, unde te-ntorci,
cu ciocuri înfip-te-n ogor sănătos
sunt pluguri, pluguri, nenumărate pluguri :
mari paseri negre
ce-au coborât din cer pe pământ.
Ca să nu le sperii —
trebuie să te apropii de ele cîntînd.

Vino — încet.

ÎN AMINTIREA ȚĂRANULUI ZUGRAV

Azi trăiești în legenda ta
cum ai trăit în cîmpuri și în sat.
Mi-aduc așa de bine aminte
de mîinile tale grele ca tăvălugul
cu care pecetluiau sămînța-n arătură.
Mi-aduc aminte de ochii tăi verzi ca mura necoaptă
și de meșteșugul blînd cu care zugrăveai
sfînți atît de fragezi
parcă veneau de-a dreptul din lună.

Erai prieten cu toate minunile.
O fată ți-a venit în ogradă să-ți zică :
Spune-mi, spune-mi, cum s-a născut
pruncul Isus fără tată ?
Într-o icoană-nchipuită de tine
i-ai arătat în aur și-n albastru ceresc :
Astfel stat-a Maria-n genunchi,
cu ciocul întins peste ea
o pasăre, plutind, a scuturat o floare.
Ce-a mai venit se poate-asemăna numai c-un vis.
Din pulberea de floare
cernută peste tînărul ei trup
Fecioara Maria
a legat rod ca un pom.
Nu semăna cu-această abia șoptită poveste inima ta ?

Erai numai om, și totuși cînd ai murit,
s-a adunat mult norod în pragul tău,
crezînd că fără veste te vei ridica la cer
și vei înălța cu tine
satul și pămîntul.

UN OM S-APLEACĂ PESTE MARGINE

M-aplec peste margine :
nu știu — e-a mării
ori a bietului gînd ?

Sufletul îmi cade în adînc
alunecînd ca un inel
dintr-un deget slăbit de boală.
Vino sfîrșit, așterne cenușă pe lucruri.
Nici o cărare nu mai e lungă,
nici o chemare nu mă alungă.
Vino sfîrșit.

Pe coate încă o dată
mă mai ridic o șchioapă de la pământ
și ascult.

Apă bate-ntr-un țărniș.

Altceva nimic, nimic,
nimic.

LINIȘTE ÎNTRE LUCRURI BĂTRÎNE

În apropiere e muntele meu, munte iubit.
Înconjurat de lucruri bătrîne
acoperite cu mușchi din zilele facerii,
în seara cu cei șapte sori negri
cari aduc întunericul bun,
ar trebui să fiu mulțumit.

Liniște este destulă în cercul
ce ține laolaltă doagele bolții.
Dar mi-aduc aminte de vremea cînd încă nu eram,
ca de-o copilărie depărtată,
și-mi pare-așa de rău că n-am rămas
în țara fără de nume.
Și iarăși îmi zic :
nici o larmă nu fac stelele-n cer.
Da, ar trebui să fiu mulțumit.

CALUGĂRUL BĂTRÎN ÎMI ȘOPTEȘTE DIN PRAG

Tinere, care mergi prin iarba schitului meu,
mai este mult pîn-apune soarele ?

Vreau să-mi dau sufletul
deodată cu șerpii striviți în zori
de ciomegele ciobanilor.
Nu m-am zvîrcolit și tu în pulbere ca ei ?
Nu m-am sfredelit și eu în soare ca ei ?

Vieața mea a fost tot ce vrei,
cîteodată fiară,
cîteodată floare,
cîteodată clopot — ce se certa cu cerul.

Azi tac aici, și golul mormîntului
îmi sună în urechi ca o talangă de lut.
Aștept în prag răcoarea sfîrșitului.
Mai este mult ? Vino tinere,
ia țărână un pumn
și mi-o presară pe cap în loc de apă și vin.
Botează-mă cu pămînt.

Umbra lumii îmi trece peste inimă.

ÎNVIERE DE TOATE ZILELE

O înviere e pretutindeni, pe drum
și-n lumina deșteaptă.
Ochii mi se deschid umezi, și sunt împăcat
ca fântânile din imperiul lutului.
Trecătorule, oricine-ai fi,
ridică și tu peste mine mâna ta dreaptă.

Astăzi n-o să mai cert nici o ființă,
nici pietrele, nici oamenii, nici buruienele.
Sunt în mijlocul privighetorilor. Învie străbunii ?
Rugăciunea de-atâtea ori începută
mi se sfârșește și zic :
Tată, te iert că-n adânc,
m-ai semănat între brazdele lumii.

\ Ziua vine ca o dreptate făcută pământului.
Flori peste fire de mari
îmi luminează din larg —
aureole pierdute pe câmp de sfinții trecutului.

HERACLIT LÎNGĂ LAC

Lîngă ape verzi s-adună cărările.
Sunt liniști pe-aici, grele și părăsite de om.
Taci cîne, care-ncerci vîntul cu nările, taci.
Nu alunga amintirile ce vin
plîngînd să-și îngroape fețele-n cenușa lor.

Sprijinit de butuci îmi ghicesc soarta
din palma unei frunze tomnatice.

Vreme, cînd vrei să iei drumul cel mai scurt,
pe unde apuci ?

Pașii mei răsună în umbră,
parc-ar fi niște roade putrede
ce cad dintr-un pom nevăzut.

O, cum a răgușit de bătrînețe glasul izvorului !

Orice ridicare a mîinii
nu e decît o îndoială mai mult.
Durerile se cer
spre taina joasă a țărîinii.

Spini azvîrl de pe țărm în lac,
cu ei în cercuri mă desfac.

BUNĂTATE TOAMNA

Pomi suferind de gălbinare ne ies în drum.
O minune e cîteodată boala.
Pătrunse de duh
fețele-și lungesc ceara,
dar nimeni nu mai caută vindecare.

Toamna surîzi îngăduitor pe toate cărările.
Toamna toți oamenii încap laolaltă.
Iar noi cei altădat' atît de răi
azi suntem buni, parcă am trece fără vieață
prin aurore subpămîntești.

Porțile pămîntului s-au deschis.
Dați-vă mînilor pentru sfîrșit :
îngeri au cîntat toată noaptea,
prin păduri au cîntat toată noaptea
că bunătatea e moarte.

DIN CER A VENIT UN CÎNTEC DE LEBEDĂ

Din cer a venit un cîntec de lebedă.
Îl aud fecioarele ce umblă cu frumseți desculțe
peste muguri. Și pretutindenî îl aud eu și tu.

Călugării și-au închis rugăciunile
în pivnițele pămîntului. Toate-au încetat
murind sub zăvor.

Sîngerăm din mîni, din cuget și din ochi.
În zadar mai cauți în ce-ai vrea să crezi.
Țărîna e plină de zumzetul tainelor,
dar prea e aproape de călcîie
și prea e departe de frunte.
Am privit, am umblat, și iată cînt :
cui să mă-nchin, la ce să mă-nchin ?

Cineva a-nveninat fîntînile omului.
Fără să știu mi-am muiat și eu mînile
în apele lor. Și-acuma strig :
O, nu mai sunt vrednic
să trăiesc printre pomi și printre pietre.
Lucruri mici,
lucruri mari,
lucruri sălbatice — omorîți-mi inima !

SUFLETUL SATULUI

Copilo, pune-ți mînile pe genunchii mei.
Eu cred că veșnicia s-a născut la sat.
Aici orice gînd e mai încet,
și inima-ți zvîcnește mai rar,
ca și cum nu ți-ar bate în piept
ci adînc în pămînt undeva.
Aici se vindecă setea de mîntuire
și dacă ți-ai sîngerat picioarele
te așezi pe un podmol de lut.

Uite, e seară.

Sufletul satului filfîie pe lîngă noi,
ca un miros sfios de iarbă tăiată,
ca o cădere de fum din streșini de pae,
ca un joc de iezi pe morminte înalte.

NOI, CÎNTAREȚII LEPROȘI

Mistuiți de răni lăuntrice ne trecem prin veac.
Din cînd în cînd ne mai ridicăm ochii
spre zăvoaiele raiului,
apoi ne-aplecăm capetele în și mai mare tristețe.
Pentru noi cerul e zăvorît și zăvorîte sunt și cetățile.
În zadar căprioarele beau apă din mîinile noastre,
în zadar cîinii ni se închină,
| suntem fără scăpare singuri în amiaza nopții.

Prieteni, cari stați lângă mine,
Încălziți-vă lutul cu vin,
desfaceți-vă privirile peste lucruri.
Noi suntem numai purtători de cîntec
sub glia neagră a țăriilor,
noi suntem numai purtători de cîntec
pe la porți închise,
dar fiicele noastre vor naște pe Dumnezeu
aici unde astăzi singurătatea ne omoară.

SCRISOARE

Nu ți-aș scrie poate nici acum acest rînd,
dar cocoși au cîntat de trei ori în noapte —
și-a trebuit să strig :
Doamne, Doamne, de cine m-am lepădat ?

Sunt mai bătrîn decît tine, mamă,
ci tot așa cum mă știi :
adus puțin din umeri
și aplecat peste întrebările lumii.

1 Nu știu nici azi pentru ce m-ai trimis în lumină.
Numai ca să umblu printre lucruri
și să le fac dreptate spunându-le
care-i mai adevărat și care-i mai frumos ?
Mîna mi se oprește : e prea puțin.
Glasul se stinge : e prea puțin.
De ce m-ai trimis în lumină, Mamă,
de ce m-ai trimis ?

Trupul meu cade la picioarele tale
greu ca o pasăre moartă.

TAINA INIȚIATULUI

Ziua din urmă. Omule, e-adevărat :
din tot ce-a fost
nimic nu s-a schimbat,
rotește sus același cer,
se-ntinde jos același pământ.
Dar un cântec s-a iscat în larg,
mare și tainic în larg.
S-ar zice că sicriile s-au desfăcut în adânc
și din ele au zburat
nenumărate ciocîrlii spre cer.

Omule, ziua de-apoi
e ca orice altă zi.
Îndoaie-ți genunchii,
frînge-ți mîinile,
deschide ochii și miră-te.
Omule, ți-aș spune mai mult,
dar e-n zadar, —
și-afară de-aceea stele răsar
și-mi, fac semn să tac
și-mi fac semn să tac.

DE MÎNĂ CU MARELE ORB

Variantă

Îl duc de mînă prin păduri.
Prin țară lăsăm în urma noastră ghicitori.
Din cînd în cînd ne odihnim în drum.
Din vînăta și mocirloasa iarbă
melci jilavi i se urcă-n barbă.

Zic : Tată, mersul sorilor e bun.
El tace — pentru că-i e frică de cuvinte.
El tace — fiindcă orice vorbă la el se schimbă-n faptă.

Subt bolta aspră de stejar
țînțari îi fac o aureolă peste cap.
Și iar plecăm.
De ce a tresărit ?
Tată orb, fii liniștit, în jur nu e nimic.
Doar sus o stea
de cerul ei c-o lacrimă de aur se desparte.

Subt frunze nalte mergem mai departe, tot mai departe.
Dihăanii negre
ne adulmecă din urmă
și blînde mîncă țărna
unde am călcat și unde-am stat.

AMINTIRE

Unde ești astăzi, nu știu.
Vulturi treceau prin Dumnezeu deasupra noastră.
Alunec în amintire, e-așa de mult de-atunci.
Pe culmile vechi unde soarele iese din pământ
privirile tale erau albastre și-nalte de tot.
Zvon legendar se ridica din brazi.
Ochi atot înțelegător era iezerul sfânt.

În mine se mai vorbește și astăzi despre tine.
Din gene, ape moarte mi se preling.
Ar trebui să tai iarba,
ar trebui să tai iarba pe unde-ai trecut.
Cu coasa tăgăduirii pe umăr
în cea din urmă tristețe mă-ncing.

FIICA PĂMÎNTULUI JOACA

Spre diminețile tale rîd,
soare vechi, soare nou.
Paseri aprinse se zbat prin văzduh.
Cine mă cheamă, cine m-alungă ?
A-la-la ! E-la-la !

Subt gliile verzi o biserică este.
Acum o mie de ani
s-a scufundat în pământ.
Șapte popi țin și azi
liturghie în ea pentru dracu.
E-la-la ! Pentru dracu.

Muritori uriași, muritori pitici,
țărîna de pe călcîie mi-o scutur
de crucile-nfipite pe casele voastre.
Clopotele să se tragă-ntr-o dungă.
Nimeni să nu mă ajungă.
A-la-la ! E-la-la !

De-acuma joc. Fiica pământului
sînii și-i îngrădește cu spini.
Se prăpădesc de vedenie
popii luminii,
popii adîncului.

AM ÎNȚELES PĂCATUL CE APASĂ PESTE CASA MEA

Am înțeles păcatul ce apasă peste casa mea
ca un mușchi strămoșesc.
O, de ce am tălmăcit vremea și zodiile
altfel decât baba ce-și topește cînepa în baltă ?
De ce am dorit alt zîmbet decât al pietrarului
ce scapără scînteii în margine de drum ?
De ce am rîvnit altă menire
în lumea celor șapte zile
decît clopotarul ce petrece morții la cer ?

Dă-mi mîna ta trecătorule, și tu care mergi,
și tu care vii.

Toate turmele pămîntului au aureole sfinte
peste capetele lor.

Astfel mă iubesc de-acum :

unul între mulți,

și mă scutur de mine însumi

ca un cîne, ce-a ieșit dintr-un rîu blestemat.

Sîngele meu vreau să curgă pe scocurile lumii
să-nvîrtă roțile

în mori cerești.

Sunt tremur de fericire :

ziua întreagă deasupra mea

puterile păsărești au arătat în triumphiuri

spre ținte luminoase.

LUCRĂTORUL

Te irosești în încordări de arc
lîngă roțile mari de oțel.

Strivești între degete sînii materiei.

Îți sunt de păcură mîinile și afumate zorile.
Lucrătorule, cu șorțul de piele albastră,
pentru tine mașinile cîntă
mai frumos decît privighetorile.

Lucrătorule, cu șorțul de piele albastră,
tu știi că frumoase sunt
numai lucrurile ieșite din puteri omenești.
Tu știi că nici o stea
n-a fost făcută de mîna ta,
și-ți zici : orice-ar spune prea mulții gureșii poeți,
nici o stea nu-i frumoasă.

Din fîntîni sfredelitate-n osia planetei
îți scoți gălețile de foc.
Nu te cunosc, nu mă cunoști,
dar o lumină alunecă
de pe fața ta pe fața mea,
fără să vreau m-alătur bunei tale vestiri
și-o strig în sfintele vînturi.

PE APE

Porumbii mi i-am slobozit
să-ncerce pajiştea cerului,
dar sfîşiaţi de vînturi
se-ntorc înapoi. Pe vatra corăbiei
inima mi-o-ngrop subţ spuză
să-şi ţină jăratecul. Paserea focului
nu-mi mai filfîie peste pereţi.

Dăinuie veșnic potopul.
Niciodată nu voi ajunge
s-aduc jertfa subț semnul înalt
al curcubeului magic.

Pentru un fagure sterp
mi-au ucis stupii flămânzi.
Cel din urmă dobitoc
cu-nțelepciune s-a prăpădit.
Ochiul său profetic deschis
e singura veste prin neguri.
În mare rămîne muntele Ararat,
de-a-pururi fund de ape,
tot mai adînc,
tot mai pierdut
fund de ape.

FIU AL FAPTEI NU SUNT

Fără de număr sunteți fii ai faptei
pretutindeni pe drumuri, sub cer și prin case.
Numai eu stau aici fără folos, nemernic,
bun doar de-nnecat în ape.

Totuși aștept, de mult tot aștept
vreun trecător atotbun și-atotdrept ca să-i spun :
O, nu-ți întoarce privirea,
O, nu-mi osîndi nemișcarea.
Cresc între voi, ci umbrit de mîinile mele
misticul rod se rotunjește în altă parte.
Nu mă blestemați, nu mă blestemați !

Prieten al adîncului,
tovarăș al liniștei
joc peste fapte.
Cîteodată prin fluier de os strămoșesc
mă trimit în chip de cîntec spre moarte.

Întrebător fratele mă privește,
mirată mă-ntîmpină sora,
dar încolăcit la picioarele mele
m-ascultă și mă pricepe prea bine
șarpele cel cu ochii de-a pururi deschiși
spre-nțelepciunea de dincolo.

BUNĂVESTIRE

În noaptea asta lungă, fără sfârșit,
o femeie umblă sub cerul apropiat.
Ea înțelege mai puțin decît oricine
minunea ce s-a-ntîmplat.
Aude sori cîntăreți, întreabă,
întreabă și nu înțelege.
În trupul ei stă închis ca într-o temniță bună
un prunc.
De nouă ori se-nvîrte discul lunei
în jurul pruncului.
El rămîne nemișcat și crește mirîndu-se.

.
În noua noapte fără sfârșit
ciobanii păzesc nașterea unor semne cerești.
Mă duc între ei să vestesc :
Tăiați-vă mieii pe cruce
în amintirea jertfei ce se va face.
Ridicați-vă de lângă foc
în cojoace cu flăcări de lână.
Luați făclia ce-am aprins-o
în steaua coborîta
deasupra ieslelor roase de boi
și dați-o mai departe
din mîna în mîna.
În curînd fiul omului va căuta un loc
unde să-și culce capul,
răzimîndu-și-l ca și voi
de pietre ori de cîni adormiți.
În curînd rănile purtate prin văile noastre
s-or vindeca
îchizîndu-se ca florile la întuneric.
În curînd picioare albe
vor umbla peste ape.

CUVÎNTUL DIN URMĂ

Arendaş al stelelor,
străvechile zodii
mi le-am pierdut.
Vieaţa cu sânge şi cu poveşti
din mâni mi-a scăpat.
Cine mă-ndrumă pe apă ?
Cine mă trece prin foc ?
De paseri cine mă apără ?

Drumuri m-au alungat.
De nicăieri pământul
nu m-a chemat.
Sunt blestemat !

Cu cînele și cu săgețile ce mi-au rămas
mă-ngrop,
la rădăcinile tale mă-ngrop,
Dumnezeule, pom blestemat.

SEMNE

Porumbii-prooroci își scaldă
aripile înnegrite de funingine
în ploile de sus.
Eu cînt —
semne, semne de plecare sunt.

Din orașele pământului
fecioare albe vor porni
cu priviri înalte către munți.
Pe urma lor vor merge tineri goi
spre sori păduratici,
și tot ce e trup omenesc va purcede
să mai învețe odat'
poveștile uitate ale singelui.

Mi-am pecetluit cu ceară casa,
să nu mai întârziu
unde jocuri și răstigniri
n-or mai trece pe uliți
și nici o adiere de om
din veac în veac pe subt bolți.
Poduri vor tăcea.
Din clopote avântul va cădea.

Din depărtatele sălbăticii cu stele mari
doar căprioare vor pătrunde în orașe
să pască iarba rară din cenușă.
Cerbi cu ochii uriași și blînzi
intra-vor în bisericile vechi
cu porțile deschise,
uitîndu-se mirați în jur.

Lepădați-vă coarnele moarte
bătrînilor cerbi,
cum pomii își lasă frunza uscată,
și-apoi plecați :
aci și țărîna înveninează,

aci casele au încercat cîndva
să ucidă pe copiii omului.
Scuturați-vă de pămînt
și plecați,
căci iată — aci vinul nebun al vieții
s-a scurs în scrum,
dar orice alt drum duce în poveste,
în marea, marea poveste.

EPILOG

Îngenunchiez în vînt. Mîne oasele
au să-mi cadă de pe cruce.
Înapoi nici un drum nu mai duce.
Îngenunchiez în vînt :
lîngă steaua cea mai tristă.

LAUDA SOMNULUI

1929

BIOGRAFIE

Unde și când m-am ivit în lumină, nu știu,
din umbră mă ispitesc singur să cred
că lumea e o cîntare.
Străin zîmbind, vrăjit suind
în mijlocul ei mă-mplinesc cu mirare.
Cîteodată spun vorbe cari nu mă cuprind,
cîteodată iubesc lucruri cari nu-mi răspund.
De vînturi și isprăvi visate îmi sunt ochii plini,
de umblat umblu ca fiecare :
cînd vinovat pe coperișele iadului,
cînd fără păcat pe muntele cu crini.

Închis în cercul aceleiași vetre
fac schimb de taine cu strămoșii,
norodul spălat de ape subț pietre.
Seara se-ntîmplă molcom s-ascult
în mine cum se tot revarsă
poveștile singelui uitat de mult.
Binecuvînt pînea și luna.
Ziua trăiesc împrăștiat cu furtuna.

Cu cuvinte stinse în gură
am cîntat și mai cînt marea trecere,
somnul lumii, îngerii de ceară.
De pe-un umăr pe altul
tăcînd îmi trec steaua ca o povară.

SOMN

Noapte întreagă. Dănțuiesc stele în iarbă.
Se retrag în pădure și-n peșteri potecile,
gornicul nu mai vorbește.
Buhe sure s-așează ca urne pe brazi.
În întunericul fără de martori
se liniștesc păsări, sînge, țară
și aventuri în cari veșnic recazi.

Dăinuie un suflet în adieri,
fără azi,
fără ieri.

Cu zvonuri surde prin arbori
se ridică veacuri fierbinți.
În somn sângele meu ca un val
se trage din mine
înapoi în părinți.

FUM CĂZUT

S-aude zbor scurt și zadarnic
de gîste peste pajiști reci.
Undeva un cîntec se pătrunde
de chemări de veci.
Un fluier seacă, altul nu s-arată.
Aleluia, privirea mi se umple de păsări și vînt
vieții nu i-am rămas dator nici un gînd
dar i-am rămas dator viața toată.

Cu mișcări oprite ades
văd bolți prăbușite în apă.
Din frunzele satului ies
ca dintr-o biblică șatră.
Aleluia, astăzi ca niciodată
sunt fratele obosit
al cerului de jos
și-al fumului căzut din vatră.

PARADIS ÎN DESTRĂMARE

Portarul înaripat mai ține întins
un cotor de spadă fără de flăcări.
Nu se luptă cu nimeni,
dar se simte învins.
Pretutindeni pe pajiști și pe ogor
serafimi cu părul nins
însetează după adevăr,
dar apele din fântâni
refuză gălețile lor.

Arînd fără îndemn
cu pluguri de lemn,
arhangheli se plîng
de greutatea aripelor.
Trece printre sori vecini
porumbelul sfîntului duh,
cu pliscul stinge cele din urmă lumini.
Noaptea îngerii goi
zgribulind se culcă în fîn :
vai mie, vai ție,
păianjeni mulți au umplut apa vie,
odată vor putrezi și îngerii sub glie,
țărîna va seca poveștile
din trupul trist.

PASĂREA SFÎNTĂ

Întruchipată în aur
de sculptorul C. Brâncuși

În vîntul de nimeni stîrnit
hieratic Orientul te binecuvîntă,
lăcrimîndu-și deasupra ta
geometria înaltă și sfîntă.

Ai trăit cîndva în funduri de mare
și focul solar l-ai ocolit pe deaproape.
În păduri plutitoare-ai strigat
prelung deasupra întîielor ape.

Pasăre ești ? Sau un clopot prin lume purtat ?
Făptură ți-am zice, potir fără toarte,
cîntec de aur rotind
peste spaima noastră de enigme moarte.

Dăinuind în tenebre ca în povești
cu fluier părelnic de vînt
cîntî celor ce somnul și-l beau
din macii negri de subt pămînt.

Fosfor cojit de pe vechi oseminte
ne pare lumina din ochii tăi verzi.
Ascultînd revelații fără cuvinte
subt iarba cerului zborul ți-l pierzi.

Din văzduhul boltitelor tale amiezi
ghicești în adîncuri toate misterele.
Înalță-te fără sfîrșit,
dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi.

ECHINOCTIU

Semne verzi subț șovăiri solare
ieși soră să vezi pe ogor.
Popi negri vestind sub pământuri soarele
cu fluier greerii umblă
pînă-n pragul sicrielor
și-acolo mor.

Pe-aici, afară de oraș, și ieri am fost
să iscodim învierile în fața porților.
Îndrăznește soră, ah, soră, să nu suspini.
Într-o singură zi mugurii și iarba au crescut
repede ca unghiile și părul morților.
Făpturi, care-ați fost, unde vă țineți ?
Nu le călca soră luminile — dediteii vineți.

ÎN MUNȚI

Lîngă schit miezul nopții găsește
făpturi adormite-n picioare. Duhul mușchiului umed
umblă prin văgăuni.
Din răsărit vin fluturi cît buhele
să-și caute în focuri cenușa.
La rădăcinile brazilor, lîngă blestemul cucutelor
ciobanul pune pămînt
peste mieii uciși de puterile codrului.
Peste muche trecînd
fetele stînilor — își freacă de lună umerii goi,
aventura lor se pătrunde suprafirească
de pulberea luminos stîrnită din disc ca un roi.

Cai galbeni și-adună sarea vieții din ierburi.
Mocnind subt copaci Dumnezeu ce face mai mic
să aibă loc ciupercile roșii
să crească subt spatele lui.
În sângele oilor noaptea pădurii e vis lung și greu.

Pe patru vânturi adânci
pătrunde somnul în fagi bătrâni.
Subt scut de stînci, undeva
un bălaur cu ochii întorși spre steaua polară
visează lapte albastru furat din stîni.

ORAȘ VECHI

Noapte. Urnirea orelor
se-mplinește fără îndemn.
Taci, — arătătoare se-opresc
suspînînd pe ultimul semn.

Subt porți ființele somnului
intră — cîni roșii și griji.
Pe uliți — subțire și-naltă
ploaia umblă pe cataligi.

Vînt vechi și lung între ziduri
mai scutură luturi și fier.
Mari semeni de altădată
O clipă s-arată și pier.

Turn negru stă în picioare
și-și numără anii învins.
Taci, că sfîntul de piatră
aureola în noapte și-a stins.

IN JOUL INTOARCERI

Pe marginea Vistulei
sămănătorii se uită pierduți în sorbur;
O, pe subt ziduri și-n scorburi
cîte jivinii și șoapte !
Acum o mie de ani
cronicar eram aici unui noroc schimbăcios,
cronicar român fugit spre miazănoapte.

Pe marginea Vistulei
mi-am îngropat în nisip voevodul.
Fără sfârșit, iară și iară
i-a dat prin tîmple și degete rodul.
Aci e și turnul cu punțile trase.
Cocoșul de fier m-amîntește c-un strigăt
de cîte ori străbune furturi și galbene vînturi
trec peste case.

PEISAJ TRANSCENDENT

Cocoși apocaliptici tot strigă,
tot strigă din sate românești.
Fântînile nopții
deschid ochii și-ascultă
întunecatele vești.
Păsări ca niște îngeri de apă
marea pe țărături aduce.
Pe mal — cu tămâie în păr
Isus sîngerează lăuntric
din cele șapte cuvinte.
de pe cruce.

Din păduri de somn
și alte negre locuri
dobitoace crescute-n furtuni
ies furișate să bea
apă moartă din scocuri.
Arde cu păreri de valuri
pământul îmbrăcat în griu.
Aripi cu sunet de legendă
s-abat înspăimântate peste râu.

Vîntul a dat în pădure
să rupă crengi și coarne de cerbi.
Clopote sau poate sicriile
cîntă subt iarbă cu miile.

ASFINȚIT

Peste-aceleași arătări și-aceleași case
clopot de sear'aud. Și stau în cruce
cu o zi sub cer pierdută.

Prin ani subt poduri se depărtează
ce focuri vechi ? ce nouă plută ?

Printre ziduri ceasul umbrelor mă-ncearcă.
Se desface — care poartă ?
Se deschide — care uşă ?
Ies vârstele şi-mi pun pe cap
aureolă de cenuşă.

Întârziind subţ vremi schimbate,
îmi taie drumul — care prieten ?
Îmi taie pasul — ce vrăjmaş ?
Ah pasărea Foenix ca altădată
nu mai zboară peste oraş.

CAP APLECAT

Mă îndemn să fiu
și o clipă mai sînt.
Undeva pe cîmp
A murit fratele vînt.

Toamna sîngerează
peste un mers bătrîn.
Printre umbre prelungi
rostul mi-amîn.

Spre nu știu ce sfârșit
un zbor s-a întins.
Cu pîlpîit de sfeșnic
un copac s-a stins.

În fîntînă mi-aplec
gînd și cuvînt.
Ceru-și deschide
un ochi în pămînt.

ELEGIE

Tremură aceeași apă și frunză
La bătaile aceluiași ceas.
În ce țărîm și-n ce somn te-ai oprit ?
Cerească subt ce iarb' ai rămas ?

Se revarsă în mine drumurile
toate pe cari ai umblat.
Oglinda-ți mai păstrează chipul
și după ce-ai plecat.

Fără gînd, fără-ndemn, fără glas
cu mîneca șterg ochiuri ude.
Un vecin prin zidul meu aude
răbdarea neagră a aceluiași pas.

NOAPTE ECSTATICĂ

Adînc subt bătrînele
verzile zodii —
se trag zăvoarele,
se-nchid fîntînile.

Așează-ți în cruce
gîndul și mînile.
Stele curgînd
ne spală țărînile.

DRUMURI

Cetate de veac, prăsilă de painjeni verzi
subt mușchi și scocuri. —

Pe turn între semnele ceasului, gînditor
timpul stă. O vrabie umblă pe-arătător.

Subt bolți de nicăieri nici un ecou.
Părul tău joacă în vîntul
pe care l-am întîlnit ieri în alt oraș
și care ne-a ajuns din nou.

PERSPECTIVĂ

Noapte. Subt sfere, subt marile,
monadele dorm.
Lumi comprimate,
lacrimi fără de sunet în spațiu,
monadele dorm.

Mișcarea lor — lauda somnului.

DRUMUL SFÎNTULUI

„Fetele au îndrăgit balaurul“
(Motiv de poveste)

Pe cal turnat în oșele
sfîntul Gheorghe caută semne
de drum — și în vînt
se oglindește pe rînd
în ape sfînte și rele.

Cînd numai umbră,
cînd numai om,
binecuvîntă pînea pe cîmpuri,
binecuvîntă vinul pe dealuri,
lovește pinteni de pom.

Mai tare strînge frîul de fier.
Fîlfiie peste şapte hotare
sălbaticul cer.
Subt planete galbene şi fără de lege
se opreşte şi nu înţelege :
calul şi-a pierdut potcoava de trei ori,
în urma lui copaci rămîn
cu cuiburi goale subţiori.

Duh vechi îi cîntă
molcom subt tîmplă,
şi-i schimbă-n legendă
tot ce se-ntîmplă.

Lîngă fîntîna secată de fulger
o fată îi iese în drum :
Sfîntule, cum să ţi-o spun ?
Sfîntule, mai departe nu te duce,
că toate fecioarele
în sate şi pe livezi
te blestemă cu oase puse în cruce
să şi se frîngă suliţa în solzii verzi,
aureola — cerc de aur
în fîntîna de balaur —
să şi-o pierzi.

Dar înalt ca de jertfă un fum
Sfîntul Gheorghe porneşte iar.
La cumpăna apelor
balaurul ascultă spre hotare deşarte
şi-şi lipeşte urechea de drum
s-audă şi mai departe.

Pe cal turnat în oțele
Sfântul Gheorghe caută semne
de drum și în vînt
se oglindește pe rînd
în ape sfinte și rele.

PEISAJ TRECUT

Castelul e-același
în aer și-n apă.
Trecutul pe poartă
copoii și-i scapă.

Crini umblă pe-un drum
de căutări jucăușe
parcă-și duc în potire
viitoarea cenușe.

Scăpat dintr-o stemă
tăiată în poartă,
un uliu tâlcuiește
rotire de soartă.

Stuparul ceresc peste
ciuturi se-ndoaie,
în mierea fîntînilor
barba și-o-nmoaie.

Zăbovește prin rostul
grădinilor pajul.
Un zbor de lăstun
iscălește peisajul.

BIBLICA

lui Ion Breană

Amiaza e dreaptă. Liniștea se rotunjește albastră.
zboruri spre ceruri cresc.
Glasuri se irolesc. Ființe se opresc.
Vițelul în trupul vacii îngenunchiază
ca-ntr-o biserică.

Maică Precistă, tu umbli și astăzi rîzînd
pe cărări cu jocuri de apă pentru broaște țestoase
Între ierburi înalte și goale
copilul ți-l dezbraci
și-l înveți să stea în picioare.
Cînd e prea rău
îl adormi cu zeamă de maci.

Pentru tine lumea e o pecete
pusă pe-o taină și mai mare :
de aceea mintea nu ți-o muncești
cu nimic.

În casă lângă blidarul cu smalțuri rare
în fiecare zi păzești cu răbdare
somnul marelui prunc.

A muștrare clipind
te superi doar
când îngerii trîntesc prea tare ușile
venind sau ieșind.

TRISTEȚE METAFIZICĂ

lui Nichifor Craini

În porturi deschise spre taina marilor ape
am cîntat cu pescarii, umbre înalte pe maluri,
visînd corăbii încărcate
de miracol străin.

Alături de lucrătorii încinși în zale cănite
am ridicat poduri de oțel
peste rîuri albe, peste zborul pasărei curate,
peste păduri adînci,
și orice pod se arcuia
trecîndu-ne parcă pe un tărîm de legendă cu el.

Am zăbovit îndelung între stînci
lîngă sfinți bătrîni ca ghicitorile țării,
și-am așteptat să se deschidă
o fereastră de scăpare
prin puternice spații de seară.
Cu toți și cu toate
m-am zvîrcolit pe drumuri, pe țărături,
între mașini și-n biserici.
Lîngă fîntîni fără fund
mi-am deschis ochiul cunoașterii.
M-am rugat cu muncitorii în zdrențe,
Am visat lîngă oi cu ciobanii
și-am așteptat în prăpăstii cu sfinții.
Acum mă aplec în lumină
și plîng în tîrziile rămășițe
ale stelei pe care umblăm.

Cu toată creatura
mi-am ridicat în vînturi rănile
și-am așteptat : oh, nici o minune nu se-mplinește.
Nu se-mplinește, nu se-mplinește !
Și totuși cu cuvînte simple ca ale noastre
s-au făcut lumea, stihiiile, ziua și focul.
Cu picioare ca ale noastre
Isus a umblat peste ape.

VEAC

Umblă mașinile subpămîntești. În nevăzut peste turnuri
intercontinentale zvonuri electrice.

De pe case antenele pipăie spații
cu alte graiuri și alte vești.

Semnale se-ncrucișează albastre prin străzi.

În teatre strigă luminile, se exaltă libertățile insului.

Se profetesc prăbușirile, sfîrșesc în sînge cuvintele.

Undeva se trage la sorți cămașa învinsului.

Arhanghelii sosiți să pedepsească orașul
s-au rătăcit prin baruri cu penele arse.
Danțatoarea albă le trece prin sânge, rîzînd s-a oprit
pe-un vîrf de picior ca pe-o sticlă întoarsă.

Dar sus, la o mie de metri-nălțime, spre răsărit
stelele își spun povești prin cetini de brazi
și-n miez de noapte rîtul mistreților
deschide izvoarele.

IOAN SE SFIȘIE ÎN PUSTIE

Unde ești Elohim ?
Lumea din mâinile tale-a zburat
ca porumbul lui Noe.
Tu poate și astăzi o mai aștepti.
Unde ești Elohim ?
Umblăm turburați și fără de voie,
printre stihiiile nopții te iscodim,
sărutăm în pulbere steaua de sub călcâie
și-ntrebăm de tine — Elohim !

Vîntul fără de somn îl oprim
și te-ncercăm cu nările
Elohim !

Animale străine prin spații oprim
și le-ntrebăm de tine, Elohim !
Pînă în cele din urmă margini privim,
noi sfinții, noi apele,
noi tîlharii, noi pietrele,
drumul întoarcerii nu-l mai știm
Elohim, Elohim !

CETIRE DIN PALMĂ

La patruzeci de ani — în așteptare
vei umbla ca și-acum printre stele triste și ierbu
la patruzeci de ani sugrumîndu-ți cuvîntul
te-i pierde în tine — în căutare.
Prin ani un vînt o să te tot alunge subt cer,
vei mânca miere neagră și aplecat vei tăcea.
La patruzeci ca pe-un țarm vei ajunge
unde fără-ncetare
vei aștepta să vie la tine celălalt țarm,
jaf veșnic voindu-te pentru păsări
din cealaltă zare.

Pe șaptezeci și șapte de uliți
vei umbla desculț și cu capul gol :
ce sămînță n-a fost în deșert aruncată ?
ce lumină n-a fost în zadar cîntată ?

TĂGADUIRI

Arbori cu crengi tăgăduitor aplecate
fac scoarță în jurul unui lăuntric suspin.
Pe toate potecile zilei
cu surîs tomnatic
se răstignesc singuri
Cristoși înalți pe cruci de arin.

Grele din înălțime cad ciocîrlii
ca lacrimi sunătoare ale dumnezeirei peste ogor.
Pe drumuri pornit
iscodesc semnele
întregului rotund depărtat :
pretutindeni e o tristețe. E o negare. E un sfîr

Pe urmele mele coapte
moartea își pune sărutul galben
și nici un cântec nu mă îndeamnă
să fiu încă o dată.
Fac un pas și șoptesc spre miazănoapte :
Frate, trăiește tu, dacă vrei.
Mai fac un pas și șoptesc spre miazăzi :
Frate, trăiește tu, dacă vrei.
Din sângele meu nu mai e nimeni chemat
să-și ia începutul trăirilor,
nu, nu mai e nimeni chemat.

Pe căile vremii se duc și vin
cu pas adânc ca de soartă
albe fecioare și negre fecioare :
îndemnuri cerești
să fim încă o dată,
să fim încă de-o mie de ori,
să fim, să fim !
Dar eu umblu lângă ape cîntătoare
și cu fața-ngropată în palme — mă apăr :
eu nu ! Amin.

ÎNCHEIERE

Frate, o boală învinsă ți se pare orice carte.
Dar cel ce ți-a vorbit e în pământ.
E în apă. E în vînt.
Sau mai departe.

Cu foaia aceasta închid porțile și trag cheile.
Sunt undeva jos sau undeva sus.
Tu stinge-ți lumânarea și-ntreabă-te :
taina trăită unde s-a dus ?

Ți-a mai rămas în urechi vreun cuvânt ?
De la basmul singelui spus
întoarce-ți sufletul către perete
și lacrima către apus.

LA CUMPĂNA APELOR

1933

LA CUMPĂNA APELOR

Într-o zi frumoasă de toamnă
Când soarele strălucea
Pe dealuri și în văi
Și apele curgeau
Cu zgomot și cu cântec
Pe lângă stânci și pe lângă câmpuri
Și oamenii se bucurau
De această vreme frumoasă
Și de această vreme bună.

La cumpăna apelor
Când soarele strălucea
Pe dealuri și în văi
Și apele curgeau
Cu zgomot și cu cântec
Pe lângă stânci și pe lângă câmpuri
Și oamenii se bucurau
De această vreme frumoasă
Și de această vreme bună.

SAT NATAL

lui Ion Pi

După douăzeci de ani trec iarăși pe-aceleași uliți
unde-am fost prietenul mic al țărînii din sat.
Port acum în mine febra eternității,
negru prundiș, eres vinovat.

Nimeni nu mă cunoaște. Vîntul, el singur, sau plopul
de aur. Plop înălțat de-un fir nevăzut asemenea fusului.
Nedumirit turnul se va uita două ore în urma mea
pînă m-oi pierde din nou subț dunga apusului.

Totul cît de schimbat ! Casele toate sunt mult mai mici
decît le-a crescut amintirea.

Lumina bate altfel în zid, apele altfel în țărm.

Porți se deschid să-și arate uimirea.

Dar de ce m-am întors ? Lamura duhului nu s-a ales,
ceasul meu fericit, ceasul cel mai fericit

încă nu a bătut. Ceasul așteaptă
subt ceruri cari încă nu s-au clădit.

BOALĂ

Intrat-a o boală în lume,
fără obraz, fără nume.

Făptură e ? Sau numai vînt e ?
N-are nimenea grai s-o descînte.

Bolnav e omul, bolnavă piatra,
se stinge pomul, se sfarmă vatra.

Negrul argint, lutul jalnic și grav
sunt aur scăzut și bolnav.

Piezișe cad lacrimi din veac.
Invoc cu semne uitare și leac.

LUMINA DE IERI

Caut, nu știu ce caut. Caut
un cer trecut, ajunul apus. Cît de-aplecată
e fruntea menită-nălțărilor altădată !

Caut, nu știu ce caut. Caut
aurore ce-au fost, fișnitoare, aprinse
fîntîni — azi cu ape legate și-nvinse.

Caut, nu știu ce caut. Caut
o oră mare rămasă în mine fără făptură
ca pe-un ulcior mort o urmă de gură.

Caut, nu știu ce caut. Subt stele de ieri,
subt trecutele, caut
lumina stinsă pe care-o tot laud.

SEMNAL DE TOAMNĂ

O voce ieri din adînc s-a-nălțat
amară, amară, amară.

Îngeri mulți murind și-au lăsat
lutul în țară.

Un semn pe subt cer ieri s-a dat
în cercul înșelăciunii.

Apoi spre Saturn au plecat
vîntul, lăstunii.

SEPTEMBRIE

Prin ceasul verde-al pădurii
otrăvuri uitate adie.
Cresc lângă ochiuri ciudate
brînduși cu vieață târzie.

Cîntecul vechi înc'o dată
vrea șipotul să și-l învețe.
În jilavul mușchi mi se-mbie
părerii șterse de tinerețe.

Mari turme cu clopote vin
prin amurgul gorunilor sferici
în codru stîrnind ca un zvon
de trecute pierdute biserici.

Înalt unicorn fără glas
s-a oprit spre-asfințit să asculte.
Subt bolțile-adînci mă omoară
pădurea cu tîlnice multe.

CÎNTĂREȚI BOLNAVI

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
și mergem de-a pururi
spre soare apune.

Ni-e sufletul spadă
de foc stinsă-n teacă.
Ah iarăși și iarăși
cuvintele seacă.

Vînt veşnic răsună
prin cetini /de zadă.
Purces-am în lume
pe punţi de baladă.

Străbatem amurguri
cu crini albi în gură.
Închidem în noi un
sfîrşit sub armură.

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
şi mergem de-a pururi
spre soare apune.

Răni ducem — izvoare —
deschise subt haină.
Sporim nesfîrşirea
C-un cîntec, c-o taină.

MUNTE VRĂJIT

Intru în munte. O poartă de piatră
încet s-a-nchis. Gînd, vis și punte mă saltă.
Ce vinete lacuri ! Ce vreme înaltă !
Din ferigă vulpea de aur mă latră.

Jivine mai sfinte-mi ling mînile : stranii,
vrăjite, cu ochii întorși se strecoară.
Cu zumzet prin somnul cristalelor zboară
albinele morții, și anii. Și anii.

PLAJĂ

Platanii suri și cedrii-n mare
semințiile și-adapă.
În larguri vinetele brazde
se-ntind subt pluguri mari de apă.

Văzduh și port, pescari și vameși
au ațipit în spațiul cald.
Vântul alb c-un ochi se caută
de-aici pe țărmul celălalt.

Îns pierdut în ceasul rar
mă uit prin spinii de la uşă,
oameni goi zac în nisip
tăcuţi, c-an propria lor cenuşă.

În joc cu piatra cîte-un val
şi-arată solzii de pe pîntec.
Între slavă şi veninuri
mă-ncearcă boală ca un cîntec.

SEARĂ MEDITERANEANĂ

Faruri ghicite
pe mare dau semn.
Viespii se-nchid în
cristale de lemn.

Se strînge în țărână
de nu știu ce chin,
ca o mînă crispată,
amarnicul spin.

Adie sud cald
prin urnele sparte,
prin sângele meu,
prin fluier departe.

Din Hades cîntînd
privighetorile vin,
s-așează pe masă
'ntre pîne și vin.

212

HOTAR

Calea lactee abia ghicită se pierde
scrisă în noapte fierbinte și calmă,
ca linia vieții runic săpată
într-o imensă zăbavnică palmă.

Pașnic ca untdelemnul cel veșnic
se scurge sub bolți Aheronul.
Acum ah de trecere cine va-ncepe cîntarea ?
Acum ah negrele ape cui îi dau tonul ?

Pescăruși speriați din tenebre se-nalță
cînd luntrea cu umbre alunecă iară.
Suflete-n zbor de frunte mi se lovesc
zbîrnîind ca rădăștile-n vară.

Totul e împlinit. De șapte ori răsucit
răsuflă în somn Aheronul.
Acum ah de trecere cîne va-ncepe cîntarea ?
Acum ah negrele ape cui îi dau tonul ?

VRAJĂ ȘI BLESTEM

Pe cresta nopții moara seacă
macină lumină-n gol.
Lopeți se-nalță și s-ableacă.

Războiul după ușa pus
țese singur — vezi suveica ?
Fă o cruce spre apus !

Fîntînile la uliți rele
găleți coboară și ridică
'n cerul jefuit de stele.

Cuiburi în copaci s-aprind
ca de-o mîină. Ard cu flăcări.
Auzi ouăle pocnind.

Duhul răului tot vine
'n sat nelocuit să pască
iarba morților de bine.

În satul vechi de lîngă lună
uși se-nchid, uși se deschid.
Umbra mea cade pe zid.

TRENUL MORȚILOR

Cît e noaptea-n lung și-n lat
nu s-aude un lătrat.
Colo numai dintre spini
pîn' la stelele-n vecini
licuricii dau lumini.

Licuricii cu lămpașe
semne verzi dau spre orașe
pentru-un tren care va trece
prin, văzduhul mare, rece.
Pentru-un tren care-a veni,
nimeni nu-l va auzi.

CEREASCĂ ATINGERE

Ce arătare ! Ah ce lumină !
Stea alb' a căzut în grădină,

necăutăță, neașteptată : noroc,
săgeată, floare și foc.

În iarbă înaltă în mare mătasă
căzu din a veacului casă.

S-a-ntors ah în lume o stea.
Mi-s mîinile arse de ea.

INTREBĂRI CĂTRE O STEA

Stea, care subt carul cel mare abia licărești
nedumerită-ntre șapte lumini, a cui stea ești ?

Ești steaua lui Verde-mpărat — duhul nemîntuit ?
Ce sărbătoare scutești ? Ce ceas împlinit ?

Aperi un mare mormînt, sau vreo apă vindecătoare ?
Păzești un norod, o cetate, sau numai o floare ?

Peste ce suflet, peste ce sfinte recolte
veghezi mistuită subt vinete bolte ?

De ești a mea, păzindu-mi anul și vatra,
n-aruncă nimenea după tine cu piatra ?

RUNE

În chip de rune, de veacuri uitate,
poart' o semănătură făpturile toate.
Slăvitele păsări sub aripi o poartă
'n liturgice zboruri prelungi ca vieața.
În slujba luminii, urnă fără de toartă.
luna și-o ține ascunsă pe fața
vrăjită să nu se întoarcă.

Stane de piatră, jivine, cucută
poart-o semnătură cu cheie pierdută.
Pecete tăinuită de două ori —
fată de foc, arătare, care pe țarm
ridici acum brațele peste mare,
o porți subsuori.

Rune, pretutindenii rune,
cine vă-nseamnă, cine vă pune ?
Făpturile toate, știute și neștiute,
poart-o semnătură — cine s-o-nfrunte ?
Crinii muntelui — subtlunari —
și-o duc neajunsă pe creștet.
Subt ceruri mumele-o poartă pe frunte.

NAȘTERE

Făptură nouă, iată pe frunte
întîia lumină te-a uns !
Pe noi repede soartă ne mîna —
tu fără pas ne-ai ajuns.

Făptură de nicăieri coborâtă-n
imperiul mumei,
auriu, tânăr, proaspăt ulcior
rupt din coastele humei !

Griji, biruinți și uimiri încercând
în preajma ta sta-vom ades.
Dura-vei în noi o lumină, mare ca-ncrederea,
cu care tu azi ne-ai ales.

Sus stelele cele mai treze
aprind cărbuni de diochi.
Subt stașina vremii vei crește
încet, ca o lacrimă-n ochi.

ARHANGHEL SPRE VATRĂ

Mă-ntorc de acum ca
albina spre stup,
cu harul subt aripi
cu-amurgul în trup.

Pe cumpăna lumii
o zi se înclină
plină de fapte
și fără de vină.

De cîte ori calc
prin brazda bătută,
buzele humei
pe tălpi mă sărută.

Mă-ntorc de acum spre
vatra-n lumină.
Adîncile mele
orzuri se-nchină.

LA CUMPĂNA APELOR

Tu ești în vară, eu sunt în vară. În vară pornită
către sfîrșit, pe multe-amîndoi la cumpăna apelor.
cu gînd ducăuș — mîngîi părul pămîntului.
Ne-aplecăm peste stînci, subt albastrul neîmplinit.

Privește în jos ! Privește-ndelung, dar să nu vorbim.
S-ar putea întîmpla să ne tremure glasul.
Din poarta-nălțimei și pînă-n vale
îmbătrînește, ah cît de repede, apa. Și ceasul.

E mult înapoi ? Atîta e și de-acum înainte
cu toate că mult mai puțin o să pară.
Ne-ascundem — stîns arzînd — după năluca de vară.
Ne-nchidem inima după nespuse cuvinte.

Poteca de-acum coboară ca fumul
din jertfa ce nu s-a primit. De-aici luăm iarăși drumul
spre țărna și valea, trădate-nmiit
pentru-un cer chemător și necucerit.

STĂ ÎN CODRU FĂRĂ SLAVA

Stă în codru fără slavă
mare pasăre bolnavă.

Naltă stă sub cerul mic
și n-o vindecă nimic,

Numai rouă dac-ar bea
cu cenușă, scrum de stea.

Se tot uită-n sus bolnavă
la cea stea peste dumbravă.

DIN ADÎNC

Mamă, — nimicul — marele ! Spaima de marele
îmi cutremură noapte de noapte grădina.

Mamă, tu ai fost odat' mormîntul meu.

De ce îmi e așa de teamă — mamă —
să părăsesc iar lumina ?

COLINDA

pentru Dorli

Doarme acolo în poiată
pruncușor fără de tată.
Și măicuța mama lui
se tot plînge boului
c-a născut în Vifleim,
n-are scutece de in,
n-are apă, n-are fașă,
nici opaiț, nici nănașă.

Iosif cercul de pe cap
în cuier și l-a lăsat
și-a plecat unde-a plecat
ca să-l latre cînii-n sat.
Noaptea-i neagră, ceasu-i lung,
stă măicuța lîngă prunc.
Să le ție de urît
înger 'nalt s-a coborît.
Și în noapte înadins
degetul și l-a aprins.
Arde îngerul lui Dumnezeu
ca o lumînare de său.

URSUL CU CRIN

Se odihnește subț prunii bisericii, adulmecă
arhaicul vînt. O fată i-a pus ieri în brațe un crin.
Va mai trece printr-o mie de sate.
I se va-ntinde prescură, pe drumuri stropite cu vin.

Bolnavii de oase din cele o miie de sate
în cale-i s-aștern. El îi calcă de rău. Și de bine
el joacă, vorbe uitate spunînd lîngă umerii lor.
Spre seară boala iese din casă, din gînd și din vine.

Are-un mers larg, cînd purcede, ca de-mpărat.
Chihlibar — miez galben — poartă subt fruntea-n apus,
Cu mîinile — în stînga și-n dreapta — pare că veșnic
și-ar împărți pădurile, ce le are în țara de sus.

LUMINĂ DIN LUMINĂ

În mijlocul dimineții stă taurul neînjugat.
Stăpînește un cîmp. Lucește ca o castană
proaspăt cojită.
Printre coarnele lui soarele vine în sat.

Lîngă apă lină stă în puterea zorilor taurul
nemișcat. Înălțat și frumos.
E ca Isus Christos :
lumină din lumină. Dumnezeu adevărat.

HAIDUCUL

Intră în codru, în patria verde.
Mai stă o clipă cu mîna în barbă.
Gîndește aiurea, la aur, la sînge,
și-și face inele de iarbă.

Va trebui să taie de-acum
potecile toate de-a-curmezișul.
S-a pierde în munte, s-a pierde,
uitîndu-și de mumă și moarte.

S-a duce tot mai adînc pînă unde
se-nchid toamna șerpilor sub stîncă.
Va să desferece duhul pădurii
și șipote negre cari cîntă.

N-o să-l mai vadă nimeni cu anii.
Numai de sus pretutindeni
l-a dovedit cu țipăt uliul
și buha cu scurte jelanii.

ȚARA

Pe dealuri se-nalță solare
podgorii albastre și sonde.
Rîuri spre alte seminții
duc slava bucatelor blonde.

Țara și-a-mpins hotarele
toate pînă în cer.

Pajuri rotesc — minutare în veșnicul ceas —
peste cîmp și oier.

Fluturînd în veșminte
de culoarea șofranului,
ard fetele verii ca steaguri
în vîntul și-n rîsetul anului.

LA CURȚILE DORULUI

1938

LA CURȚILE DORULUI

Prin vegherile noastre — site de in —
vremea se cerne, și-o pulbere albă
pe tîmple s-așează. Aurorele încă
se mai aprind, și-așteptăm. Așteptăm
o singură oră să ne-mpărtășim
din verde imperiu, din raiul sorin.

Cu linguri de lemn zăbovim lângă blide
lungi zile pierduți și străini.
Oaspeți suntem în tinda noii lumini
la curțile dorului. Cu cerul vecini.

Așteptăm să vedem prin columne de aur
Evul de foc cu steaguri pășind,
și fiicele noastre ieșind
să pună pe frunțile porților laur.

Din cînd în cînd cîte-o lacrim' apare
și fără durere se-ngroașă pe geană.
Hrănim cu ea
nu știm ce firavă stea.

ANI, PRIBEGIE ȘI SOMN

Anii se vor lungi
încet, încet, cu tot mai mari pași
de la oraș la oraș.
Mă opresc cu ochii în huma săracă,
mi se pare că anii aceștia
de osteniri fără zare,
de rătăcirii și aureole amare,
vor ține pînă la urmă,
ca un vînt ce mă-mbracă
și-mi zvîntă ființa.

Acestui cutreier nu-i chip să-i dărui
temeiul promis
și mersul de-un mal să-l anin,
subt călcâie
nu se ivește țărîna și piatra,
ce mi se cuvin.
Cum steaua nu are deasupra mea
nici un nume,
n-o pot ruga
nici să se stingă, nici să rămîie.

Pîn' la cercul de miazănoapte,
unde auzi scîrțîind în viforniță
osia bolții, umblat-am prin feluri de locuri.
Subt semn capricornic
răzbii printre pinii cu umbra zgîrcită.
Seminții, pretutindenea altele,
aprind ale focuri,
și soarele-mpinge alt ornic.
Fîlfiind ca din steaguri
cu zariștea-ntreagă,
soarta își face cu mine jocul potrivit.
Un negru noroc prin văzduhuri străine
îmi ține de strajă,
nu mă desleagă.

Văd anii crescînd și pașii lungind
peste toate văile, muchile, iernile, verile,
peste toate clopotele și toate tăcerile.
Podișul m-alungă, șesul mă cere, tot altul.
Singură vatra nu mi-e-ngăduită,
și cum aș slăvi scînteia-mpămîntenită,
cenușa și pravila, fumul — înaltul !

Stau acu iarăși cu fața spre țară.
Întoarcerea va să rămână un vis,
să nu calc o nespusă poruncă
sau poate fiindcă făpturii așa-i este scris.
Numai noaptea, în fiecă noapte
somnul mai vine,
sosindu-mi din depărtările plaiuri
mi-aduce un pic de-ntuneric,
ca un pumn de țărână din piatra mumelor,
din cimitire de raiuri.

ANNO DOMINI

Intrat-a noaptea-n burg, fără de vamă.
Și-i dat să ningă iar sub ore sure.
Tînjesc pe streșinile catedralei
medievale duhuri de pădure.

Bătaia ceasului stîrnește liliacul
din somnul lung, în care s-așezase.
Cenușa îngerilor arși în ceruri
ne cade fulguind, pe umeri și pe case.

LÎNGĂ CETATE

Nebunul cetății spre turn
privește, călcînd pe coturn.
Ce spornic e timpul, ce lin
prin noi strecuratul venin !

Bang-bang ! Cît de bine ar fi
cetatea să uite o zi
că ceasul îi este stăpîn !
Dar ornicul bate bătrîn.

Izbînzile cui n-au căzut ?
Și inima cui n-a tăcut ?
Ah luntrele toate spre-apus
un val aherontic le-a dus !

ÎN PREAJMA STRĂMOȘILOR

Pe lespezi dacă te-aplec
auzi scarabei sărutînd părinteștile luturi,
crengile noastre căzute-n adînc, în ținuturi
amare și reci.

Pe lespezi urechea de-o pui, aude-se viermii
cu freamăt porniți pe căile vremii
cu carnea noastră să se cuminece
pe rînd în nouă duminece.

CORBUL

Cîmp alb. Descinde-ntrupat din funingeni
un corb. Îl vezi, fetița mea, Ana ?
În toamnă pe-aici se stingea aurie povestea,
țîșnea veverița, cădea castana.

Corbul își măsură pasul, scrie-n zăpadă
nou testament, sau poate o veste cerească,
pentru cineva care ar trece prin țară
și n-a uitat de tot să cetească.

Noi oamenii, noi am uitat.

IEZERUL

În pîlnia muntelui, iezerul netulburat,
ca un ochi al lumii, ascuns, s-a deschis.
Oglindește un zbor prea înalt și ceasul
curat, ce i-a fost odată promis.

Cată lung Ochiul spre Nord și spre vîrste,
și mulcom apoi spre vînățul cer.
Visează-n amiazi despre rodii de aur,
care se coc, senine, în ger.

TREZIRE

Mocnește copacul. Martie sună.
Albinele-n faguri adună
și-amestecă învierea,
ceara și mierea.

Nehotărît între două hotare,
cu vine trimise subț șapte ogoare,
în văzduhuri zmeu,
doarme alesul, copacul, meu.

Copacul meu.
Vîntul îl scutură, Martie sună.
Cîte puteri sunt, se leagă-mpreună,
din greul ființei să mi-l urnească,
din somn, din starea dumnezeiască.

Cine vîntură de pe muncel
atîta lumină peste el ?

Ca lacrimi — mugurii l-au podidit.
Soare, soare, de ce l-ai trezit ?

BUNĂVESTIRE PENTRU FLOAREA MĂRULUI

Bucură-te floarea mărului, bucură-te !
Uite în preajmă-ți pulberi de aur
ca un nor în aer !
Țîșnesc firele ca dintr-un caer
de pretutindeni și de nicăieri ! Nici o făptură
nu-ntreabă. — Polenul căzut în potire
ca un jar îl îndură
toate florile, în dulci suferinți
peste măsură
și peste fire.

Bucură-te floare ca ghiocul
și dumirește-te !
Nu trebuie fiecare
să știm cine-aduce și-mprăștie focul.
Dar vezi, arhanghel sunt, iar tu ești floare,
și dacă-ntrebi, nu pot să tac
și să mă strâng în cingătoare.
Cine-l aduce, caldul, cutremurul ? Iată
acesta e Vîntul, nimenea altul. E Vîntul,
nevăzutul voevod
fără trup, fără mîni,
al acestor săptămîni.
Bucură-te, floarea mărului
și nu te speria de rod !

OASPEȚI NEPOFTIȚI

Plecară iarăși voievozii daci
spre miazănoapte, de unde ne veniră,
cu oile și cu bourii.
Și ceilalți, cari din răsărit sosiră
cu arapi și cu cămile
de asemeni se înduplecară
mai târzior, pe seară.
Fecioara-n marea zarvă nu se miră
că și-a pierdut condurii.
Vrea liniște Maria
după atîția oaspeți,
vrea liniște de-acu, și bucuria
să fie-a ei, deplină.

Poate mai bine-ar fi
să sufle-n steaua de la poartă,
s-o stingă. Ea singură-i de vină
că sosesc atîția trași-împinși
din patru vînturi, cu nechez de soartă.
De-aceeași prea senină
părere e și asinul bătrîn,
ce roade-n petice condurii
găsiți prin paie și prin fîn.
Maria n-avu timpul pîn' acum
nici măcar să-și vază pruncul
de-atîta solie din atîta drum.
S-apleacă peste iesle
și peste lumină Maria.
De dragoste-i țîșnește laptele
în sîni, și-i umezește iia.

ALESUL

Voinicelul de șapte ani
se călește lângă cei bolovani
la marginea satului.
Ca-n marginea lumii și-a leatului.

O șoaptă trece printre oameni ades,
și-alunecă zvonul pe limbile pomului :
El e cel chemat ? El e cel ales ?
Frunza verde — Fiul Omului ?

Soarta lui scrisă-i pe aripi de vultur,
dar văzduhul încă nu vrea
să i se adune, să i se-nchege sub zbor.
El se deprinde. Cu o rădașcă. Cu un nor.

Lupta de astăzi fu lungă și grea.
Spada — i s-a tocit de-o stea.

CIOCÎRLIA

Cîntă cineva în nori de zi
deodată cu zorile. Cine-o fi ?
Cîntă cineva-n văzduh.
E o pasăre ? E duh ?
Numai el o fi, numai el :
pămînteanul puţinţel
cu trupul ca bucatele
mult lăudatele,
cu glasul ca seninul
cu sînge ca aminul.

Numai el poate fi :
Hristosul pășăresc ! Cel
ce-n fiecare zi
se-nalță odată,
biruitor fără fier,
din holdă la cer,
și descântă păcatele
peste toate satele.

SATUL MINUNILOR

Ajuns-am prin pulberi și miriști
unde răzbat fără sfat numai unii.
Drumeaguri ades ocolit-am prin liniști
după mersul albastru al lunii.

Lîngă fîntîile darului harului
pîlpîie boalele, țipă lăstunii.
Plin este satul de-aromele zeului
ca un cuib de mirosul sălbăticiunii.

Legi răsturnînd și vădite tipare
minunea țîșnește ca macu-n seară.
Cocoși dunăreni își vestesc de pe garduri
dumineca lungă și fără de seară.

BELȘUG

— Negrule, cireșule,
gîndul rău te-mprejmuie.

Jinduiesc la taine coapte
guri sosite-n miez de noapte.

Om și păsări, duhuri, fluturi,
nu așteaptă să te scuturi.

Prea ești plin de rod și vrajă,
vine furul, pune-ți strajă !

— Las' să vie, să culeagă,
Vara mea rămîne-ntreagă.

Stelele deasupra mea
nimeni nu mi le-a fura !

BAZIN ÎNTR-UN PARC

La fața stihiei
peștii s-adună,
cu ochii întorși
se uită la lună.

Suveici de aur,
mici zei de apă,
luînd sfatul lunii
învață să tacă.

CINTECUL BRADULUI

Subt ursa mare, surpat de bureți,
neatins de om, neajuns de ereți,
bătrîn, bătrîn, în imperiul meu
bradul bărbos străjuiește mereu.

Lichene și buhe și viespi îl cuprind.
Păianjenii sfinți prin cetini se-ntind.
La un veac, tot la un veac, din înalt
mi-l lovește în creștet fulgerul alb.

Stă între zodii și țară un brad.
Sărutate de fulger — crengile ard.
Dar iată, se scutură numai de scrum,
și flamura-i nouă și fără de-ajun !

Mistrețul poveștilor iară și iar
încearcă de scoarță prăsele de var.
Și fără de-asfințit în imperiul meu
tânărul brad străjuiește mereu.

1917

Focul tăcu. E zi de odihnă. Privim din tranșee
rețeaua, livada cu flori, și zdrențele-n sîrmă.
Simți Paștile-n liniști. Încă o dată cei zece tovarăși
stăm într-o groapă, asemenea bărcii fără de cîrmă.

Scumpe făpturi, fluturi mulți năvălesc din apus
cu-nalte sclipiri jucăușe, curate.
Trec pe deasupra în pîlcuri, culori salvate
din alt continent, cufundat și răpus.

Mîne bătaia va-ncepe din nou. Fii inimă — lemn,
cînd fiecare-n tăcere se-ntreabă : care pe munte
cădea-va întîiul ? — Cînd fiecare pe cealaltă frunte
ar vrea să citească un semn.

Eu singur le zic : Fiți liniștiți ! Odată cu zorile
cădea-vor întîi nu oameni, ci florile !
Dedițeei aceștia cu bluze albastre,
pădăii cu coifuri de aur ca ale noastre !

DESTIN

Cocori s-au pornit spre clime de flăcări
în țipăt de-abia auzit peste țară.
Vislesc prin înalturi, trași parcă-n țeapă
pe-o rază lunară.

Mîne-or ajunge la vaduri. Peste tenebre
trei zile pluti-vor dormind, să nu cadă.
Fulger monosilabic i-arată în noapte
sus peste mări biruind în baladă.

ASFINȚIT MARIN

Piere în jocul luminilor
saltul de-amurg al delfinilor.

Valul acopere numele
scrise-n nisipuri, și urmele.

Soarele, lacrima Domnului,
cade în mările somnului.

Ziua se curmă, și veștile.
Umbra mărește poveștile.

Steaua te-atinge cu genele.
Mut tălmăcești toate semnele.

Ah, pentru cine sunt largile
vremi ? Pentru cine catargele ?

O, aventura, și apele !
Inimă, strânge pleoapele !

ESTORIL

Casele cresc în pădurea de pini
albe sau ca șofranul,
lucind pe coline.
Mai potolit oceanul
mîngîie locul sorin.
Largul prierște nălucilor line.

Cu crestele-n arc, doar bătrînii palmieri
se mai leagăna încă
întîziați în furtuna de ieri.

Îmbrăcată în zîmbet și aur
Cora brodează
subt oleandri, subt alungitele foi.
Timpul ce iese din casă,
cît de ușor l-ai putea prinde iar
să-l reții cu un fir de mătasă.

Aceasta e pacea. Pacea, în care
crește imperiul
ceresc printre noi.

ALEAN

lui Bazil Munte

De ceasuri, de zile veghez
pe-un galben liman portughez.

Cu zalele-alătura drept,
cu mînile cruce pe piept.

Doinind aş privi şapte ani
spre cerul cu miei luzitani,

De nu m-ar găsi unde sînt
neliniştea morii de vînt.

De nu aş pieri, supt de-un astru
văzut-nevăzut, în albastru.

BOARE ATLANTICĂ

Cu repezi copite de-argint
în zori măgărușii bat străzile.
Nălucile, cari adineaori erau, se dezmint.

Pe chei se trezesc sibilinele
glasuri. Lumina așteaptă prilejul
să-nece biserici, corăbii, colinele.

Din portul cu zvon de maree
pescarii sosesc cu povara pe creștet.
În coșuri : țestoase, țipari, curcubee.

Boarea atlantică pipăie morile,
veacul de mijloc, laptele mării,
părul femeilor, scrumul și florile.

În dimineța de roz mărgărint
o inimă, singură și de la sine,
purcede solară prin anotimp.

VINZĂTORUL DE GREERI

Cată să-i vînză-n piață. Se uită aiurea și timp
vînzătorul intrat-a-n oraș pe-un măgar, cu greeri
în păr și pe brațe, ieșiți din corfele pline.
Cată să-i vînză-n piață. Se uită aiurea și timp.

Să vînză ar vrea o palmă de luncă-n cetate,
un cîntec mai nou pentru vetre și casă.
Argint viu și negru e roiul — pe umeri.
Grilu, grilu ! Cu sunetul scump, de zare aleasă !

Astfel intrarea și-o fac în oraș prin țipătul străzilor,
nestînjiți în cîntare — greerii țării.
Fetița mea singură, Ana lumina, în noapte
i-aude, și-o clipă surîde lunii și mării.

UNICORNUL ȘI OCEANUL

Sfios unicornul s-abate la mal,
privește în larg, spre cea zare, cel val.

S-ar da înapoi cînd unda l-ajunge,
dar taina cu pinteni de-argint îl străpunge.

Pe țărm unicornul, o clipă cît anul,
se-nfruntă-n poveste cu oceanul.

E apă, sau altă ființă, cu plesne,
în care se simte intrînd pîn' la glesne ?

Se-nalță de spaimă-n paragini
cînd taina se sfarmă la margini.

COASTA SOARELUI

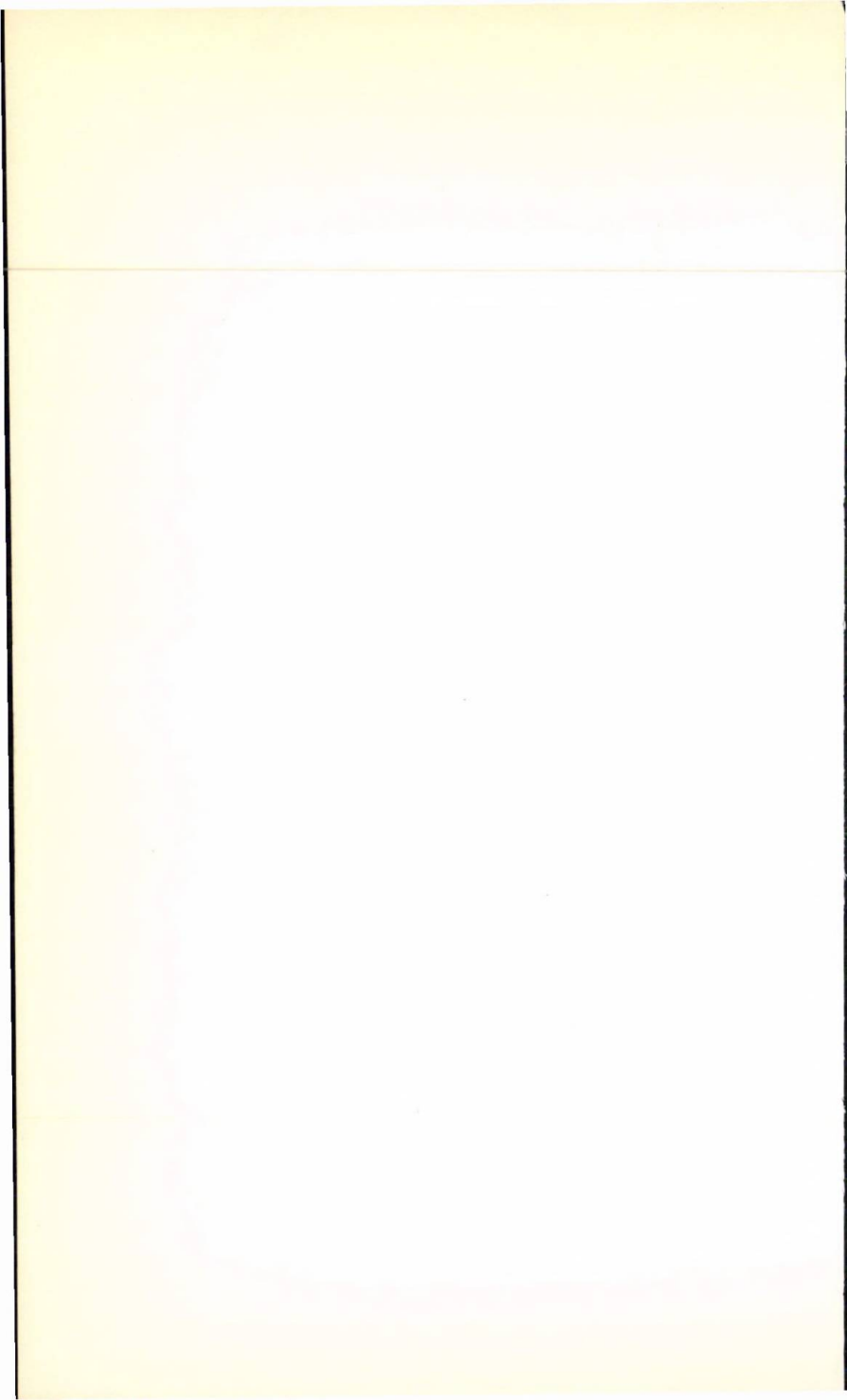
lui Vasile Băncil

Frunză verde, dragele
linele colinele
strîng de sus luminile.
Ape cîntă, largele.

Trec pe drum copitele
și prin gînd ispitele.
Pasărea din iniște
sparge bolți de liniște.

Chiparoși ca fusele
în toate cimitirele
ne abat privirile
către inimi — dusele.

Neclintite-s morile,
gîndul, sarcofagele,
frunza și catargele.
Ard în lume orele.

INEDITE

ÎNTOARCERE

Lîngă sat iată-mă iarăși,
prins cu umbrele tovarăș.

Regăsescu-mă pe drumul
începutului, străbunul.

Cîte-s altfel — omul, leatul !
Neschimbat e numai satul,

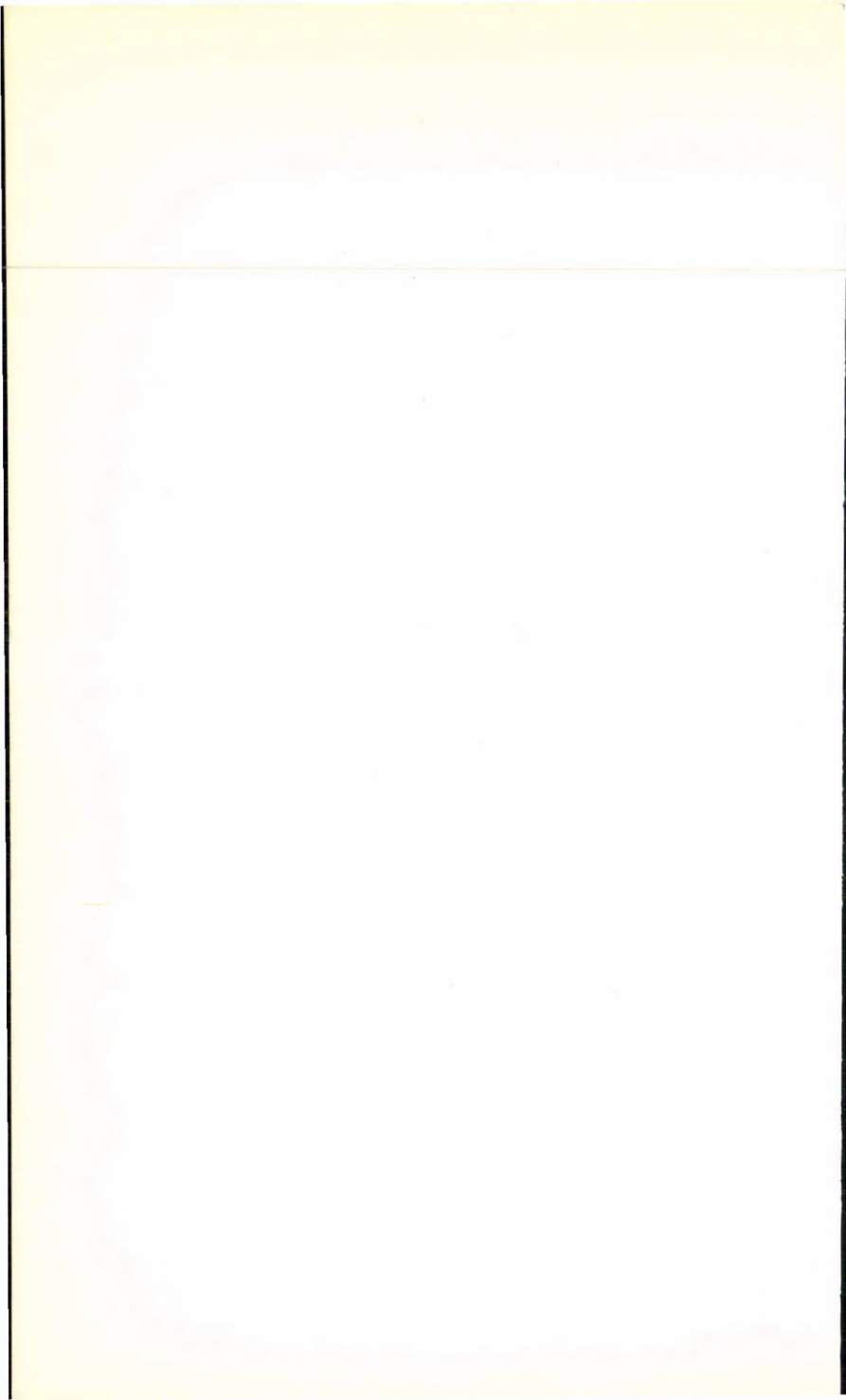
dup' atîți Prieri și toamne
neschimbat ca Tine, Doamne.

Aur scutură alunul.
Fluier zice. Cade fumul.

Greerii părinților
mulcom cîntă, mulcom mor.

Cu aroma-i ca veninul
amintește-mi-se-arinul.

Mult mă muștră frunza-ngustă.
Vîntul lacrima mi-o gustă.

NEBĂNUITELE TREPTE

1943

MONOLOG

Salută tu — anul ! — Răstoarn' apoi brazda
și-ntinde-o visînd pînă-n soare răsare.
În palma ta rodul cădea-va deplinul,
cum cade la capăt de vrajă — aminul.

Izvoarele toate și focul, trabanții,
îi poartă deasupra, în mînă, Înaltul.
Adaugă tu pasului numai încrederea,
evlavia, grija și saltul.

Salută tu — anul ! — Lărgeste-ți ființa și peste
cea margine crudă care te curmă.
Vezi, pulberea pragului ține de tine
la fel ca și sfera și luna, din urmă.

Sporește-ți cîntarea precum se cuvine,
dă ceasului înțelepciunea ce-o ai.
Norocul de aur, visatul, sub streșini
ți-l dăruie șarpele casei și zeii din plai.

9 MAI 1895

Sat al meu, ce porți în nume
sunetele lacrimii,
la chemări adânci de mume
în cea noapte te-am ales
ca prag de lume
și potecă patimei.

Spre tine cine m-a-ndrumat
din străfund de veac,
în tine cine m-a chemat
fie binecuvîntat,
sat de lacrimi fără leac.

AUTOPORTRET

Lucian Blaga e mut ca o lebădă.
În patria sa
zăpada făpturii ține loc de cuvânt.
Sufletul lui e în căutare
în mută, seculară căutare
de totdeauna,
și pînă la cele din urmă hotare.

El caută apa din care bea curcubeul.
El caută apa,
din care curcubeul
își bea frumsețea și neființa.

FETIȚA MEA ÎȘI VEDE ȚARA

Frunzuliță ram de laur,
Ană, umbra mea de aur —

Drum pe jos și drum pe sus
din apusuri te-am adus.

Sub pleoape, rosturi — țară —
le culegi întâia oară.

Și tu uiți, și vezi, și vezi
anul tânăr prin livezi.

Celor pomi și-acestor mume
le surîzi, le dăruie nume.

Vrei să pipăie snopii, sapa,
te uimește graiul, apa.

Frunza-i alta-n lume nouă.
Fluturi, om, poveste, rouă,

zarea albă-n cerc fierbinte,
șerpilor prin amurguri sfinte —

tu te miri cum toate, toate
altfel sunt. Ah cum se poate ?

Numai luna, rea ori bună,
ți se pare-aceeași lună.

SCHIMBAREA ZODIEI

Aşa-mi spuneam încă ieri, mereu :

amintire e numai — a unui ceas

care-a fost —

orice vis pentru mine.

Lîngă tine nici o lumină, nici o stea, nici un zeu
nu rămîne.

Uită Arcadia ! Ceasul ce nu vrea să bată, nerotunjit
neîmplinitul, să-l uiți.

Cu ceața ta spicele n-au legămînt,
la curtea ta nu se umplu ulcioarele,
pînă la tine de-abia străbate cuvînt
din patria
unde domn este soarele.
Basmul e totdeauna la alții,
minunea aiurea și astrul în larguri.
În preajma ta — nu !
În imperiul negurii — Tu
cufundă-te
și-adună-te-n praguri.
Sub zarea joasă și fără pățanii
cu jalea pe umeri perindă-se anii.

Așa-mi spuneam încă ieri, mereu,
călcînd în țărînă peste o floare,
sau peste umbra surprinsă
a vreunui zeu,
ce calea-mi aține, dar nu rămîne.

Încă ieri, numai ieri, doar ieri
mă apăram cu frică
de zodia nouă ce se ridică.

Și azi, dintr-o dată, neașteptat, acest răsărit.
Ce cîntec nemăsurat !
Ca unui orb vindecat
lumea-n lumină mi s-a lărgit.
Puterile mișcă-n zenit.
Deschid porțile : Timp neumblat
bine-ai venit,
bine-ai venit !

PLEIADA

Cat în sus, în noapte sus,
stelele-n pleiadă număr.
Sunt o clipă, alta nu-s —
semne cerului pe-un umăr.
Vînt le iscă, vînt le duce,
cineva le pune-n cruce.
Vînt le-aprinde, vînt le stînge,
mi le-aruncă-n gînd și-n sînge.

Joc de focuri, joc de inimi
Ostenescu-mă să număr
înc' o dată aștri minimi.
Focuri mari și focuri line —
Cîte văd, atîtea inimi
bat în spații pentru mine.
Ard în văi și pe coline
inimi mari și inimi line.

ÎNCÎNTARE

Domniță din țară bîrsană,
lumină sunt, inimă, rană.

Trimite-ți-aș veste să știi
veninul cu ce bucurii

pe masă-mi s-amestecă-n cană,
Domniță din țară bîrsană.

Din visuri, născute în zori
trimite-ți-aș negrele flori.

Dar teamă îmi e că le pui
la soare-n răscrucea oricui.

Rămîie, ah toate, în umbră.
Învoaltă minunea lor sumbră

să crească sub stea năzdrăvană.
Lumină sunt, inimă, rară.

DOMNIȚELE

Domnița din basmul acelei cetăți
într-o zi m-a-ntrebat :

„Tu știi — ah tu nu știi — cine-a fost Uta ?“
Amurg, mult mai vechi decît zilnicul soare apune,
sporea peste turnuri și-n preajma bisericii negre.
Tu știi — ah tu nu știi ! Cum nu aș ști pe trecuta
domniță, cealaltă, din slava evului mediu ?

Tovarășa umbrelor astăzi, vie cîndva !
Printre armuri, prin surele ganguri
mîndră și albă trăia,
lîngă scutul seniorului, Uta.
Caldă și castă, sub arătările inului,
minunea ființei se apăra.
Dar zîmbetul ei otravea toate văile Rinului.
Numai cînd spicul lega,
ea-n anotimp din cetate ieșea.
Grea suferință era frumsețea ei pentru o țară întreagă,
pentru țara burgundă,
unde și astăzi ea stă, chip de piatră
sub boltă rotundă.
Scris i-a fost, scris,
țintă să fie, de vis.

Și mîna domniței luat-am și-am zis :
Acesta e degetul care-ar putea
să-i poarte inelul, medievalul, cumplitul inel.
Fiindcă văpaia vă este la fel.
Ca ea-ți porți și tu prin tot locul
sîngele, rîsul,
norocul și focul.
Prin ierburi cînd treci
incendii în rouă
stîrnești — ah tu nu știi — la fel amîndouă.
Dar poate că nu se cuvine
gîndului-cîntec să-i prea urmez
pe toate cărările,
și nici să așez
în cumpănă toate luminile
și toate-asemănările.

Domniță, cuvintele noastre-s morminte, nu crezi ?
Morminte-n cari timpul și-a-nchis suferințele
în fața acelor frumseți, ce calea-i ațin
rănindu-l cu-amarul lor farmec.
Sub bolțile-acestea, sub sfintele,
e bine, tu știi, să vorbim mai puțin
și mai rar. Să nu ne jucăm cu mormintele.

POETUL

întru pomenirea lui Rainer Maria Rilke

Prietenă, să nu mai rostim zădarnicul sunet
cu care-l chemau muritorii !
Astăzi, vorbind pentru toți
el nu are chip și nu are nume — poetul !
Viața lui mult ne-a mirat,
ca un cântec cu tulbure tîlc,
ca un straniu eres.
În ani de demult
poetul, cuvîntul strivindu-și, a îndurat
năpastele toate cu bărbăție
și cele mai mari, cele mai crunte dureri și le-a stins
în muntele singurătății, ce și-a ales.

Cînd la un semn
s-au surpat albăstrimile cerului,
și minutarele vremii treceau
ca tășuri prin toată făptura,
în anii aceia, poetul voi să uite de semeni și vatră.
În anii cumplitelor pîcle
cînd pămîntenii cu sfînta lor omenie și carne
s-au destrămat fără număr,
și viața — atîta s-a stins
de-ar fi fost, vai, tocmai de ajuns
ca duhul să prindă trup pe pămînt,
Poetul, cu numele șters și pierdut, s-a retras
sub pavăza muntelui,
făcîndu-se prieten înaltelor piscuri de piatră.
Și neajuns, neclintit, a rămas în jocul destinului
flancat de albe și negre solstiții
mare și singur.
Nu l-a ucis amarnica grije din vale, nici gîndul
că Dumnezeu răpitu-și-a singur puțința-ntrupării.
Nu l-au răzbit nici tunetul din depărtări,
nici tenebrele.
Și nu l-a schimbat în cenușă
fulgerul care i-a fost pentr-o clipă
oaspete-n prag.
Mereu își da sieși cuvînt
și pasul său era legămînt.

Îngăduie Prietenă, să-ți amintesc că Poetul
murì numai mult mai tîrziu.
Mult mai tîrziu, ucis
de-un ghimpe muiat în azur
ca de-un spine cu foc de albină.

Muri poetul ucis sub soare de-un trandafir,
de-un ghimpe muiat
în simplu albastru, în simplă lumină.
De-atunci, în frunzare-aplecate
privighitorile toate-amuțiră
uimite de cele-ntîmplate.
Privighitorile ceasului, din rarele noastre grădini,
amuțiră-n lumina ce-apare-n zădar
și fără de semne, de-atunci.

Și nu știu nimic pe pământ
ce-ar putea să le-ndemne
să cînte iar.

RĂSĂRIT MAGIC

Așa a fost, așa e totdeauna.
Aștept cu floarea mea de foc în mîni.
Întrerupîndu-mi preamărite săptămîni
puternică-mi răsare luna.

În miez de noapte un cutreier sferic.
În spațiu — râuri, umbre, turnuri, clăi.
Liturgic astrul mă-ntâlnește-n văi,
dezbracă patria de întuneric.

Sus în lumină ce fragil
apare muntele !
Cetatea zeilor din ochii de copil

ușor se sfarmă ca mătasea veche.
Materia ce sfântă e,
dar numai sunet în ureche.

ÎNDEMN DE POVESTE *

Din clima fierbinte
a basmului, sfinte
irog inorog
c-un semn te invoc.
Din verde molatic
s-aude copita,
adînc, păduratic,
apari ca ispita.
Tîrcoale nu-mi da
și nu adăsta !
Ci ia-o-nainte
cînd ceasul va bate,
solie cuminte
spre vechea cetate.

* În graiul cronicarilor „inoròg“ înseamnă „unicorn“.

Cînd intri, ia seama
la podul cu vama,
la numărul casei,
la curtea Frumoasei.
Cu sunet de soartă
lovește în poartă !

Atinge cu cornul
de trei ori zăvorul
ca-n rituri de leac
rămase din veac.
Atinge și piatra
și pragul și vatra.
Și dacă Frumoasa
îngăduie — vezi-i
aleanul amiezii.

Atinge-i coroana,
obrazul și geana,
năframa cu lacrimi
și perna cu patimi.
Tu las-o în schimb
privirea să-și treacă
și mîna oleacă
prin albul tău nimb.

C-un muget dă-mi veste —
apoi părăsește
cetatea și murii
spre pacea pădurii.

MINZUL

Saltă mînzul în joc, saltă-n ocolul bătut.
Ca puii de lebădă — negru era. Ca ogorul.
În curînd va fi alb cum e norul.
Sub pavăza sfintei Miercuri născut.

Spulberă colbul ogrăzii, și-arar
cînd l-adie aromele humei
și-aduce aminte de laptele-amar
ca frunza de salce, al mumei.

Din curte adulfmecă lung spre nu știu ce-nalte poeni.
Și iarăși, spre vatră se-ndeamnă, la jaruri.
Argintul, din care-i voi bate potcoava,
doarme încă în munți apuseni.

Cîteodată, cu stranii nechezuri,
el se deprinde pe cîmp de mohor,
și-mi pregătește, vestindu-mi-l,
biruitorul, mult așteptatul, ultimul zbor.

În noaptea aceasta-i bolnav. Simte ca o durere
la spete, tainic, la locul
unde purced să-i crească aripile.
Zace în grajd, arde ca focul.

Luna, intrînd pe fereastră, alături se culcă pe paie.
E noaptea de boală a lumii, cînd mugurii toți
plesnesc c-un mulcom țipăt sub zare.
Totul e-n așteptare. Totul — albastră văpaie.

VESTE

Vin din noapte, din miez de pădure :
avem un voevod !
Spre ziduri sure
sar peste prăpăstii în călțuni de poveste.
Către cetate frunza susură :
o veste, o veste !

Ocolesc gorganul cu căpăţinile, cu ispăşiţii,
peste ogoare mă-mpiedec în scut.
Ating cu fruntea luminile :
S-a născut, s-a născut !

Genunchiul poticneşte, fruntea asudă.
Țîşnesc curcubee
din pas şi din rouă
pe pajiştea udă.
Din turnul verde de pază, de lîngă pod,
straja mă vede.
Tăcerea-i a ceasului rod :
Avem un voevod !
Urechea n-o crede.

Sculaţi boieri cu rînduitele bresle,
cu sfinţii, cu mucenicii,
şi voi hornari, şi voi ucenicii,
ridicaţi-vă slugi adormite în iesle !
Sculaţi boieri, o veste din codru v-aduc —
Ni s-a născut azi noapte noul voevod,
fiul pădurii, puiul de cuc !

VIZIUNE GEOLOGICA

Sub piscuri mari, în munte, o căldare de bazalt.
Un pas, și-apoi abrupt — tărîmul celălalt.

O amintire stranie și fără de-ntreruperi
Îmi stăruie adînc, în mîros verde de ienuperi.

O amintire grea apasă. Ca din alte ere,
spre care sîngele și astăzi mult se cere.

Aice mai stăruî, aevea sau în vis, cîndva,
mai sus, mai jos, cînd pisc și iezer nu era.

Și stam, printre liane, sub ecvătorul căldurii
pîndit de șerpi de flori și de lemuri.

Iar trupul meu, ah, numai trup, în umedul văzduh
pîndit era, prelung, de propriul său duh,

ca de-un străin. Și slobod foarte, încă neluat
în stăpînire era lutul diafan și lăudat.

Fără duminică și fără de-nceputuri
mă ascundeam tăcut sub vegetale scuturi,

în foi, printre liane, sub ecvătorul căldurii,
iubit de șerpi, de flori, și de lemuri.

SFINTUL GHEORGHE BATRÎN

Sfîrşise lupta. Cînd ? Cînd s-a-ntîmplat ? Că sta
bălaurul cu solzii-mpărăştiaţi prin spini.
Mi-aduc aminte : calm pe umeri îmi cădea,
adusă rar, cenuşă din vulcani străini.

Gîndesc la fapte de demult, la arătări
din erva prea fierbinte ce se sparse.
De scrumul abătut pieziş din alte zări
sprîncenele îmi sunt şi astăzi arse.

OLARI

De veacuri ei își au aci lăcașul, de la începutul
cel dintîi, grotești și tîmpi, gușații fără grai.
Olari ei sunt, sortiți să-nmoaie și să coacă lutul.
Ca niște zmei întîrziați și blînzi
cu fețe prelungite în cimpoaie,
arhaici inși, își poartă pe sub plai
un vis fragil prin zilele greoaie.

Se-nvîrte roata, sfîrîind, în orice casă.
De faţă sunt, în inimă, tiparele bătrîne.
Trudescu-se ca-n somn olarii, şi mocnesc lîngă cuptoare.
Numai arar sunt cercetaţi
de vreo lumină şi de zîne.

În văile sublimelor recolte
nu este sat cu duhuri mai încete,
dar nici alt sat în care să se ardă
ulcioare mai frumoase şi mai zvelte,
cu mijlocul de păcătoase sfinte fete.

ȘOVĂIRILE ROIULUI

Aurie, noua seminție de albine
stă să roiască. Patria le-alungă. Gura
acestei coșnițe e doldora de zumzet.
În orice clipă va să-nceapă aventura.

Sau poate că un semn venit din depărtare
plecarea le-o amână înc-o oră.
Sau poate-o spaimă le reține, să nu cadă
încinerate de întâia auroră.

SUD

Lîngă mare zveltele agave
înfloresc. Puterea mierei
vindecă albinele bolnave,
frînte de tăria verii.

Multa boală ți-o-mprumută ție
care stai printre agave,
urnele și calmul și o miie
de albine-n ore grave.

CUVINTE CATRE FATA NECUNOSCUȚĂ DIN POARTA

Nu te-mpotrivi. Tu va trebui să iai această grijă asupra-ți :
în poarta, la care-am ajuns, trecînd prin această vale,
să fii straja copilăriei mele. A copilăriei
ce-o duc încă în mine.

Ea e singurul bine, izvorul a toate, prin tot anotimpul,
prin toți anii, sub toate punctele cardinale.

Tu păzește, păzește tu izvorul să nu se usuce
la sfîrșitul ăstui timp

lăsat în urmă între floare și poamă.

Grijește tu să nu se stingă secretul micul incendiu
ascuns în inima brîndușei de toamnă.

Avui și eu odată spatele ars de urzicele soarelui
și tălpile goale. Îți amintesc zile stinse demult,
dar să nu crezi că mi-am trecut și copilăria
sărind pe vremuri zăplazul. Nu, copilăria e încă aci.
Copilăria mea e aci și astăzi.

Și dac' aş sări și peste poarta toamnei
la care-am ajuns, copilăria aş sălta-o cu mine
strînsă în vine și-n pumnii mei arși.
Nu trebuie decît puțin să-mi ajuți
c-un surîs sau c-un val de frumsețe
năvălit în obraji.

Vorbele mele să nu te mire. La tîmple,
e drept, am o seamă de fire cărunte
și cîteva gînduri aplecate-ntr-o dungă — pe frunte.
Tu stîrnește numai o clipă îndurătoarea scînteie
ce mai mocnește în vatră,
scînteia care aleargă și rîde,
mugurul de lumină
ce arde în sînge ca moartea de albină.

Ci poarta e în adevăr aci ? Poarta sură
căreia n-aș vrea pe nume să-i spun ?
Tu oprește-mă încă, să nu intru. Nu vreau să apun.
Ferește-mă tu, să nu-mi găsesc prea grabnic împlinirea,
să nu mor mai înainte de-a muri.
Dar iată mă-ntreb : Tu, fata din poartă,
tu— cine ești ?
Și dacă nu ești,
atunci unde ești și cum vei fi ?

DUMBRAVA ROȘIE

Mușchiul reavăn, negrul murei
ține cumpănă căldurii.
Ieși zeiță din sandale —
vrerea e-a Măriei Tale !

Și rămii desculță-n rouă !
Tremură prelung în glas
întrebarea de-i aieva
astă clipă de popos.

Dobitoacele pădurii
cred în mine, cred în tine.
Întrupându-se tomnatic
sună soarele prin vine.

Capre roșii vin din vale —
copleșiți stăm amîndoi —
vin să-și uite fericirea
verii calde, lîngă noi.

ARDERE

Ființă tu — găsi-voi cîndva cuvenitul
sunet de-argint, de foc, și ritul
unei rostiri egale
în veci arderii tale ?

Al seminției mele cel din urmă sînt.
Pumn de lumină — tu, pumn de pămînt
Tu rodie,

Tu floare mie, cu puteri de zodie,
unde și cînd găsi-voi singurul cuvînt
în cercul nopții să te-ncînt ?

Nepriceput pe lîngă vetre
dar înțeles de zei și pietre,
cuvîntul unde-i — ca un nimb
să te ridice peste timp — ?

Cuvîntul unde-i — care leagă
de nimicire pas și gînd ?
Mă-ncredințez acestui an, tu floare mie,
ca să sfîrșesc arzînd.

VEGHE

De greu! prea lungului joc
acum și pleoapa mi-e grea.
Mana neagră a visului
să mă slujească ar vrea.

Albă frumsețe tu, fără apunere,
pustietoare minune tu,
gîndul — la tine-nnoptatul —
ce treaz mă țină — !

pînă la ora ce nu se-nfiripă
cu nici o bătaie. Iată acum
se sting jucăușe ardorile,
cade din lume un drum.

Eu singurul, cît de tîrziu !
Slugă și domn
al vegherilor — plec după tine
în largul meu somn.

PE MULTE DRUMURI

Pe multe drumuri, pe multe, se-ncearcă
gîndul spre tine. O, sfîrșitul acela de zi,
peste care căzură grabnice brume !
În grădina mea florile
spre alte foarte înalte poieni tînjind
mai invocă și-acum
lumina ta fără de nume.

Unde dormi astăzi — nu știu. Nici un cîntec
nu te găsește. Astăzi

tu ești unde ești. Iar eu aci. Depărtarea
a pus între noi carul cel mare pe cer,
apele-n văi, focul în noapte pe dealuri,
și pe pămînt a pus anemone și patimi
cărora ziua nu le priește.

Ca o poartă s-a-nchis. Nici un semn nu străbate
vămile, vămile.

NOEMVRIE

Foaie udă, mătrăgună —
picurii prin fagi răsună.

Văgăuni și scorburi cască,
umbre doar mai vin să pască.

Fauni vechi și roșcovani
scîncet dau sub bolovani

și pe căile amiezii
se pătrund de neguri iezii.

Se aștern prin adăposturi
zile moarte, stinse rosturi.

Rod al inimii, de apă,
crește lacrima-n pleoapă.

Am pierdut, vai, ce-am pierdut ?
Vatră caldă, drum bătut.

Am pierdut soare și lună.
Golul cine mi-l răzbună ?

CETINI NEGRE

Cetini negre sună-n urmă,
drum mă poartă, chin mă scurmă.

Cetini negre sună-n față,
ceasul sîngeră prin ceață.

Cetini negre îmi descîntă,
geana inimii n-o zvîntă.

Cetini negre-n lume zică
zvonul brumelor ce pică.

Cetini negre-n lume spună
ostenita mea furtună.

CÎNTEC PENTRU ANUL 2000

Vultùrul ce rotește sus
va fi atunci demult apus.

Lîngă Sibiu, lîngă Sibiu, prin lunci
numai stejarii vor mai fi și-atunci.

Mai aminti-mă-va un trecător
vreun străin, sub ceasul lor ?

Nu cred să mă vestească cineva,
căci basmul ar începe-aşa :

Pe-aici umbla şi el şi se-ntorcea mereu,
contimporan cu fluturii, cu Dumnezeu.

EPITAF

Calea aici ce greu se găsește.
Nu-i nimenea să te îndrepte.
Numai târziu, numai o clipă
uitată pe urmă și ea,
îți dezvăluie
nebănuitele trepte.

Apoi ca frunza cobori. Și țărna
ți-o tragi peste ochi
ca o gravă pleoapă.
Mumele sfintele —
luminile mii
mume sub glee
îți iau în primire cuvintele.
Încă o dată te-adapă.

ADDENDA

PE ȚĂRM

Vă pierdeți voi, unde pribege...
Și jalnica voastră doinire
Se stinge, ca-n suflet de fată
Întîia ascunsă iubire.

Se zbuciumă codrul subț vîntul
De toamnă și basmul și-l curmă,
Iar freamătul frunzelor moarte
Vă cîntă cîntarea din urmă.

Cu murmurul vostru deodată
Se pierde speranța strigării.
Gemuță de piepturi zdrobite,
Departe... în marea uitării...

NOAPTE

Și în deșert se luptă ochii
În lacrimi să cuprindă zarea,
Căci întuneric mi-i îneacă
Și mi se tulbură cărarea.

Mi-ești drag-acum, tu, noapte sfântă,
Cu plînsul tău domol de stele,
Căci porți în firea ta curată
Comoara visurilor mele.

Din înălțimile albastre
Încet o rază se desprinde.
Prin negură tăindu-și calea
Și-o jale-adâncă mă cuprinde.

Că-i văd trudita zbuciumare,
Să afle rostul meu pe nume,
Și lupta ei neconținută
În calea mea să mă îndrume !

Știam odată graiul razei...
Îl deslușeam din plîns de stele,
Dar mor acum în adîncuri
și graiul razei-l duc cu ele...

Eu le privesc cu-nduioșare
Cum licărind se sting tăcute
Și-ascult cum picură din slavă
Povestea dragostei trecute...

ODĂ UNUI RÎND DE HAINE NOUĂ

O, haine !
În voi se va adăposti
De mîne-ncolo un schelet —
Și nimenea nu va mai rîde-n urma lui,
Cînd tremurînd își va purta încet
Ciolanele ce-atîta timp
În zdrențe vechi s-au obosit...

Eu voi muri-ntr-o țară depărtată —
Și-acoperit de lut și alte straturi
Îmi vor găsi scheletul peste veacuri...
„Homo praehistoricus, — Neandertaler“
vor striga în laturi
Cu ochelari pe nas savanții...

Dar

Se vor porni și scepticii, interesații,
Să cerceteze mai de-aproape
Și vor găsi-ntre oasele
„Scheletului din epoca de ghiață“
Un fir de ață
Din voi, o — haine persiane !...
Făcînd scrutări peste scrutări
Și analiza chimică a firului
Vor constata în ciuda
Atîtor argumente pricepute,
Că omul e
De prin o mie nouă sute...

Slăvite haine

Cîntări de laudă eu v-aduc, căci voi
Mă veți scăpa de-acea rușine,
Ce va pune-o erudiția pe mine...

ECCE HOMO !

Din ce mi-am plămădit nestăvilita sete de-a trăi
Și dulcea nebunie de-a juca,
Cînd din pămînt sorb numai — fiere ?...

Cînd văd cum iedera se-ntinde pe morminte
Ca lauri pe fruntea unor neîndurați învingători, —
Din ce-mi hrănesc scînteia de avînt,
Din ce-mi hrănesc scînteia mea de rîs, de nu se stinge

Și când cutreier blestematele ogoare, ce minune
Mă-mbată de visez că eu pășesc pe bolta unui cer ?
Și ce venin mă face s-aiurez și să aud
Cum glia — neagră de păcate —

Răsună — sfântă ca un clopot —
Sub pașii mei de plumb ?...

Nu știu. Atîta doară pot să strig cutezător în vînt :
„De ziua de apoi nu mă-nspăimînt —
De colțul meu din iad, prevăd, o să mă bucur
Ca de un rai întreg !...”

FATA MORGANA

Pustiul :
Bolnav, de fierbințeli îi arde fruntea
Și trecătoare
Vedenii îi apar în creierii de nisip...
Pustiul larg se zbate și visează...
Visează-o altă lume
Mai bună
Vizionarul sterp...

CERUL

Zîmbitoare
Pe furiș cînd te-apropii,
Ștrengărește eu te-aștept cu
Ghicitori sau cu vreo glumă :
„Știi, ce fac acum
Îngerii din cer ?... Ca fluturii de noapte
Zboară-n gol și-n întuneric,
Căci tot cerul,
Cerul tot s-a coborât în mine...”

ZORILE

Ai nopți, cari ți s-așează grele ca de plumb
Pe suflet și pe gânduri și pe visuri și pe vreri, —
Nopți negre-n care pieptul îți tresare de furtuni,
Ce nu le spui —
Și-n cari întreg trecutul ți se pare în zadar
Și orice clipă ce mai vine — de prisos...
Ai nopți,
Ai nopți — frumoaso, după cari
Dintre pleoape-ți izvorăsc
Așa de reci și multe — lacrimi mari :
Bobi de lumină plîngi atunci,
Plîngi —
Și-nvins eu cad genunchii să-ți cuprind,
Căci înțeleg solia firii :
Cînd picurii de rouă
Răsar pe trandafiri — sînt zorile aproape...

ISUS ȘI MAGDALENA

Isus grăbea spre sat și gândul îi zbură aiurea :
„În ochii ei era numai păcat
Și numai crimă
Era în mîna ei și-n strîngerea-i fierbinte —
Și totuși, nu-nțeleg, o rază ce-i jucă-n privire
Strigă și orbitoare mă chemă :
Și-n mine-i Dumnezeu !...”
Isus grăbea spre sat și soarele spre-apus...
Isus visă —
Și ochii-i s-au oprit o clipă
Pe luciul
Mocirlelor, ce ascundeau în trestie Iordanul...
O undă de blîndețe-i înecă deodată fața :
„O, soarele, divinul, te orbește cu lumina-i
Și-atuncea chiar, cînd se răsfrînge în noroi...”

URSITOAREA MEA

Frumoasă-i ursitoarea mea,
Frumoasă ca o zână din povești...
Și ochii ei sunt mari și limpezi,
Și ochii ei sunt o minune...
Dar vai, — de-ncerc să-mi oglindesc
În ochii ei
Avântul meu
Și fruntea mea
Și râsul rumen din obraz —
Nu mă zăresc pe mine-n ei, ci — capul unui mort...
— Și totuși cînt,
Și totuși cînt :
Frumoasă-i ursitoarea mea,
Frumoasă ca o zână din povești...

LUCEAFĂRUL

Neastîmpărat îţi flutură în colţul gurii
Biruitoare, şiret şi jucăuş
Acelaş zîmbet totdeauna...
Dar nu ştiu, uneori
Îl simt cum tremurînd mi-aduce m o a r t e a,
Ca altădată lacom să culeg
Din rostul şi ispita lui
Lumină şi Viaţă...
Şi-n gînd îmi fulgeră în treacăt o icoană :
Luceafărul — surîs pe buzele nemărginirii —
Vesteşte mării
O dată bezna nopţii,
Iar alteori văpaia dimineţii...

FLUTURII DE NOAPTE

... Iar noaptea cîteodată-ntunecate gînduri vin
Şi-mi sug nectarul din potir :
Mi-e inima atunci
Ca florile cari îşi deschid
Corola numai noaptea, pentru fluturii
De noapte...

LUNA

Pe boltă trei pătrari de lună ;
Privește-o :
Nu-ți pare-o floare mare galben dezvălită,
Pe care... vîntul...
A despoiat-o... de-o petală ?...

ZAMOLXE

În clipele din urmă, ce-mi vor bate
Rar —
Cu inima lor obosită,
Cînd Soarele cu genunchii
Pe trupul meu învins
Nendurătoare îmi va stoarce
Din pieptul celei
Din urmă
Dureri
Puterea de a mai strigă,
Aş vrea s-o simt atunci deasupra-mi istovită
De lupta dintre mine şi ea,
Ca să-nflorească-ntr-un surîs
Pe buza-mi moartă întrebarea : „Îndrăzni-va Soarta
Să mai înceap' a doua oară lupta
C-un visător ?“...

ECOURILE

Tîrziu. Pe boltă trei pătrari de lună :
E ca o floare mare galben-dezvălită
Pe care vîntu-a despoiat-o de o petală...
Eu trec prin singuratica cetate
Și-aud răsunetele pașilor mei rari
Sinistre cum se suie — ca niște lunatici —
Pe coperișe și pe vîrfuri de biserici...
Aud răsunetele pașilor mei rari,
Cum își lovesc de ziduri fruntea
Și cum răsun'apoi din nou :
Mai slab, mai slab, mai slab
Pic, pic,
Întocmai ca și cum printre zidiri în întuneric
S-ar scurge sîngele ecourilor moarte,
Cari și-au zdrobit de pietre — trupul.

RESIGNARE

Cu gîndul înoptat te-am căutat din zori de zi,
Dar nu te-am întîlnit
Din clopot cîntă seara peste sat : nu te-am găsit...
Cu dorul pironit pe geamurile tale
Aştept doar te iveşti în străveziul lor
Curat ca ochii tăi
Dar cine mă aude,
Cînd inima mea bate ca un cerşitor
La poarta ta ?...

Și totuși, zîmbitor, într-un târziu pornesc spre casă
Mulțămît, că în odaie ți-am văzut o clipă — umbra —
Alunecînd de-a lungul pe păreți...

.

Vieța-ntreagă eu voi căuta vieța

Și nu voi întîlni-o,

Dar poate-ntîmplor îi voi zări vrodată — umbra —

Și-atuncea împăcat cu mine voi pleca

Acasă pentru totdeauna...

COPIII

O Dumnezeu !
Copiii tăi cei mai aleși, — copiii
Cu suflet rupt din strălucirea ta :
Ei nu trăiesc în lumea
De Tin-creată
Ci-n lumea
Creată de ei înșiși...
Le-o ierți ?
Eu știu ceva :
Știu că le-o ierți, știu că te bucuri chiar
De îndrăzneala
Copiilor tăi mari și buni și visători...

FLĂCĂRI

Adînc, adînc, în inima pămîntului
În roşii vîlvătai
Se mistuieşte iadul,
În para-i purpurie pîlpăie potop păcate...
Adînc, adînc, — sunt flăcări şi vîltori de foc,
Ce-şi ard otrava şi se-nalţă,
De-nebuneşti văpaia cînd le-o simţi...
Satanic cîteodată flăcări — flăcări uriaşe —
Ridică-se din iad aşa de mari de-ajung
Pîn-pe pămînt deasupra : una dintre ele
Eşti tu, iubita mea, —
O flacără, ce-o-ntinde cu sete iadul după mine..

LUME !

O, lume, lume !
Aș vrea să te cuprind întreagă
În piept
Dogorîtor
Să te topesc în sîngele meu cald
cu tot ce ai
cu munții tăi
cu rîsul tău
Cu picurii de rouă
Cu multele
Nenumăratele fecioare cari pășesc
Cutremurate-n clipa asta
De-un dor.

Pe minunatul tău pământ
Cu cerul tău
Cu tot ce plînge-n tine-aş vrea
Să le topesc la trupul meu —
Şi strop cu strop
Din inimă
Ca dintr-o cupă
Să-mi beau apoi eu însumi sîngele bogat :
Şi surîzînd
Să pier
Gustîndu-te odată din belşug
Ameţitoare
Şi largă mare de minuni : O, lume !

LACRIMA ȘI RAZA

O lacrimă
Desprinsă dintre genele unei plăpînde amintiri
Ce stă ascunsă-n fundul unui suflet,
Căzu
Pe albul unei fragede petale...

O rază dete peste ea

Și-i zise :

„Simt din căldura ta că nu ești bob de rouă...

De unde vii și ce ești ?“

În vreme ce se destrăma în pulbere de soare,

Răspunse lacrima :

„Eu sunt un strop de suflet

Și sunt

Ca picurii izvoarelor fierbinți :

Vin totdeauna din adâncuri — mari !“...

PE RUINA UNUI TEMPLU

Stau răzimat de stîlpul unui templu în ruină...,
În întuneric
Olivi cu părul despletit
S-apleacă-n fața tristului altar...
... Și cum mă pierd pe urmele lăsate
De pașii veșniciei pe tărie
Simt
Sub scăpărarea stelelor —
Ca la un semn făcut în taină
De ochii unor magi —
Cum prinde-n mine a clipi din gene-un dor :
E dorul,
De-a te simți pe tine-aproape și de-ați soarbe vraja
Deodat-cu nfrișatele minuni, ce le cuprinde noaptea
În sfîrșitul ei potir fără de margini...

Stau rezimat de stîlpul unui templu în ruină —
Și-un gînd
Mă ispitește cu durerea-i să-l rechem în minte :
Oh, stelele !
Un visător mi-a spus cîndva
Că dintre dorurile multe, multe,
Ce le purtăm în suflet adormite ca-ntr-un leagăn,
Stelele trezesc... în noi... numai pe cele... osîndite
Să nu se... izbîndească... niciodată...
Și lin, cu-nfiorări de toamnă, din corola lunii
Se scutură mărunț polenul peste templu în ruină

Și peste dorul meu...

ȘI TOTUȘI

... Și totuși s-a-ntîmplat... și-ți surîdea în față bucuria
De-a te vedea învinsă...
Cum ne-adînceam în umbrele de noapte
Ale castanilor cu boltituri de templu — dintr-un felinar
Curgea în calea ta și-a mea — lumina —
Ca mierea dintr-un fagure de aur...
... Și totuși s-a-ntîmplat minunea,
C-am stors izvor de patimi
Din ochii tăi
Cum sfinții de pe vremuri
Scoteau din stîncile pustiului izvor de apă vie...
... Și totuși ți-am tivit cu sînge buzele frumoase.

PAȘII PROFETULUI

Mi-am înfipt călcîiele în stînci.

Ca să-mi arate cît mai mulți din aștri bolții
Pămîntul își apleacă munții-n calea mea
ca o cămilă umerii pleșuvi.

Ori unde-aș merge
prin mulțime
încărcat de visuri, care duc spre mare
pașii mei tainici... sunt așa de tăcuți,
că nu-i aude nimeni împrejur, —
dar pașii mei tăcuți sunt așa de tainici,
că se-aud pînă-ntr-al șaptelea cer.

Eu sunt profetul ; fantoma vremii nu m-atinge.

Pe unde am venit aici ?
— Pe calea laptelui ?...

Un vînt aprins de goana prin deșert mi-azvîrle
nisip în ochi,
lăcuste-n plete —
și nările pustiului mi-adie-n drum
miresme de smochini.

Inimă,
de ce suspini ?

Străbat deșertul gol prin mărăcini —
și-mi număr urmele lăsate
printre stele,
printre spini.

MĂ ODIHNESC LÎNGĂ O PIATRĂ DE HOTAR

Mă odihnesc lîngă o piatră de hotar ;
și florile se-nalță-n vîrfurile degetelor mici
de la picior, —
ca să mă vadă.

o copilandră mulge-o vacă :
arcul ugerului plin
azvîrle o săgeată
de lapte în şîstar.

Brazi se leagănă în muşchi, uşori, --
şi âcele lor prinse în răşină
par gene pline de urdori.

Amurg — şi de copite nici un tropot.
Şîstarul cîntă — şi prin văi —
prin văi — răsună laptele
întocmai ca un clopot.

CORNI VECHI SE SCUTURĂ DE ROD

Corn vechi se scutură de rod în cimitir.
Mi-e sufletul bătrîn — deodată cu pămîntul.

Prin gene și frunziș cad stropi de cer
și-un soare sfînt și bun în păr mi se strecoară.

Culcată-n troscoțelul verde pe-un mormînt
tu pari o coardă-ntinsă aspru pe o vioară.

Trimiți un tînăr zvon de moarte pe cărări
Tomatic vînt pornește funigei spre mare.

VARĂ NOUA

Îngropat în spice un fecior de sat se-ntrece-n sănătate
Cu macii cîmpului,
Cu paserile verii.
Îl văd din spate :
din tăria brațelor lui simt
că nu iubește femeile decît în lanuri coapte de grîu.
Umezi pînă-n brîu
se-ntorc pescarii de la Murăș
cu libelule prinse-n pălărie.
Globuri mari de păpădie
arată drumul vîntului.
Eu macin între degete spic după spic,
și-arunc semințele-ntre brazde pentru cățelul pămîntului.
Eu macin între degete spic după spic,
și-azvîrl grăunțele în lume, fără rost,
în cinstea soarelui.
Apoi mă ridic.

MUNCA

Un sprinten răsărit de soare
varsă vin românesc în Murăș
— roșu, roșu, roșu.
Apăs mai aspru coarnele plugului
plivești mai cu zor polomida.

Fecioară neagră ca ogoarele ardelene,
dacă te-ai opri și ți-ai ridica sufletul zvelt
ai vedea că cerul deasupra ta e o lacrimă :
O lacrimă ce-atîrnă-n genele lui Dumnezeu
și stă să cadă.

Îți zic : stă să cadă. Nu e nimeni s-o culeagă ;
numai tu.

Resfiră-ți părul ca o mreață — larg —
cu amîndouă mîinile.

Tu însă nu jertfești nici o privire înaltului,
de teamă că orice vis e un păcat
împotriva pămîntului.

O, la amiazi soarele ne va biciui trupurile ;
de bucurie inimile noastre se vor zbate în țărîină,
în urmele cele mai adînci ce le lasă
copitele boilor calzi de minunea aratului.

Apoi coborîm lîngă Murășul naltelor trestii —
și de pe mal

ne-om cufunda brațele în unde pînă la coate,
pentru ca sîngele nostru văratic
să-nvețe

mersul liniștit

al apelor.

PIATRA VORBEȘTE

(pe o statueta de Budha)

De cîte ori lovești pe-un trecător în față,
țîșnește sînge din obrajii unui înger în cer.
De cîte ori arunci o întrebare nedreaptă
dincolo de viața ta
un nou măr al cunoașterii crește
să-ți prăpădească sămînța cu șerpilor lui.

Voi treceți și veniți —

Subt un mare cântar ce plutește peste toate
numai eu stau aici

și nu-mi mișc nici un deget.

Faptele și oglindirile lor în ape cerești
îmi joacă subt ochi

Miezul nopții a plesnit —

din el cad doisprezece sîmburi pe-un clopot de aur

Sunt încă tot pe pămînt ?

CINTARE PENTRU TRECUT

În noapte sori bătrâni
se-ntorc spre obârșia lor niciodată uitată.
Singurătatea mea răsună
prin satul cu coperișele negre
Dacă ai fi cu mine ți-aș spune :
uite, acesta e drumul
pe unde mînam dobitoace sfînte cu biciul ;
uite, aceștia-s arinii
subt care smulgeam aripi din sînge de paseri.

Mai trăiesc și astăzi — fantastice — morile,
cu roțile grele de mușchiul verde al apei.
Lîngă un veac trecut mai stăruie casa
unde mi-am făcut intrarea în cîntecul zilei.
Ți-aș arăta plinicarul și șura
pe-a cărei streșină grea
îmi aruncam mărunți și albi dinții de lapte —
sămînță magică din care trebuiau să crească cei noi.
Ți-aș arăta poarta întunecată, unde puneam
frunză mîntuitoare de leuștean
să apăr de strigoi
laptele și ugerul vacilor.

Pe-aci mi-am trecut trupul gol al copilăriei
prin flacăra anilor.
Pe-aici s-a furișat și vremea
ce mi-a adus desăvîrșirile în rău.
Totul a fost un joc despletit
în lumină mare pe uliți.
Tot mai trist, tot mai trist
s-a întezit apoi îndemnul întoarcerii.
Cînd m-am trezit om și cuget împlinit,
singurătatea mea răsuna înaltă prin lume.

Dobitoacele sfinte s-au dus sub pămînt.
Sîngele de paseri e mut.
— Vreau să rămîn aici
cîntare pentru trecut
peste odihna pietrelor.

ÎN MÎNĂSTIRE DE MUNTE

Pe-aici, — umblă apa, umblă vîntul, umblă omul
printre spini albaștri fără lege crescuți.
Aici — umbrindu-mă anii m-au țintuit
între legende și arhangheli sluți.
Singurătatea îmbrățișată cu sîngele meu
același cîntec întunecat rămîne
fie că sufletul mi-l trec prin strungă de foc,
fie că sfarm paserilor pîne.
Lîngă pereți cu chipuri și vedenii zilnic strig :
Vai mie aici am dat cerului o miie de nume
și nu l-am ajuns cu nici unul.

Pașii mei au fost pierderi și niciodată câștig.
Singurătatea de-aici dac-am iubit-o totuși cu chin
lângă clopot târziu
sau dincolo de vînt de stîncă,
a fost fiindcă departe privind
peste patria mea întunecată și adîncă
de-atîtea ori m-am simțit murind
în toate frumusețile.

FAĞADUINȚI DIN FLĂCARI

Zorind zărești prin gene tovarăși fără popas,
în curînd buciumă de intrare în șetre,
în fîntînile negre de păcură
și-n morile albe ce macină pietre
Viețile ni le săltăm în pas
peste bieteale ape și marile stînci.
Privighetori îneacă pădurile
în argint de glas —
Așa de se mai schimbă în cîntec
dezamăgirile noastre purtate
prin amurguri adînci.

Din stufăriș cu flăcări rotitoare
făgăduitu-ni-s-au fabrici lângă râuri sfinte,
rugăciuni de clopote să ni se pară
fapta mâinilor între motoare
Făgăduitu-ni-s-au pentru ierburile țării
de șapte ori șaptezeci de mii de turme sunătoare.
Făgăduitu-ni-s-a patrie în care
de bucurie să se scuture mieii,
făgăduitu-ni-s-au prunduri de ape
cu pești asemănători prin tăcere cu zeii.

Pe-aci vrăbiile și șerpii sînt albi de ciment,
cum albi sîntem și noi
de făina stihilor de piatră.
Trupuri fără răzvrătiri și fără țipet
suferim cu crini în gură
silnicia din Egipt.
În fiecare tufă de spini
cerul vorbește cu văpaie de vatră,
dar nimeni nu se mai oprește
s-asculte lung vorbitoarele flăcări
numai cîni rămîn în urmă, speriați le latră.

LCT

Am văzut fapte multe și grele
spurcând lumina și vîntul,
datini neînțelese și jocuri de foc prin cetate.
Goi, în lacuri verzi de rugină de-aramă,
Am văzut oameni sărutînd lebede argintate.
Am văzut cu spaimă în fața porții
dansatoare săltîndu-și zăpezile
pentru voievozi cu unghii mari —
și-am văzut preoți în inuri îmbătîndu-și cerșitorii
cu vinul cu care-au fost spălați morții.

Am văzut femei arzîndu-și sămînța în flăcări
rostul lor azvîrlit între două eternități ca o batjocură,
sînii lor fructe coapte fără lapte,
răsuflarea lor omorînd albine și ierburi.

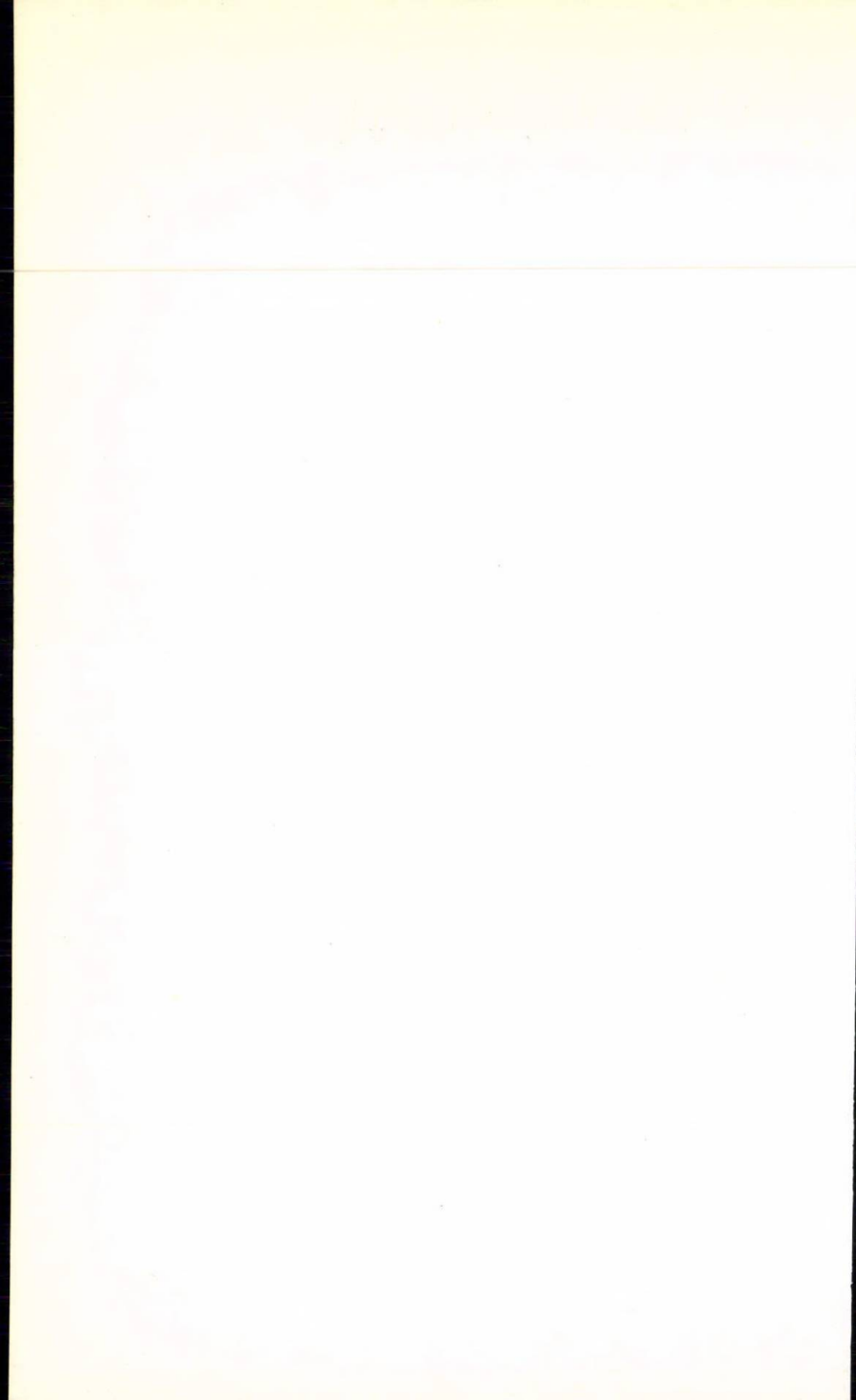
Am văzut oaspeți străvezii pe țărmul sîngelui
copii cari vor să se nască și nu sînt primiți ;
(dacă ți-astupi urechile
auzi prin sfere amara lor sete,
murmurul surd la ferestrele lumii
și cîntecul lor de ușurare
cînd găsesc intrare
în pomi, în cîni, în paseri).
Am auzit cuvinte multe și grele
sporcînd lumina și vîntul.

Ah, fii ai cetăților, voi credeți
că nimenea, niciodată, n-a văzut soarele
și că lumina curată e numai poveste.
Întrebările voastre tulbură adîncimile,
cu pietre răniți ochii fără răspuns ai fîntînilor
și din tăcerile lor nu ghiciți sfîrșitul fără de veste.

Ah, fii ai cetăților, în orișice faptă
voi tăgăduiți pămîntului obîrșia cerească.
Îngerii sosiți cu prescuri nu i-ați ospătat,
aripile lor de praf nu le-ați șters
ci i-ați certat — din sînge smulgîndu-le penele,
și împodobiți cu ele, jucați, jucați,
în preajma galbenă a vișeilor blestemați.

Șapte zile nu vor trece, șapte zile nu vor trece
Vai mie că trebuie s-aștept
Mi s-or cufunda în mare
turmele de oi și cărbunii de vatră.
Mi-aud cîinii din fundul de mare cum latră.
Vai mie Doamne, că trebuie să tac
cînd mă despoi,
Femeea mea se va face stîlp de sare
privind înapoi.

NOTE BIBLIOGRAFICE

POEZII, 1942

(ediție definitivă)

Volumul *Poezii*, publicat în colecția „Ediții definitive, scriitori români contemporani“, la Ed. „Fundatia regală pentru literatură și artă“, 1942, 343 pag., cuprinde toate ciclurile de poezii publicate în volume distincte de Lucian Blaga, între 1919 și 1938 (începând cu *Poemele luminii* și pînă la ciclul *La curțile dorului*), revăzute de autor. Ediția se încheie cu poezia *Introducere* apărută numai în periodic. Volumul a fost reprodus parțial și apoi integral în edițiile din 1966 și 1967, îngrijite de G. Ivașcu, precum și în colecția „Biblioteca pentru toți“. În ediția de față am reprodus întocmai ediția definitivă din 1942.

În aceste note am notat cu A periodicul în care a apărut pentru prima dată o poezie, cu B prima ediție (în volum), cu C ediția definitivă.

POEMELE LUMINII

Volumul *Poemele luminii* apare în prima ediție la Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, probabil în ziua de 20 aprilie 1919, după cum se poate deduce din scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, scrisă la acea dată. Ediția a doua apare tot în 1919, la editura „Cartea românească“ din București. La prima apariție volumul cuprindea 45 titluri. În ediția definitivă de poezii din 1942 autorul a eliminat următoarele titluri: *Zorile*, *Luceafărul*, *Unsoarea mea*, *Fluturii de noapte*, *Luna*, *Zamolxe*, *Isus* și *Magdalena*.

Aceste poezii le-am publicat în volumul de față în capitolul *Addend* în ordinea primei apariții (în periodic sau în volum).

EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 49, 3/16 ian. 1919, p. 1 ; *Renașterea română*, 1, nr. 53, 10/23 mar. 1919, p. 1.

LUMINA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 54, 10/23 ian. 1919, p. 1. ; *Patră literară* (supliment), 1, nr. 55, 20 apr. 1919, p. 1 ; titlul poeziei este menționat într-o scrisoare a lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din mai 1918.

VREAU SĂ JOC

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 92, 26/11 mar. 1919, p. 1.

PĂMÎNTUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 55, 11/24 ian. 1919, p. 1.

GORUNUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 50, 4/17 ian. 1919, p. 1 ; A, versurile 17—18—19 variantă.

MUGURII

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosânzeana” 1919, p. 18—19 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 144, 16 mai 1919, p.

DIN PĂRUL TĂU

În : *Patria*, 1, nr. 22, 12 mar. 1919, p. 2 ; titlul poeziei menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, 3 dec. 1918.

LA MARE

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosânzeana” 1919, p. 22—23 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 127, 24 apr. 1919, p.

titlul poeziei menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 20 august 1918.

NOI ȘI PĂMÎNTUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 110, 1 apr. 1919, p. 1 ; A, variantă versul 10.

LINIȘTE

În : *Poeemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 28—29 ; *Lamura*, 1, nr. 1, oct. 1919, p. 7.

FRUMOASE MÎNI

În : *Patria*, 1, nr. 22, 12 mar. 1919, p. 2 ; titlul poeziei menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 18 oct. 1918.

LACRIMILE

În : *Patria*, 1, nr. 31, 22 mar. 1919, p. 2 ; titlul poeziei menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 20 apr. 1919 ; A, versul 16 variantă.

MI-AȘTEPT AMURGUL

În : *Poeemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 36—37 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 148, 21 mai 1919 ; p. 1. ; poezia a fost trimisă de Lucian Blaga, în manuscris, Corneliei Brediceanu în 1918.

DAR MUNȚII — UNDE-S ?

În : *Poeemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 38—39 ; poezia este comentată în scrisorile lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 24 iul. și 29 aug. 1918.

FIORUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 115, 8 apr. 1919, p. 1.

NU-MI PRESIMȚI ?

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosânzeana“, 1919, p. 42—43.

LUMINA RAIULUI

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosânzeana“, 1919, p. 44—45.

SCOICA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 124, 18 apr. 1919, p. 1.

TREI FEȚE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 64, 22/4 febr. 1919, p. 1 ; poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 6 mai 1918.

MARTIE

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosânzeana“, 1919, p. 52—53 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 126, 20 apr. 1919, p. 1 ; titlul poeziei este menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 9 sept. 1918.

CRESC AMINTIRILE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 64, 22/4 febr. 1919, p. 1. Manuscrisul poeziei primit de Cornelia Brediceanu în 1918.

EVA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 111, 4 apr. 1919, p. 1 ; A, versurile 5—6, variante ; B, versul 13, variantă.

VISATORUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 94, 28/13 mar. 1919, p. 1 ; B, versul 5, variantă.

VEȘNICUL

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 55, 11/12 ian. 1919, p. 1 ; poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 16 aug. 1918.

IZVORUL NOPTII

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 118, 11 apr. 1919, p. 1 ; titlul poeziei menționat în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 16 aug. 1918 ; A, versurile 6—7 variante.

GHIMPII

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 64—65 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 142, 12 mai 1919, p. 1.

INIMA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 89, 22/7 mar. 1919, p. 1 ; A, versurile 16, 25, 36 variante ; B, versul 36 variantă.

STALACTITA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 64, 22/4 febr. 1919, p. 1.

SUS

În : *Poemele luminii*, Sibiu, biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 74—75 ; manuscrisul poeziei a fost primit de Cornelia Brediceanu în 1918 ; titlul poeziei este menționat în scrisoarea din 6 mai 1918.

NOAPTE

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 76—77 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 147, 20 mai 1919, p. 1 ; A, versul 11, variantă.

LEGENDĂ

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 116, 9 apr. 1919, p. 1 ; A, versurile 8—9 variante.

PRIMĂVARĂ

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 84—83 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 150, 23 mai 1919, p. 1 ; A, ultimul vers variantă.

DORUL

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 84—85 ; *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 140, 11 mai 1919, p. 1 ; A, versurile 5—8, 10—11, variante.

VEI PLINGE MULT ORI VEI ZIMBI ?

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 88—89. Poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 31 aug. 1918.

PAX MAGNA

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 90—91.

MELANCOLIE

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 92—93 ; manuscrisul poeziei primit de Cornelia Brediceanu în 1918 ; poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 16 ian. 1919.

O TOAMNĂ VA VENI

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 94—95 ; poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 4 iulie 1918.

STEELELOR

În : *Patria*, 1, nr. 22, 12 mar. 1919, p. 2 ; poezia este menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 22 nov. 1919.

PAȘII PROFETULUI

Volumul *Pașii profetului* apare în prima ediție la Cluj, în 1921 în Editura Institutului de arte grafice „Ardealul“, cuprinzând 26 de poezii, scrise în perioada 1919—1921. Două dintre poezii : *Pașii profetului* și *Mă odihnesc lângă o piatră de hotar*, nu au mai fost in-

cluse de autor în ediția definitivă din 1942. Aceste două poezii au fost reproduse în volumul de față, în capitolul *Addenda*.

PAN

În : *Patria*, 2, nr. 79, 11 apr. 1920 ; *Lamura*, 1, nr. 10—11, iul-aug. 1920, p. 869 ; A (*Lamura*), versul 3 variantă.

INFRIGURARE

În : *Cele trei Crișuri*, 2, nr. 5, 1 mar. 1921, p. 136. A, versul 6 variantă.

AMURG DE TOAMNĂ

În : *Patria*, 1, nr. 151, 23 aug. 1919, p. 1 ; *Hiena*, 2, nr. 8, 8 aug. 1920 ; *Cele trei Crișuri*, 1, nr. 7, 15 aug. 1920. Variante în cele 3 periodice.

VENIȚI DUPĂ MINE TOVARAȘI !

În : *Patria*, 1, nr. 147, 18 aug. 1919, p. 1 ; A, variante strofa a doua și a patra ; B, versul 13 variantă.

VARA

În : *Lamura*, 1, nr. 12 sept. 1920, p. 1092.

LEAGĂNUL

În : *Viața românească*, 12, nr. 1, mar. 1920, p. 38—39 ; *Lumina femeii*, 2, nr. 4, 1 apr. 1921, p. 125—126 ; A (*Viața românească*), variantă.

GÎNDURILE UNUI MORT

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul”, 1921, p. 41—43.

ÎN LAN

În : *Luceafărul*, 14, nr. 13—14, 1919, p. 286 ; A, variantă.

DIN COPILĂRIA MEA

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 51—53 ; B, versul 28 variantă.

LA MÎNĂSTIRE

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 57—58 ; B, versul 28 variantă.

DAȚI-MI UN TRUP VOI MUNȚILOR

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 61—63.

FLORI DE MAC

În : *Lumina femeii*, 2, nr. 3, 1921, p. 87.

TĂMIIE ȘI FULGI

În : *Patria*, 1, 25 dec. 1919 ; A, versul 2 variantă.

STRIGĂT ÎN PUSTIE

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 75—76.

VERSURI SCRISE PE FRUNZE USCATE DE VIE

I. HAFIS

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 79.

II. PSALMISTUL

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 80.

III. ANACREON

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 81.

IV. MISTICUL

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 82.

MOARTEA LUI PAN

I. PAN CĂTRE NIMFA

În : *Viața românească*, 13, nr. 2, febr. 1921, p. 167—170. În B poezia este dedicată sorei poetului Titi (Letiția Pavel). Dedicăția nu a fost păstrată în ediția definitivă din 1942.

II. ZEUL AȘTEAPTA

În : *Viața românească*, 13, nr. 2, febr. 1921, p. 167—170 ; A, versurile 10—12, variante.

III. UMBRA

În : *Viața românească*, 13, nr. 2, febr. 1921, p. 167—170.

IV. PAN CINTĂ

În : *Viața românească*, 13, nr. 2, febr. 1921, p. 167—170 ;

V. PAIANJENUL

În : *Viața românească*, 13, nr. 2, febr. 1921, p. 167—170 ; A, versul 8, variantă.

PUSTNICUL

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 101—102.

ÎN MAREA TRECERE

Poeziile cuprinse în acest volum, apărut la Cluj în Editura Radio (Reclame România) în 1929, au fost scrise între anii 1921 și 1924. Volumul cuprinde 27 de poezii care au fost, toate, reproduse în ediția definitivă din 1942.

CĂTRE CITITORI

În : *Cugetul românesc*, 3, nr. 2—4, apr.-iun. 1924, p. 118.

PSALM

În : *Gîndirea* 3, nr. 11 febr. 1924, p. 246 ; A, apare cu titlul *Psalmul întii*, variantă prima strofă.

ÎN MAREA TRECERE

În : *Gîndirea*, 3, nr. 5, nov. 1923, p. 84—85 ; A, versul 1, variantă.

PLUGURI

În : *Gîndirea*, 2, nr. 10, dec. 1922, p. 102.

ÎN AMINTIREA ȚĂRANULUI ZUGRAV

În : *Gîndirea*, 3, nr. 14, apr. 1924, p. 350.

UN OM S-APLEACĂ PESTE MARGINE

În : *Gîndirea*, 2, nr. 7, nov. 1922, p. 27.

LINIȘTE ÎNTRE LUCRURI BĂTRINE

În : *Gîndirea*, 3, nr. 7, dec. 1923, p. 147 ; A și B, versurile 1, 2, 3, 11 variante, versul 12 lipsă.

CĂLUGĂRUL BĂTRÎN ÎMI ȘOYTEȘTE DIN PRAG

În : *Gîndirea*, 1, nr. 22—23, mar.-apr. 1922, p. 405.

ÎNVIERE DE TOATE ZILELE

În : *Gîndirea*, 2, nr. 8—10, ian. 1924, p. 217 ; A și B, versurile 4 și 9 variante.

HERACLIT LÎNGĂ LAC

În : *Lamura*, 4, nr. 2—3, nov.-dec. 1922, p. 89 ; A, variantă.

BUNĂTATE TOAMNA

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România), 1924, p. 26—27.

DIN CER A VENIT UN CÎNTEC DE LEBĂDĂ

În : *Gîndirea*, 2, nr. 8, nov. 1922, p. 204.

SUFLETUL SATULUI

În : *Gîndirea*, 2, nr. 2, mai 1922, p. 27.

NOI, CÎNTĂREȚII LEPROȘI

În : *Gîndirea*, 3, nr. 8—10, ian. 1924, p. 216 ; A, variantă
cu titlul *În noaptea de sus*.

SCRISOARE

În : *Gîndirea*, 2, nr. 16—17, apr. 1923, p. 277 ; A, versurile 1,
10, 11—16, variante.

TAINA INIȚIATULUI

În : *Gîndirea*, 2, nr. 11—12, ian. 1923, p. 128 ; A, variantă cu
titlul *Ziua de apoi ca orice zi*.

DE MÎNĂ CU MARELE ORB

În : *Gîndirea*, 1, nr. 3, iun. 1921, p. 41 ; A, variantă cu titlul
Orbul.

AMINTIRE

În : *Gîndirea*, 3, nr. 12, mar. 1924, p. 276 ; A, versurile 5—6
B, versul 1, variante.

FIICA PĂMÎNTULUI JOACĂ

În : *În Marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România),
1924, p. 42—43.

AM ÎNȚELES PĂCATUL CE APASĂ PESTE CASA MEA

În : *Gîndirea*, 3, nr. 1—2, mai 1923, p. 9 ; A, versurile 7—8—9,
variante.

LUCRĂTORUL

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România),
1924, p. 46—47.

PE APE

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România) 1924, p. 48—49.

FIU AL FAPTEI NU SUNT

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România) 1924, p. 50—51.

BUNĂVESTIRE

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România) 1924, p. 52—53.

CUVINTUL DIN URMĂ

În : *Gîndirea*, 3, nr. 11, febr. 1924, p. 247 ; A poezia apare cu titlul *Psalmul din urmă*.

SEMNE

În *Gîndirea*, 3, nr. 3—4 iun. 1923, p. 44.

EPILOG

În : *În marea trecere*, Cluj, Editura Radio (Reclame România) 1924, p. 59.

LAUDA SOMNULUI

Volumul *Lauda somnului* apare în primă ediție la București, Editura „Cartea Românească“, 1929. Cele 25 poezii cuprinse în prima ediție au fost scrise între anii 1924 și 1929 și republicate, toate, ediția definitivă din 1942.

BIOGRAFIE

În : *Gîndirea*, 8, nr. 8—9 aug.-sept. 1928, p. 318 ; A, versul 2 variantă ; o variantă a acestei poezii intitulată *Bibliografia mea pentru un prieten* a apărut în *Gîndirea*, 5, nr. 2 ian. 1925, p. 48.

SOMN

În : *Gîndirea*, 6, nr. 2, mar. 1926, p. 69 ; A, versul 2 variantă.

FUM CĂZUT

În : *Gîndirea*, 4, nr. 6, ian. 1925, p. 172 ; A, versurile 4, 11, 12—13, variante.

PARADIS ÎN DESTRĂMARE

În : *Gîndirea*, 6, nr. 3, apr. 1926, p. 104.

PASĂREA SFÎNTĂ

În : *Gîndirea*, 6, nr. 1, febr. 1926, p. 6 ; A, strofele 3—6 variante.

ECHINOCTIU

În : *Gîndirea*, 4, 12—13, apr. 1925, p. 347—348 ; A, variantă titlul *Început de primăvară*.

ÎN MUNȚI

În : *Gîndirea*, 6, nr. 1, febr. 1926, p. 7 ; A, versurile 6—7, —16, variante.

ORAȘ VECHI

În : *Gîndirea*, 7, nr. 4, apr. 1927, p. 125 ; scrisă la Varșovia ; versurile 1 și 9 variante.

ÎN JOCUL ÎNTOARCERII

În : *Lauda Somnului*, București, Ed. „Cartea Românească“, 1929, 36—37 ; scrisă la Varșovia.

PEISAJ TRANSCENDENT

În : *Gîndirea*, 4, nr. 8, febr. 1925, p. 227.

ASFINȚIT

În : *Gîndirea*, 8, nr. 8—9, aug.-sept. 1928, p. 319.

CAP APLEGAT

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 1926, p. 48—49.

ELEGIE

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 1926, p. 52—53.

NOAPTE ECSTATICĂ

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 1926, p. 56.

DRUMURI

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 1926, p. 58.

PERSPECTIVĂ

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 1926, p. 60.

DRUMUL SFÎNTULUI

În : *Gîndirea*, 4, nr. 11, mar. 1925, p. 315—316. A, varianta (începînd cu strofa a patra) intitulată *Balada sfîntului blestemat*.

PEISAJ TRECUT

În : *Cosînzeana*, nr. 14—15, 4 apr. 1926 : A, variantă intitulată *Peisaj*.

BIBLICĂ

În : *Gîndirea*, 6, nr. 4—5, mai-iun., 1926, p. 153 ; A, versurile 1—2—3, variante.

TRISTEȚE METAFIZICĂ

În : *Gîndirea*, 4, nr. 5, dec. 1924, p. 135.

VEAC

În : *Lauda somnului*, București, Ed. „Cartea Românească”, 78—79.

IOAN SE SFIȘIE ÎN PUSTIE

În : *Gîndirea*, 6, nr. 2, mar. 1926, p. 68 ; A versurile 1 și 7, riante.

CETIRE DIN PALMĂ

În : *Gîndirea*, 7, nr. 4, apr. 1927, p. 126.

TĂGADUIRI

În : *Gîndirea*, 4, nr. 3, nov. 1924, p. 72—73.

ÎNCHEIERE

În : *Gîndirea*, 8, nr. 8—9, aug-sep, p. 319.

LA CUMPĂNA APELOR

Scrise între 1929—1933, poeziile din volumul *La cumpăna apelor* apărut în prima ediție la Sibiu, Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană”, 1933, și au fost retipărite toate în ediția definitivă a 1942.

SAT NATAL

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 477 ; A, strofa a doua riantă.

BOALĂ

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 477—478.

LUMINA DE IERI

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia Traiană”, 1933, p. 12—13.

SEPTEMBRIE

În : *Gîndirea*, 9, nr. 8—10, aug.-oct. 1929, p. 279 ; A, versul variantă.

CÎNTĂREȚI BOLNAVI

În : *Gîndirea*, 10, nr. 1—2, ian.-febr. 1930, p. 6.

MUNTE VRĂJIT

În : *Gîndirea*, 10, nr. 4, apr. 1930, p. 107.

PLAJĂ

În : *Gîndirea*, 9, nr. 8, 10 aug.-oct. 1929, p. 379 ; A, versurile 10, 16, variante.

SEARĂ MEDITERANEANĂ

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 478.

HOTAR

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dac Traiană“, 1933, p. 36—37.

VRAJĂ ȘI BLESTEM

În : *Gîndirea*, 12, nr. 4, apr. 1932, p. 158 ; A, versul 3 variantă C, versul 5, singura greșală de tipar a ediției definitive : „țese sing — suveica ?“.

TRENUL MORȚILOR

În : *Gîndirea*, 12, nr. 1, ian. 1932, p. 28.

CEREASCĂ ATINGERE

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 478—479.

ÎNTREBĂRI CĂTRE O STEA

În : *Gîndirea*, 12, nr. 1, ian. 1932, p. 28—29 ; A, versurile 3—4, variante.

RUNE

În : *Gîndirea*, 12, nr. 1, ian. 1932, p. 29.

NAȘTERE

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec 1931, p. 479 ; închinată fiicei autorului Dorli ; A, versul 9 variantă.

ARHANGHEL SPRE VATRĂ

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 479—480.

LA CUMPĂNA APELOR

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia raiană“, 1933, p. 66—67.

STĂ ÎN CODRU FĂRĂ SLAVĂ

În : *Gîndirea*, 10, nr. 5, mai 1930, p. 155.

DIN ADÎNC

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia raiană“, 1933, p. 72.

COLINDĂ

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia raiană“, 1933, p. 74—75 ; dedicată fiicei autorului, Dorli.

URSUL CU CRIN

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia raiană“, 1933, p. 78—79.

LUMINĂ DIN LUMINĂ

În : *La cumpăna apelor*, Sibiu, Institutul de arte grafice „Dacia raiană“, 1933, p. 82.

HAIDUCUL

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 480.

ȚARĂ

În : *Gîndirea*, 11, nr. 12, dec. 1931, p. 480.

LA CURȚILE DORULUI

Volumul *La curțile dorului* apare la București, „Fundatia pentru literatură și artă”, 1938. Toate poeziile din acest volum au fost republicate în ediția definitivă din 1942, el constituind ultimul ciclu al ediției.

LA CURȚILE DORULUI

În : *Gîndirea*, 17, nr. 8, oct. 1938, p. 398.

ANI, PRIBEGIE ȘI SOMN

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 320—321.

ANNO DOMINI

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 319—320.

LINGĂ CETATE

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 321.

ÎN PREAJMA STRĂMOȘILOR

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 321.

CORBUL

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 322, închinată fiicei scriitorului Dorli (Ana).

IEZERUL

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 322.

TREZIRE

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 322.

BUNĂVESTIRE PENTRU FLOAREA MĂRULUI

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 323.

OASPEȚI NEPOFTIȚI

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 323—324.

ALESUL

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 324.

CIOCÎRLIA

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 325—326.

SATUL MINUNILOR

În : *La curțile dorului*, București, „Fundatia pentru literatură și artă“, 1938, p. 54—55.

BELȘUG

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 324—325.

BAZIN ÎNTR-UN PARC

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 326.

CÎNTECUL BRADULUI

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 325.

1917

În : *Gîndirea*, 17, nr. 8, oct. 1938, p. 398—399.

DESTIN

În : *Gîndirea*, 17, nr. 8, oct. 1938, p. 399.

ASFINȚIT MARIN

În : *Gîndirea*, 16, nr. 7, sept. 1937, p. 319.

ESTORIL

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă,” 1938, p. 82—83.

ALEAN

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă,” 1938, p. 86—87.

BOARE ATLANTICĂ

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă,” 1938, p. 90—91.

VÎNZĂTORUL DE GREERI

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă,” 1938, p. 94—95 ; închinată fiicei scriitorului Dorli (Ana).

UNICORNUL ȘI OCEANUL

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă,” 1938, p. 98—99.

COASTA SOARELUI

În : *La culțile dorului*, București, „Fundația pentru literatură și artă.” 1938, p. 102—103 ; dedicată lui Vasile Băncilă.

*

*

*

INTOARCERE

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 3, mart. 1942, p. 483.

NEBĂNUITELE TREPTE

Poeziile din ciclul *Nebănuitele trepte*, scrise în perioada 1941—1943, au fost, parțial, publicate în periodice, înainte de apariția în volum. Altele au apărut pentru prima dată în volumul editat la Sibiu editura „Dacia Traiană”, 1943, 107 p. Ele au fost apoi reeditate integral în edițiile *Poezii*, 1966 și 1967, îngrijite de G. Ivașcu.

MONOLOG

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 12, dec. 1942, p. 439.

9 MAI 1895

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 8, aug. 1942, p. 267.

AUTOPORTRET

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 8, aug. 1942, p. 268.

FETIȚA MEA ÎȘI VEDE ȚARA

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943,
p. 16—17.

SCHIMBAREA ZODIEI

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943,
p. 20—21.

PLEIADA

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 10, oct. 1942, p. 24.

ÎNCÎNTARE

În : *Claviaturi*, 1, nr. 7—8, dec. 1941, p. 7.

DOMNIȚELE

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 11, nov. 1942, p. 297—298.

POETUL

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 10, oct. 1942, p. 21—22.

RĂSĂRIT MAGIC

În : *Preocupări literare*, 7, nr. 11, nov. 1942, p. 299—300.

ÎNDEMN DE POVESTE

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 11, nov. 1942, p. 299—300.

MÎNZUL

În : *Preocupări literare*, 7, nr. 8—9, aug-sept. 1942, p. 422.

VESTE

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 11, nov. 1942, p. 301.

VIZIUNE GEOLOGICĂ

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 10, oct. 1942, p. 23.

SFÎNTUL GHEORGHE BĂTRÎN

În : *Preocupări literare*, 7, nr. 11, nov. 1942, p. 555.

OLARII

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 64—65.

ȘOVĂIRILE ROIULUI

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 68—69.

SUD

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 12, dec. 1942, p. 441.

CUVINTE CĂTRE FATA NECUNOSCUȚĂ DIN POARTĂ

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 8, aug. 1942, p. 265.

DUMBRAVA ROȘIE

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 78—79.

ARDERE

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 12, dec. 1942, p. 440.

VEGHE

În : *Preocupări literare*, 7, nr. 11, nov. 1942, p. 554.

PE MULTE DRUMURI

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 90—91.

NOEMBRIE

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 94—95.

CETINI NEGRE

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 98—99.

CÎNTEC PENTRU ANUL 2000

În : *Nebănuitele trepte*, Sibiu, Ed. „Dacia Traiană“, 1943, p. 102—103.

EPITAF

În : *Revista Fundațiilor regale*, 9, nr. 12, dec. 1942, p. 442.

ADDENDA

În acest capitol sînt cuprinse poeziile găsite în manuscris, în corespondența dintre Lucian Blaga și Cornelia Brediceanu, sau cele publicate în periodice și primele ediții, dar eliminate de autor din ediția definitivă din 1942. Poeziile sînt ordonate cronologic, conform datării manuscrisului sau apariției în periodic sau volum.

PE ȚĂRM

În : *Tribuna* (Arad), 14, nr. 57, 26 mar. 1910, p. 3 ; prima poezie publicată în periodic, semnată L. B. Brașov.

NOAPTE

În : *Tribuna* (Arad), 8 mai 1910 ; numărul respectiv al periodicului lipsește din colecția Bibliotecii Academiei R.S.R. din București. Transcrierea textului s-a făcut după altă sursă.

ODĂ UNUI RÎND DE HAINE NOUĂ

În : *Manuscriptum*, nr. 1, 1974 ; manuscris găsit între scrisorile lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, semnat *Lucian Blaga*, cl. VI, gimn. Brașov, 1912, luna martie.

ECCE HOMO !

În : *Tribuna*, 13, nr. 43, 23 oct. 1969, p. 2 ; reprodusă în manuscris ; scrisă probabil în 1918 și obținută de B. Gruia de la d-na V. Medean spre a fi publicată ; variantă în manuscris la Muzeul de literatură, arhiva Sextil Pușcariu, 1918.

FATA MORGANA

În : *Manuscriptum*, nr. 1, 1974 ; manuscris din scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 9 sep. 1918.

CERUL

În : *Manuscriptum*, nr. 1, 1974, copia manuscrisului obținută de la Muzeul de literatură, arhiva Sextil Pușcariu, 1918.

ZORILE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 62, 1 febr. 1919, p. 1 ; *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, p. 12—13.

ISUS ȘI MAGDALENA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 86, 4 mar. 1919, p. 1 ; *Patria literară* (supliment), 1, nr. 55, 20 apr. 1919, p. 1 ; *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimare „Cosînzeana“, 1919, p. 86—87 ; menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 6 mai 1918.

URSIȚOAREA MEA

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 104, 25 mar. 1919, p. 1 ; *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimate „Cosînzeana“, 1919, p. 78—79 ; A, variantă.

LUCEAFĂRUL

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimate „Cosînzeana“, 1919, p. 26—27 ; menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 6 mai 1918.

FLUTURII DE NOAPTE

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimate „Cosînzeana“, 1919, p. 48—49.

LUNA

În : *Poemele luminii*, Sibiu, Biroul de imprimate „Cosînzeana“, 1919, p. 66.

ZAMOLXE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 130, 27 apr. 1919, p. 1 ; A, variantă.

ECOURILE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 137, 8 mai 1919, p. 1 ; menționată în scrisoarea lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu din 9 sept. 1918 ; primele versuri variantă a poeziei *Luna*.

RESIGNARE

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 163, 11 iunie 1919, p. 1.

COPIII

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 164, 12 iunie 1919, p. 1.

FLĂCĂRI

În : *Glasul Bucovinei*, 2, nr. 163, 18 iunie 1919, p. 1.

LUME !

În : *Patria* 1, nr. 157, 1 sept. 1919, p. 1.

LACRIMA ȘI RAZA

În : *Luceafărul*, 14, nr. 11, 1919, p. 238 ; poezia a fost publicată ca „inedită“, în 1967—68, de o revistă studențească din Timișoara cu titlul *Lacrime și roza*.

PE RUINA UNUI TEMPLU

În : *Luceafărul*, 14, nr. 15—16, 1919, p. 307 ; o variantă a acestei poezii, obținută de la d-na V. Medean, a fost publicată ca „inedită“ în revista *Tribuna* de la Cluj, în oct. 1969, de către B. Gruia.

ȘI TOTUȘI

În : *Tribuna*, 13, nr. 44, 30 oct. 1969, p. 2 ; poezia a fost obținută de B. Gruia de la d-na V. Medean. Este autentică, deoarece o poezie cu același titlu este menționată într-o scrisoare a lui Lucian Blaga către Cornelia Brediceanu, din 15 ian. 1919.

PAȘII PROFETULUI

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“ 1921, p. 85—86.

MĂ ODIHNESC LÎNGĂ O PIATRĂ DE HOTAR

În : *Pașii profetului*, Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul“, 1921, p. 85—86.

CORNI VECHI SE SCUTURĂ DE ROD

În : *Gîndirea*, 1, nr. 2, mai 1921, p. 21.

VARA NOUĂ

În : *Gîndirea*, 1, nr. 5, iul. 1921, p. 85.

MUNCA

În : *Gîndirea*, 2, nr. 3, mai 1922, p. 49.

PIATRA VORBEȘTE

În : *Cugetul românesc*, 2, nr. 4—5, apr-mai 1923, p. 298.

CÎNTARE PENTRU TRECUT

În : *Gîndirea*, 4, nr. 1, oct. 1924, p. 6.

ÎN MINĂSTIREA DE MUNTE

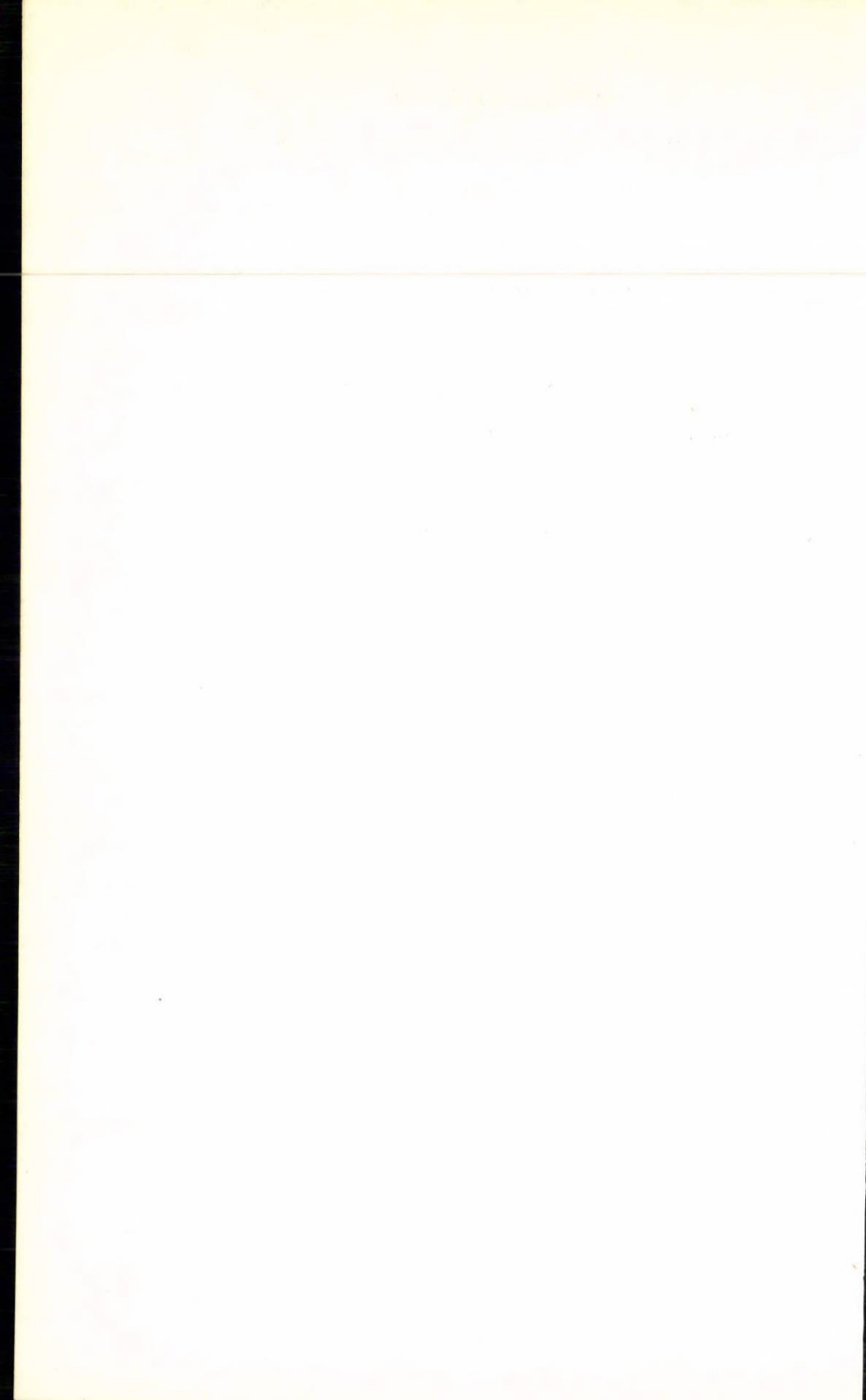
În : *Gîndirea*, 4, nr. 9, febr. 1925, p. 262.

FAĞĂDUINȚI DIN FLĂCĂRI

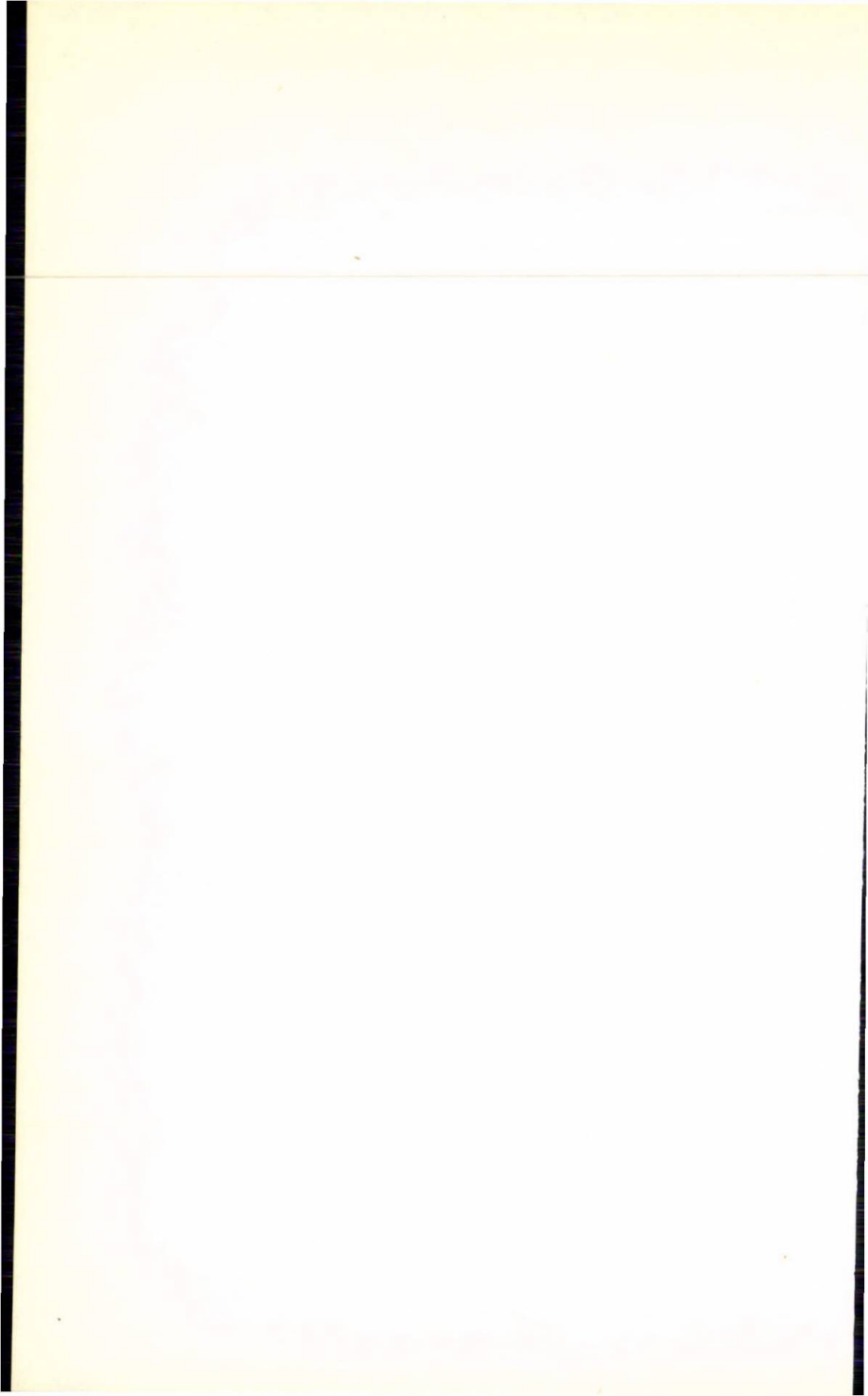
În : *Gîndirea*, 4, nr. 10, mar. 1925, p. 293.

LOT

În : *Gîndirea*, 5, nr. 1, mai 1925, p. 8.

INDICI

INDICE ALFABETIC AL PAGINILOR (după titlu)

A

Alean 318
Alesul 300
Amintire 166
Am înțeles păcatul ce apasă peste
 casa mea 170

Amurg de toamnă 82

Anacreon 108

Ani, pribegie și somn 284

Anno Domini 287

Ardere 377

Arhanghel spre vatră 266

Asfințit 208

Asfințit marin 314

Autoportret 338

B

Bazin într-un parc 308

Beșug 306

Biblică 222

Biografie 188

Boală 240

Boare atlantică 320

Bunătate toamna 152

Bunăvestire 178

Bunăvestire pentru floarea mă-
rului 296

C

Cap aplecat 210

Călugărul bătrîn imi șoptește
 din prag 146

Către cititori 132

Cerească atingere 260

Cerul 398

Cetini negre 383

Cetire din palmă 230

Ciocîrlia 302

Cîntare pentru trecut 428

Cîntăreți bolnavi 247

Cîntec pentru anul 2000 385

Cîntecul bradului 309

Coasta soarelui 326

Colindă 272

Copiii 409

Corbul 291

Corni vechi se scutură de rod
422

Cresc amintirile 40

Cuvinte către fata necunoscută
din poartă 371

Cuvîntul din urmă 180

D

Dar munții — unde-s ? 28

Dați-mi un trup voi munților 98

De mîină cu marele orb 164

Destin 313

Din adînc 271

Din cer a venit un cîntec de
lebedă 154

Din copilăria mea 94

Din părul tău 14

Domnițele 348

Dorul 64

Drumul sfîntului 217

Drumuri 215

Dumbrava roșie 373

E

Ecce homo ! 395

Echinocțiu 198

Ecourile 406

Elegie 212

Epilog 185

Epitaf 387

Estoril 316

Eu nu strivesc corola de minuni
a lumii 2

Eva 42

F

Fata morgana 397

Făgăduinți din flăcări 432

Fetița mea își vede țara 340

Fîica pămîntului joacă 168

Fiorul 30

Fiu al faptei nu sunt 176

Flăcări 410

Flori de mac 100

Fluturii de noapte 403

Frumoase mîini 22

Fum căzut 192

G

Ghimpii 50

Gîndurile unui mort 90

Gorunul 10

H

Hafis 106

Haiducul 277

Heraclit lîngă lac 150

Hotar 254

I

Iezerul 293

Inima 52

Ioan se sfișie în pustie 228

Isus și Magdalena 400

Izvorul nopții 48

I

În amintirea țăranelui zugrav
140

Încheiere 234

Încântare 346
 Îndemn de poveste 356
 Înfrigurare 80
 În jocul întoarcerii 204
 În lan 92
 În marea trecere 136
 În minăstire de munte 430
 În munți 200
 În preajma strămoșilor 290
 Întoarcere 330
 Întrebări către o stea 261
 Înviere de toate zilele 148

L

Lacrima și raza 413
 Lacrimile 24
 La cumpăna apelor 268
 La curțile dorului 282
 La mare 16
 La minăstire 96
 Leagănul 88
 Legendă 60
 Liniște 20
 Liniște între lucruri bătrâne 144
 Lîngă cetate 288
 Lot 434
 Luceafărul 402
 Lucrătorul 172
 Lume ! 411
 Lumina 4
 Lumina de ieri 242
 Lumina raiului 34
 Lumină din lumină 276
 Luna 404

M

Martie 39
 Mă odihnesc lîngă o piatră de
 hotar 420

Melancolie 70
 Mi-aștept amurgul 26
 Misticul 109
 Minzul 358
 Moartea lui Pan 110
 Monolog 334
 Mugurii 12
 Muncă 424
 Munte vrăjit 249

N

Naștere 264
 Noapte 58
 Noapte 391
 Noapte ecstatică 214
 Noemvrie 381
 Noi, cîntăreții leproși 158
 Noi și pămîntul 18
 Nu-mi presimți ? 32

O

Oaspeți nepoftiți 298
 Odă unui rînd de haine nouă
 393
 Olarii 366
 Oraș vechi 202
 O toamnă va veni 72

P

Pan 78
 Pan către nimfă 110
 Pan cîntă 116
 Paradis în destrămare 194
 Pasărea sfîntă 196
 Pașii profetului 418

Pax magna 68
 Păianjenul 118
 Pământul 8
 Pe ape 174
 Peisaj transcendent 206
 Peisaj trecut 220
 Pe multe drumuri 379
 Perspectivă 216
 Pe ruina unui templu 415
 Pe țarm 390
 Piatra vorbește 426
 Plajă 250
 Pleiadă 344
 Pluguri 138
 Poetul 351
 Primăvară 62
 Psalm 134
 Psalmistul 107
 Pustnicul 120

R

Răsărit magic 354
 Resignare 407
 Rune 262

S

Sat natal 238
 Satul minunilor 304
 Schimbarea zodiei 342
 Scoica 36
 Scrisoare 160
 Seară mediteraneană 252
 Semnal de toamnă 244
 Semne 182
 Septembrie 245
 Sfântul Gheorghe bătrîn 364
 Somn 190

Stalactita 54
 Stă în codru fără slavă 270
 Stelelor 74
 Strigăt în pustie 104
 Sud 370
 Sufletul satului 156
 Sus 56

Ș

Și totuși 417
 Șovăirile roiului 368

T

Taina inițiatului 162
 Tăgăduiri 232
 Tămîie și fulgi 102
 Trei fețe 38
 Trenul morților 258
 Trezire 294
 Tristețe metafizică 224

Ț

Țară 279

U

Umbra 114
 Unicornul și oceanul 324
 Un om s-apleacă peste margine
 142
 Ursitoarea mea 401
 Ursul cu crin 274

V

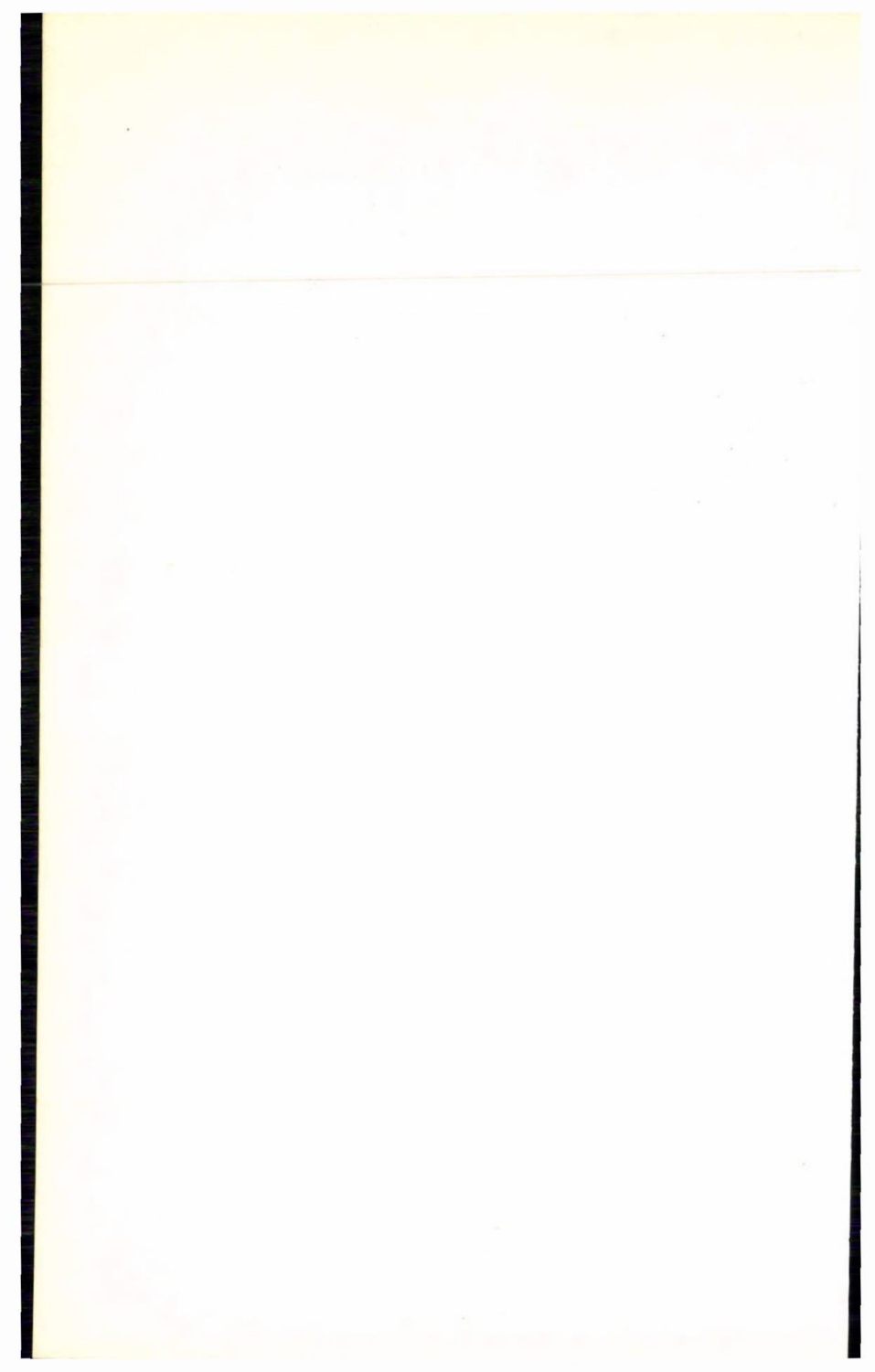
Vară 86
Vară nouă 423
Veac 226
Veghe 377
Vei plînge mult ori vei zîmbi ?
66
Veniți după mine tovarăși ! 84
Versuri scrise pe frunze uscate
de vie 106
Veste 360
Veșnicul 46
Visătorul 44
Viziune geologică 362

Vinzătorul de greeri 322
Vraja și blestem 256
Vreau să joc 6

Z

Zamolxe 405
Zeul așteaptă 112
Zorile 399

9 Mai 1895 336
1917 311

INDICE ALFABETIC AL POEZIILOR

(după primul vers)

A

- Acoperit de frunze veștede pe-o stîncă zace Pan. (*Pan*) 78
Adînc, adînc, în inima pămîntului (*Flăcări*) 410
Adînc subț bătrînele (*Noapte ecstasică*) 214
Aici e casa mea. Dincolo soarele și grădina cu stupi (*Către citi-
tori*) 132
Ai nopți, cari s-așează grele ca un plumb (*Zorile*) 399
Ajuns-am prin pulberi și miriști (*Satul minunilor*) 304
Amiaza e dreaptă. Liniștea se rotunjește albastră (*Biblică*) 222
Am înțeles păcatul ce apasă peste casa mea (*Am înțeles păcatul ce
apasă peste casa mea*) 170
Am văzut fapte multe și grele (*Lot*) 434
Anii se vor lungi (*Ani, pribegie și somn*) 284
Arbori cu crengi tăgăduitor aplecate (*Tăgăduiri*) 232
Arendaș al stelelor (*Cuvîntul din urmă*) 180
Așa a fost, așa e totdeauna (*Răsărit magic*) 354
Așa-mi spuneam încă ieri, mereu (*Schimbarea zodiei*) 342
Atîta liniște-i în jur de-mi pare că aud (*Liniște*) 20
Atîtea stele cad în noaptea asta. (*Noi și pămîntul*) 18
Aurie, noua seminție de albine (*Șovăirile roiului*) 368
Azi trăiești în legenda ta (*În amintirea țăranului zugrav*) 140

B

- Bucură-te floarea mărului (*Bunăvestire pentru floarea mărului*) 296

C

- Calea aici ce greu se găsește. (*Epitaf*) 387
 Calea lactee abia ghicită se pierde (*Hoțar*) 354
 Casele cresc în pădurea de pini (*Estoril*) 316
 Castelul e-același (*Peisaj trecut*) 220
 Cat în sus, în noapte sus, (*Pleiadă*) 344
 Caut, nu știu ce caut. Caut (*Lumina de ieri*) 242
 Ce arătare ! Ah ce lumină ! (*Cerească atingere*) 260
 Cetate de veac, prăsilă de paianjeni verzi (*Drumuri*) 215
 Cetini negre sună-n urmă (*Cetini negre*) 383
 Cîmp alb. Descinde-ntrupat din funingeni (*Corbul*) 291
 Cînd izgonit din cuibul veșniciei (*Lacrimile*) 24
 Cînd șarpele întinse Evei mărul, îi vorbi (*Eva*) 42
 Cînd treci fără sandale pe sub tei, (*Psalmistul*) 107
 Cîntă cineva în nori de zi (*Ciocîrlia*) 302
 Cît e noaptea-n lung și-n lat (*Trenul morților*) 258
 Cocori s-au pornit spre clime de flăcări (*Destin*) 313
 Cocoși apocaliptici tot strigă, (*Peisaj transcendent*) 206
 C-o mare de îndemnuri și de oarbe năzuinți (*Stelelor*) 74
 Copilo, pune-ți minile pe genunchii mei. (*Sufletul satului*) 156
 Copilul rîde : (*Trei fețe*) 38
 Corn vechi se scutură de rod în cimitir (*Corni vechi se scutură de rod*) 420
 Cu chiotele-ți de lumină (*Strigăt în pustie*) 104
 Cu gîndul înoptat te-am căutat din zori de zi, (*Resignare*) 407
 Cu-n zîmbet îndrăzneț privesc în mine (*Scoica*) 36
 Cu repezi copite de-argint (*Boare atlantică*) 320
 Cu straiu de broască-n păr răesai din papură. (*Pan către nimfă*) 110

D

- De ceasuri, de zile veghez (*Alean*) 318
 De ce-n aprinse dimineți de vară (*Pax magna*) 68
 De cîte ori lovești pe-un trecător în față, (*Piatra vorbește*) 426
 De greul prea lungului joc (*Veghe*) 377
 De mîna-aș prinde timpul ca să-i pipăi (*Gîndurile unui mort*) 90
 De prea mult aur crapă boabele de grîu (*În lan*) 92
 De trei zile luna crește ca un fagure (*La mînaștire*) 96
 De veacuri ei își au aici lăcașul, de la începutul (*Olarii*) 366

- Din caier înclăcit de nouri (*Martie*) 39
Din ce mi-am plămădit nestăvilita sete de-a trăi (*Ecce homo !*) 395
Din cer a venit un cântec de lebedă. (*Din cer a venit un cântec de lebedă*) 154
Din clima fierbinte (*Indemn de poveste*) 356
Din strașina curat-a veșniciei (*Dar munții — unde-s ?*) 28
Din vîrf de munți amurgul suflă (*Amurg de toamnă*) 82
Doarme colo în poiană (*Colindă*) 272
Domnița din basmul acelei cetăți (*Domnițele*) 348
Domniță din țara bîrsană (*Încîntare*) 346
După douăzeci de ani trec iarăși pe-aceleași uliți (*Sați natal*) 238

E

- E moartea-atunci la căpătiul meu ? (*Fiorul*) 30
Eram așa de obosit (*Leagănul*) 88
Eram copil. Mi-aduc aminte, culegeam (*Ghimpii*) 50
Eu / nu mă căiesc, (*Vei plînge mult ori vei zîmbi ?*) 60
Eu nu strivesc corola de minuni a lumii (*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*) 2

F

- Faruri ghicite (*Seară mediteraneană*) 252
Făptură nouă, iată pe frunte (*Naștere*) 264
Fără de număr sunteți fii ai faptei (*Fiu al faptei nu sunt*) 176
Ființă tu — găsi-voi cîndva cuvenitul (*Ardere*) 377
Foaie udă, mătrăgună — (*Noiemvrie*) 381
Focul tăcu. E zi de odihnă. Privim din tranșee (1917) 311
Frate, o boală învinsă ți se pare orice carte. (*Încheiere*) 234
Frumoasă-i ursitoarea mea (*Ursitoarea mea*) 401
Frumoaso, (*Izvorul nopții*) 48
Frunză verde, dragele (*Coasta soarelui*) 326
Frunzuliță ram de laur, (*Fetița mea își vede țara*) 340

G

- Gonit de crucile sădite pe cărări (*Păianjenul*) 118

I

- ...Iar noaptea cîteodată-ntunecate gînduri vin (*Fluturi de noapte*) 403
 Intrat-a noaptea-n burg, fără de vamă. (*Anno Domini*) 287
 Intrat-a o boală în lume, (*Boală*) 240
 Intră în codru, în patria verde. (*Haiducul*) 277
 Intru în munte. O poartă de piatră (*Munte vrăjit*) 249
 Isus grăbea spre sat și gîndul îi zbura aiurea: (*Isus și Magda-
 lena*) 400

Î

- Îl duc de mînă prin păduri. (*De mînă cu marele orb*) 164
 În apropiere e muntele meu, munte iubit. (*Liniște între lucruri bă-
 trîne*) 144
 În bolta înstelată-mi scald privirea — (*Mi-aștept amurgul*) 26
 În chip de rune, de veacuri uitate, (*Rune*) 262
 În clipele din urmă, ce-mi vor bate (*Zamolxe*) 405
 În frunză de cucută-amară (*Flori de mac*) 100
 Ingenunchiez în vînt. Mine oasele (*Epilog*) 185
 Îngropat în spice un fecior de sat se-ntrece-n sănătate (*Vară nouă*)
 423
 În limpezi depărtări aud din pieptul unui turn (*Gorunul*) 10
 În mijlocul dimineții stă taurul neînjugat (*Lumină din lumină*) 276
 În noaptea asta lungă, fără sfîrșit, (*Bunăvestire*) 178
 În noapte sori bătrîni (*Cîntare pentru trecut*) 423
 În pîlnia muntelui iezerul netulburat (*Iezerul*) 293
 În porturi deschise spre taina marilor ape (*Tristețe metafizică*) 224
 Într-un amurg, sunt ani de-atunci, mi-am zgîriat (*Cresc amintirile*)
 40
 Înțelepciunea unui mag mi-a povestit odată (*Din părul tău*) 14
 În vițe roșii strugurii par sîinii goi (*Anacreon*) 108
 În vîntul de nimeni stîrnit (*Pasărea sfîntă*) 196

L

- La fața stihiei (*Bazin într-un parc*) 308
 La început — se știe — stelele aveau pe cer (*Hafis*) 106
 La orizont — departe — fulgere fără de glas. (*Vară*) 86

La patruzeci de ani — în așteptare (*Cetire din palmă*) 230
 Livada s-a încins în somn. Din genele-i de stufuri (*Înfrigurare*) 80
 Lîngă ape verzi s-adună cărările. (*Heraclit lîngă lac*) 150
 Lîngă mare sveltele agave (*Sud*) 370
 Lîngă sat iată-mă iarăși, (*Întoarcere*) 330
 Lîngă schit miezul nopții găsește (*În munți*) 200
 Lucian Blaga e mut ca o lebădă (*Aușportret*) 338
 Lumina ce-o simt (*Lumina*) 4
 Lumini scăpate din cuptor se sbat între pereți. (*Tămîie și fulgi*) 102

M

Mamă, — nimicul — marele ! Spaima de marele (*Din adînc*) 271
 M-aplec peste margine : (*Un om s-apleacă peste margine*) 142
 Mă îndemn să fiu (*Cap aplecat*) 210
 Mă-ntorc de acum ca (*Arhanghel spre vatră*) 266
 Mă odihnesc lîngă o piatră de hotar (*Mă odihnesc lîngă o piatră de hotar*) 420
 Mi-am înfipt călcîile în stînci. (*Pașii profetului*) 418
 Mistuiți de răni lăuntrice ne trecem prin veac. (*Noi, cîntăreți leproși*) 158
 Mocnește copacul. Martie sună. (*Trezire*) 294
 Mușchiul reavăn, negrul murei (*Dumbrava roșie*) 373

N

Neastîmpărat îți flutură în colțul gurii (*Luceafărul*) 402
 Nebunul cetății spre turn (*Lîngă cetate*) 288
 Nedumirit îl cauți și dibuind în întuneric (*Veșnicul*) 46
 — Negrule, cireșule, (*Belșug*) 306
 Noapte întregă. Dănțuiesc stele în iarbă. (*Somn*) 190
 Noapte. Subt sfere, subt marile, (*Perspectivă*) 216
 Noapte. Urnirea orelor (*Oraș vechi*)
 Numai pe tine te am trecătorul meu trup (*Dați-mi un trup voș munților*) 98
 Nu-mi presimți tu nebunia cînd auzi, (*Nu-mi presimți ?*) 32
 Nu s-aude-n larg decît mișcarea (*Pustnicul*) 120

Nu te-mpotrivi. Tu va trebui să iai această grijă asupra-ți (*Cuninte către fata necunoscută din poartă*) 371
 Nu ți-aș scrie nici acum acest rînd, (*Scrisoare*) 160

O

O Dumnezeu! (*Copiii*) 409
 O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă (*Psalm*) 134
 O, haine! (*Odă unui rînd de haine nouă*) 393
 O, inima! Mărturisiri afunde ard în ea. (*Inima*) 52
 O înviere e pretutindeni, pe drum (*Înviere de toate zilele*) 148
 O lacrimă (*Lacrima și raza*) 413
 O, lume, lume! (*Lume!*) 411
 O toamnă va veni cîndva tîrziu (*O toamnă va veni*) 72
 O voce ieri din adînc s-a-nălțat (*Semnal de toamnă*) 244
 O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat! (*Vreau să joc*) 6

P

Pan rupe fagurii (*Umbra*) 114
 Pășteam cu alții găștele-n ariniști (*Din copilăria mea*) 94
 Pe-aici, — umblă apa, umblă vîntul, umblă omul (*În mănăstire de munte*) 430
 Pe boltă trei pătrari de lună (*Luna*) 404
 Pe cal turnat în oțele (*Drumul sfîntului*) 217
 Pe creasta nopții moara seacă (*Vrajă și blestem*) 256
 Pe dealuri se-nalță solare (*Țară*) 279
 Pe lespezi dacă te-apleci (*În preajma strămoșilor*) 290
 Pe lună, cînd ne scapără-n argintul nopții (*Noapte*) 58
 Pe marginea Vistulei (*În jocul întoarcerii*) 204
 Pe multe drumuri, pe multe, se-ncearcă (*Pe multe drumuri*) 379
 Pe spate ne-am întins în iarbă: tu și eu. (*Pămîntul*) 8
 Peste-aceleași arătări și aceleași case (*Asfințit*) 208
 Pe-un pisc (*Sus*) 56
 Pierc în jocul luminilor (*Asfințit marin*) 314
 Platanii suri și codrii-n mare (*Plajă*) 250
 Plecară iarăși voevozii daci (*Oaspeți nepoștiți*) 298
 Pomi suferind de gălbinare ne ies în drum. (*Bunătate toamna*) 152
 Portarul înaripat mai ține întins (*Paradis în destrămare*) 194
 Porumbii nu i-am slobozit (*Pe ape*) 174

Porumbii-prooroci își scaldă (*Semne*) 182
 Presimt : (*Frumoase mîni*) 22
 Prietenă, să nu mai rostim zădarnicul sunet (*Poetul*) 351
 Prietene crescut la oraș (*Pluguri*) 138
 Prin ceasul verde-al pădurii (*Septemvrie*) 245
 Prin vegherile noastre — site de in — (*La curțile dorului*) 282
 Prin miriște se joacă (*Zeul așteaptă*) 112
 Purtăm fără lacrimi (*Cîntăreți bolnavi*) 247
 Pustiul : (*Fata morgana*) 397

S

Saltă mînzul în joc, saltă-n ocolul bătut. (*Mînzul*) 358
 Salută tu — anul ! — Răstoarn-apoi brazdă (*Monolog*) 334
 Sat al meu, ce porți în nume (*9 mai 1895*) 336
 S-aude zbor scurt și zadarnic (*Fum căzut*) 192
 Semne verzi subț șovăiri solare (*Echinocțiu*) 198
 Se odihnește subț prunii bisericii, adulmecă (*Ursul cu crin*) 274
 Setos îți bea mireasma și-ți cuprind obrajii (*Dorul*) 64
 Sfios unicornul s-abate la mal, (*Unicornul și oceanul*) 324
 Sfirșise lupta. Cînd ? Cînd s-a-ntîmplat ? Că sta (*Sfîntul Gheorghe bătrîn*) 364
 Soarele-n zenit ține cîntarul zilei. (*În marea trecere*) 136
 Spînzurat de aer printre ramuri (*Visătorul*) 44
 Spre diminețile tale rîd, (*Fiica pămîntului joacă*) 168
 Spre soare rîd ! (*Lumina raiului*) 34
 Stau răzimat de stîlpul unui templu în ruină..., (*Pe ruina unui templu*) 415
 Stă în codru fără slavă (*Stă în codru fără slavă*) 270
 Stea, care subț carul mare abia licărești (*Întrebări către o stea*) 261
 Strălucitoare-n poarta raiului (*Legendă*) 60
 Sub piscuri mari, în munte, o căldare de bazalt (*Viziune geologică*) 362
 Subț ursa mare, surpat de bureți, (*Cîntecul bradului*) 309
 Sunt singur și sunt plin de scai. (*Pan cîntă*) 116

Ș

Și în deșert se luptă ochii (*Noaptea*) 391
 ...Și totuși s-a-ntîmplat... și-ți surîdea în față bucuria (*Și totuși*) 417

T

- Tăcerea mi-este duhul — (*Stalactita*) 54
 Te irosești în încordări de arc (*Lucrătorul*) 172
 Tinere, care mergi prin iarba schitului meu, (*Călugărul bătrîn îmi șoptește din prag*) 146
 Tîrziu. Pe boltă trei pătrari de lună : (*Ecourile*) 406
 Tremură aceeași apă și frunză (*Elegie*) 212
 Trupul tău și sufletul înaltul, îți sunt (*Misticul*) 109
 Tu ești în vară, eu sunt în vară. În vară pornită (*La cumpăna apelor*) 268

U

- Umblă mașinile subpămîntești. În nevăzut peste turnuri (*Veac*) 266
 Unde ești astăzi, nu știu. (*Amintire*) 166
 Unde ești Elohim ? (*Ioan se sfișie în pustie*) 228
 Unde și cînd m-am ivit în lumină, nu știu (*Biografie*) 188
 Un sprinten răsărit de soare (*Muncă*) 424
 Un strigăt în noapte pe bulevard : grilu ! Din cîmp (*Vînătorul de greeri*) 322
 Un vînt de seară (*Mugurii*) 12
 Un vînt răzleț își șterge lacrimile reci (*Melancolie*) 70

V

- Vă pierdeți, voi, unde pribege... (*Pe țarm*) 390
 Veniți lîngă mine tovarăși ! E toamnă, (*Veniți lîngă mine tovarăși !*) 84
 Vin din noapte, din miez de pădure : (*Veste*) 360
 Visător cu degetele-i lungi pătrunde vîntul (*Primăvară*) 62
 Vițe roșii (*La mare*) 16
 Voinicelul de șapte ani (*Alesul*) 300
 Vulturul ce rotește sus (*Cîntec pentru anul 2000*) 385

Z

- Ziua din urmă. Omule, e-adevărat : (*Taina inițiatului*) 162
 Zîmbitoare (*Cerul*) 398
 Zorind zărești prin gene tovarăși fără popas, (*Făgăduinți din flăcări*) 132

CUPRINS

<i>Cuvînt înainte</i>	V
<i>Notă asupra ediției</i>	XXI

POEMELE LUMINII

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii	2
Lumina	4
Vreau să joc !	6
Pămîntul	8
Gorunul	10
Mugurii	12
Din părul tău	14
La mare	16
Noi și pămîntul	18
Liniște	20
Frumoase mîni	22
Lacrimile	24
Mi-aștept amurgul	26
Dar munții — unde-s ?	28
Fiorul	30
Nu-mi presimți ?	32
Lumina raiului	34
Scoica	36
Trei fețe	38
Martie	39

Cresc amintirile	40
Eva	42
Visătorul	44
Veșnicul	46
Izvorul nopții	48
Ghimpii	50
Inima	52
Stalactita	54
Sus	56
Noapte	58
Legendă	60
Primăvară	62
Dorul	64
Vei plînge mult ori vei zîmbi ?	66
Pax magna	68
Melancolie	70
O toamnă va veni	72
Stelelor	74

PAȘII PROFETULUI

Pan	78
Înfrigurare	80
Amurg de toamnă	82
Veniți după mine tovarăși !	84
Vară	86
Leagănul	88
Gîndurile unui mort	90
În lan	92
Din copilăria mea	94
La mînăstire	96
Dați-mi un trup voi munților	98
Flori de mac	100
Tămîie și fulgi	102
Strigăt în pustie	104
Versuri scrise pe frunze uscate de vie	106
I. Hafis	106
II. Psalmistul	107
III. Anacreon	108
IV. Misticul	109

Moartea lui Pan	110
I. Pan către nimfă	110
II. Zeul aşteaptă	112
III. Umbra	114
IV. Pan cîntă	116
V. Păianjenul	118
Pustnicul	120

IN MAREA TRECERE

Către cititori	132
Psalm	134
În marea trecere	136
Pluguri	138
În amintirea ţăranului zugrav	140
Un om s-apleacă peste margine	142
Linişte între lucruri bătrîne	144
Călugărul bătrîn îmi şopteşte din prag	146
Înviere de toate zilele	148
Heraclit lingă lac	150
Bunătate toamna	152
Din cer a venit un cîntec de lebedă	154
Sufletul satului	156
Noi, cîntăreţii leproşi	158
Scrisoare	160
Taina iniţiatului	162
De mîină cu marele orb (variantă)	164
Amintire	166
Fiica pămîntului joacă	168
Am înţeles păcatul ce apasă peste casa mea	170
Lucrătorul	172
Pe ape	174
Fiu al faptei nu sunt	176
Bunăvestire	178
Cuvîntul din urmă	180
Semne	182
Epilog	185

LAUDA SOMNULUI

Biografie	188
Somn	190

Fum căzut	192
Paradis în destrămăre	194
Pasărea sfântă	196
Echinocţiu	198
În munţi	200
Oraş vechi	202
În jocul întoarcerii	204
Peisaj transcendent	206
Asfinţit	208
Cap aplecat	210
Elegie	212
Noapte ecstatică	214
Drumuri	215
Perspectivă	216
Drumul sfintului	217
Peisaj trecut	220
Biblică	222
Tristeţe metafizică	224
Veac	226
Ioan se sfîşie în pustie	228
Cetire din palmă	230
Tăgăduiri	232
Încheiere	234

LA CUMPĂNA APELOR

Sat natal	238
Boală	240
Lumina de ieri	242
Semnal de toamnă	244
Septemvrie	245
Cîntăreţi bolnavi	247
Munte vrăjit	249
Plajă	250
Seară mediteraneană	252
Hotar	254
Vrajă şi blestem	256
Trenul morţilor	258
Cerească atingere	260
Întrebări către o stea	261

Rune	262
Naștere	264
Arhanghel spre vatră	266
La cumpăna apelor	268
Stă în codru fără slavă	270
Din adinc	271
Colindă	272
Ursul cu crin	274
Lumină din lumină	276
Haiducul	277
Țară	279

LA CURȚILE DORULUI

La curțile dorului	282
Ani, pribegie și somn	284
Anno Domini	287
Lingă cetate	288
În preajma strămoșilor	290
Corbul	291
Iezerul	293
Trezire	294
Bunăvestire pentru floarea mărilor	296
Oaspeți nepoștiți	298
Alesul	300
Ciocîrlia	302
Satul minunilor	304
Belșug	306
Bazin într-un parc	308
Cîntecul bradului	309
1917	311
Destin	313
Asfințit marin	314
Estorul	316
Alean	318
Boare atlantică	320
Vinzătorul de greeri	322
Unicornul și oceanul	324
Coasta soarelui	326

INEDITE

Întoarcere	330
----------------------	-----

NEBĂNUITELE TREPTE

Monolog	334
9 Mai 1895	336
Autoportret	338
Fetița mea își vede țara	340
Schimbarea zodiei	342
Pleiadă	344
Încântare	346
Domnițele	348
Poetul	351
Răsărit magic	354
Îndemn de poveste	356
Mînzul	358
Veste	360
Viziune geologică	362
Sfîntul Gheorghe bătrîn	364
Olarii	366
Șovăirile roiului	368
Sud	370
Cuvinte către fata necunoscută din poartă	371
Dumbrava roșie	373
Ardere	375
Veghe	377
Pe multe drumuri	379
Noemvrie	381
Cetini negre	383
Cîntec pentru anul 2000	385
Epitaf	387

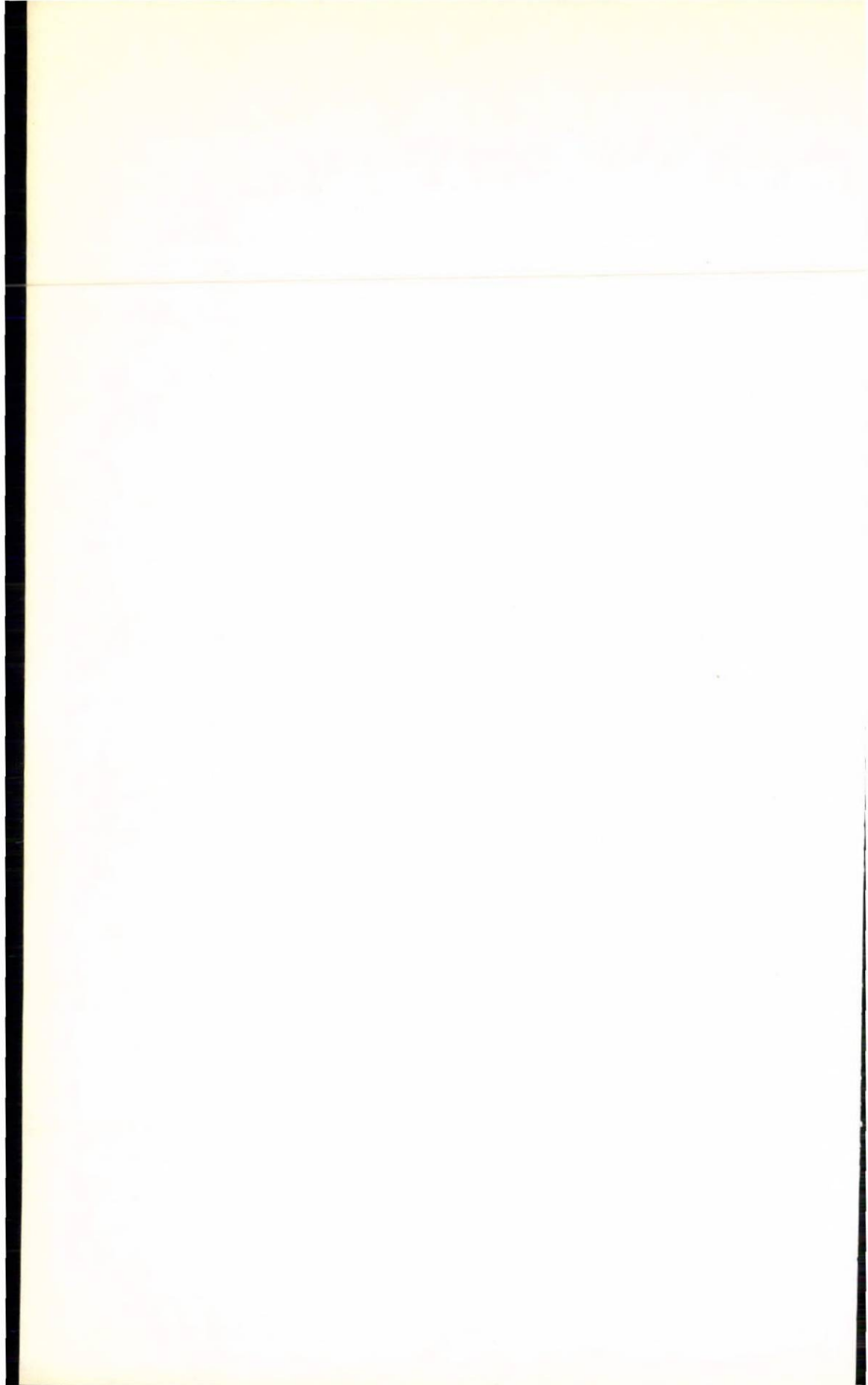
ADDENDA

Pe țarm	390
Noapte	391
Odă unui rînd de haine nouă	393
Ecce homo !	395

Fata morgana	397
Cerul	398
Zorile	399
Isus și Magdalena	400
Ursitoarea mea	401
Luceafărul	402
Fluturii de noapte	403
Luna	404
Zamolxe	405
Ecourile	406
Resignare	407
Copiii	409
Flăcări	410
Lume !	411
Lacrima și raza	413
Pe ruina unui templu	415
Și totuși	417
Pașii profetului	418
Mă odihnesc lângă o piatră de hotar	420
Corni vechi se scutură de rod	422
Vară nouă	423
Munca	424
Piatra vorbește	426
Cântare pentru trecut	428
În minăstire de munte	430
Făgăduinți din flăcări	432
Lot	434
Note bibliografice	437

I n d i c i

<i>Indice alfabetic al poeziilor (după titlu) . . .</i>	469
<i>Indice alfabetic al poeziilor (după primul vers) . .</i>	475

Lector: DACIANA VIȘA
Tehnoredactor: POMPILIU STATNAI

Bun de tipar 23.03.1974

*Tiraj 7.860 ex. legate 1/1, coli ed. 9,87, coli tipar 32,25
planșe 1 tipo*

Tiparul executat sub comanda
nr.1/1652 la
Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918”
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București
Republica Socialistă România

